

UKTA

2022-2025

Tjänste- och arbetskollektivavtal för kommunsektorns undervisningspersonal

Underteckningsprotokoll		
DEL A	Allmän del	A
DEL B	Grundskolan	B
DEL C	Medborgarinstitut	C
DEL D	Skolledaravtalet (ÅL)	D
DEL E	Särskilda bestämmelser angående tjänstledigheter	E
Lönebilaga		
Tjänste- och arbetskollektivavtal för tutorlärares arbete		
Landskapslag (2020:32) om barnomsorg och grundskola		
Landskapsförordning (2020:99) om barnomsorg och grundskola		

Kommunala Avtalsdelegationen

Första upplagan

© Ålands Kommunförbund

Form: April Kommunikation

Tryck: Grano, Vasa, 2023

Ålands Kommunförbund

Pb 230

AX-20101 Mariehamn

www.kommun.ax

INNEHÅLL

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL TILL DET KOMMUNALA TJÄNSTE- OCH ARBETSKOLLEKTIVAVTALET FÖR UNDERVISNINGSPERSONAL 2022–2025	9
§ 1 Avtalets giltighetstid och eventuell uppsägning av avtalet.....	9
§ 2 Avtalshöjningar 2022	9
§ 3 Avtalshöjningarna 2023	10
§ 4 Avtalshöjningarna 2024	12
§ 5 Ersättningar för resekostnader	13
§ 6 Medlemsavgifter till fackföreningar	13
§ 7 Fortlöpande förhandlingar	13
§ 8 Arbetsgrupper under avtalsperioden.....	13
§ 9 Övriga överenskommelser.....	13
§ 10 Betalning av justerade löner.....	14
STÄLLNINGSTAGANDE	15
DEL A	16
ALLMÄN DEL	16
I TILLÄMPNING OCH ARBETSFRED	16
§ 1 Tillämpningsområde.....	16
§ 2 Lokala avtal och övriga begränsningar som gäller avtalets tillämpningsområde.....	16
§ 3 Slopad	17
§ 4 Arbetsfred.....	17
II LÖN FÖR UNDERVISNINGSPERSONAL I TJÄNSTEFÖRHÅLLANDE	18
§ 5 Lönen i olika dyrortsklasser.....	18
§ 6 Lönegrunder och lönesystemet.....	18
§ 7 Ändring av uppgifterna och dess inverkan på lönen	23
§ 8 Avdrag på grund av avsaknad av behörighet för andra än grundskole- och gymnasielärare	24
§ 9 Hur dispens påverkar lönen	24
§ 10 Lönejustering genom lokalt beslut	25
§ 11 Individuellt tillägg.....	25
§ 12 Årsbundet tillägg	25
§ 13 Tid som berättigar till årsbundet tillägg.....	26
§ 14 Slopad	27
§ 15 Minimilängden på den anställningstid som berättigar till årsbundet tillägg.....	27
§ 16 Avbrott i tjänsteutövningen som räknas till det årsbundna tillägget	27
§ 17 Ansökan om årsbundet tillägg.....	28
§ 18 Övergångsbestämmelse för tjänstetillägg.....	29
§ 19 Fjärrortstillägg	29
§ 20 Gäller ej på Åland	29

INNEHÅLL

§ 20 a) Rekryteringstillägg	29
§ 21 Ordinarie lön	29
§ 22 Stödundervisningsarvode	30
§ 23 Elevhandledningsarvode	30
§ 24 Arvode för skötsel av annan lärares timme	30
§ 25 Arvode för förhör av privatelev	30
§ 26 Övertimarvode	31
§ 27 Engångstimarvode	32
§ 27 a) Handledararvode vid handledning av lärarstuderande (ÅL)	32
§ 28 Avrundning av arvoden	32
§ 29 Lönebetalning, rätt till lön, arbetsgivarens kvittningsrätt, lön under avstängning från tjänsteutövning och uträkning av lön för kortare tid än en kalendermånad	33
§ 30 Arvode för korttidsvikarier	33
III ARBETSTID	34
§ 31 Arbetstidsformer	34
§ 32 Arbetsdagarnas antal, förläggning samt längden på en undervisningstimme	34
IV SEMESTER, KALKYLERAD SEMESTER OCH SEMESTERPENNING.....	36
§ 33 Semester och kalkylerad semester	36
§ 34 Semesterpenning	36
§ 35 Semesterförmåner vid övergång från en uppgift till en annan	37
§ 36 Semesterdagsersättning för visstidsanställda tjänsteinnehavare (träder i kraft 1.8.2023)	37
V AVBROTT I TJÄNSTEUTÖVNINGEN.....	38
§ 37 Tjänstledighetens inverkan på lönen (träder i kraft 1.8.2023)	38
§ 38 Sjukfrånvaro	39
§ 39 Hur kalkylerad semester inverkar på antalet avlönade sjukfrånvarodagar	40
§ 40 Moderskapsledighetens längd och rätt till avlönad moderskapsledighet ..	40
§ 40 a) Lön under graviditets- och familjeledighet (trädde i kraft 1.8.2022)	40
§ 41 Dag-, moderskaps-/graviditets-, faderskaps- och föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen samt vissa andra ersättningar	41
§ 42 Lön under partiell tjänstledighet och tjänsteutövning	42
§ 43 Partiell vårdledighet	42
§ 44 Hur hälsoundersökningar inverkar på lönen	43
§ 45 Repetitionsövningar i reserven och befolkningskyddsutbildning	44
§ 46 Lönen under uppdrag som riksdagsledamot, medlemskap i statsrådet eller Europaparlamentet och vid fullgörande av värnplikt eller civiltjänst	44
VI GEMENSAMMA LÄRARE.....	44
§ 47 Tillämpningsområdet för bestämmelser som gäller gemensamma lärare	44

INNEHÅLL

§ 48 Anställningsvillkoren för gemensamma lärare	45
§ 49 Arbetstid för gemensamma lärare	45
§ 50 Resekostnadsersättning för gemensamma lärare	45
VII TIMLÄRARE I TJÄNSTEFÖRHÅLLANDE	46
§ 51 Huvudsyssla	46
§ 52 Grundlön för timlärare i huvudsyssla	47
§ 53 Undervisningsskyldighet för timlärare i huvudsyssla	49
§ 54 Övriga avtalsbestämmelser som tillämpas på timlärare i huvudsyssla	49
§ 55 Bisyssla	50
§ 56 Timarvode för timlärare i bisyssla	50
§ 57 Avbrott i tjänsteutövningen för timlärare i bisyssla	51
VIII UPPSÄGNINGSTIDER FÖR UNDERVISNINGSPERSONAL	52
§ 58 Uppsägningstider	52
DEL B	53
GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR UNDERVISNINGSPERSONAL INOM GRUNDSKOLAN	53
I TILLÄMPNING OCH LÖNEGRUNDSGRUPP	53
§ 1 Tillämpliga avtalsbestämmelser	53
§ 2 Lönegrundsgrupp (gäller till 31.7.2023).....	53
§ 2 a) Lönegrundsgupper inom grundskolan (träder i kraft 1.8.2023) (ÅL)	54
II LÖN	55
§ 3 Uppgiftsrelaterad lön för rektorer och skolföreståndare i grundskolor (ÅL) ..	55
§ 4 Ingår ej i avtalet på Åland	56
§ 5 Uppgiftsrelaterad lön för biträdande rektorer i grundskolor (ÅL)	56
§ 6 Grundlön för innehavare av lektorstjänst i elevhandledning i grundskolan ..	57
§ 7 Bestämning av lönen	57
§ 8 Årsbundet tillägg	58
§ 8 a) Skärgårdstillägg	58
III ARBETSTID	59
§ 9 Arbetstid för innehavare av rektors- och skolföreståndartjänst (ÅL)	59
§ 10 Antal undervisningstimmar för innehavare av rektors- och skolföreståndartjänst (ÅL).....	59
§ 11 Specialbestämmelser om arbetstiden för innehavare av rektors-, skolföre- ståndartjänst samt vice rektor- och vice föreståndare i grundskolan (ÅL) ..	61
§ 12 Arbetstid och undervisningstimmar för biträdande rektorer (ÅL)	62
§ 13 Arbetstid för innehavare av lektorstjänst i elevhandledning i grundskolan	63
§ 14 Lärararbetsdagar	63
§ 14 a Byte av arbetstid	65
§ 15 Söckenhelger som förkortar arbetstiden	65
§ 16 Ingår ej i avtalet på Åland	65

INNEHÅLL

§ 17 Timmar för förberedelse av demonstrationer	65
§ 18 Inräknande av ambulerande lärares arbete i undervisningsskyldigheten (ÅL)	66
§ 19 Tilläggsuppgifter i enskilda skolor/läroanstalter och kommuner (ÅL).....	67
§ 20 Administrativa rektorsuppgifter (ÅL).....	68
§ 21 Slopad	68
IV AVBROTT I TJÄNSTEUTÖVNINGEN.....	68
§ 22 Slopad	68
§ 23 Betalning/minskning av övertimarvode och timarvoden under avlönad och oavlönad tjänstledighet	68
V VISSTIDANSTÄLLDA	68
§ 24 Lön för visstidsanställda tjänsteinnehavare	68
VI SÄRSKILDA BESTÄMMELSER.....	70
§ 25 Resekostnadsersättning för ambulerande lärare	70
§ 25 a) Ersättning för huvudmåltid (ÅL).....	70
§ 26 Övergångsbestämmelse för lärare som 1.8.2005 övergått till lön angiven i euro	70
§ 27 Övergångstillägg 1.3.2007 vid övergång till löner baserade på arbetsvärdering	70
§ 28 Avtalsbestämmelser i del B som gäller timplärare i huvudsyssla	71
§ 29 Timplärare i huvudsyssla som fungerar som klasslärare	72
§ 30 Resedygnsersättning i samband med lägerskolor och dylikt (ÅL)	72
DEL B	73
BILAGA 1 GRUNDSKOLAN	73
I DEFINITIONER	73
§ 1 Indelning av den grundläggande utbildningen (ÅL).....	73
II TJÄNSTEINNEHAVARNAS LÖNER.....	73
§ 2 Lönepunkter och grundlön (se lönebilagan) för lektorer (ämneslärare).....	73
§ 3 Lönepunkter och grundlön (se lönebilagan) för lärare som ger specialundervisning (specialklasslärare och speciallärare).....	73
§ 4 Lönepunkter och grundlön (se lönebilagan) för klasslärare (klassundervisning).....	74
§ 5 Lönepunkt för lärare i studio på högstadie (ÅL)	74
III TJÄNSTEINNEHAVARNAS ARBETSTID.....	75
§ 6 Samplanering 1.8.2007–31.7.2025.....	75
§ 6 a) Årligt antal timmar för samplanering	75
§ 7 Undervisningsskyldighet (uvs) (ÅL).....	75
§ 8 Inräknande av skolföreståndares uppgifter i undervisningsskyldigheten när en lärartjänsteinnehavare förordnats till skolföreståndare	76

INNEHÅLL

§ 9 Inräknande av vicerektor/viceskolföreståndares uppgifter i undervisningsskyldigheten när en lärartjänsteinnehavare har förordnats till vicerektor/viceskolföreståndare (ÅL)	77
§ 10 Inräknande av andra än ledningsuppgifter i undervisningsskyldigheten ...	78
§ 11 Skötsel av bibliotek	79
§ 12 Skötsel av samlingar	80
§ 13 Ordnanande av musikframträdanden.....	80
§ 14 Klassföreståndaruppgifter	80
§ 14 a) Ersättning för administrativt merarbete (ÅL, träder i kraft 1.8.2023)	81
§ 15 Ledning och övervakning av kostservice	81
§ 16 Ansvar för datorutrustning samt IKT-handledaruppgifter (ÅL).....	81
§ 17 Elevrådshandledning	82
§ 18 Korsanvändning av vissa ersättningar	82
§ 19 Klubbverksamhet	82
§ 20 Ledning av verksamhet för elever som väntar på skolskjuts	82
§ 21 Ledning av fritidsverksamhet för elever på elevhem.....	83
§ 22 Lärarhandledning (ÅL)	83
§ 23 Konst- och färdighetsämnen.....	83
§ 24 Ersättning för extra arbete som modellen Stöd för lärande och skolgång medför (ÅL)	83
§ 25 Slopapad	84
§ 26 Övertimarvode.....	84
IV LÖN OCH ARBETSTID FÖR TIMLÄRARE.....	85
§ 27 Grundlön för timlärare	85
§ 28 Arbetstid för timlärare	86
§ 29 Timarvode för timlärare i bisyssla	86
§ 30 Timarvode för timlärare som undervisar i ett främmande språk som modersmål (ÅL)	86
§ 31 Timarvode för timlärare som undervisar i svenska som andra språk (S2) (ÅL)	87
§ 32 Andra bestämmelser som gäller timlärare	87
§ 33 Undantagsbestämmelse om timarvoden för dem som övergått till grundskolesystemet	87
DEL C	88
MEDBORGARINSTITUT	88
I LÖN FÖR TJÄNSTE-/BEFATTNINGSSINNEHAVARE	88
§ 1 Uppgiftsrelaterad lön för rektorer och biträdande rektorer	88
§ 2 Grundlönen för lärare	88
§ 3 Uppgiftsrelaterad lön och lönepunkter för planeringsansvariga lärare	88
§ 4 Årsbundet tillägg	89
II ARBETSTID FÖR TJÄNSTE-/BEFATTNINGSSINNEHAVARE	90
§ 5 Arbetstid och semester för rektorer och biträdande rektorer.....	90
§ 6 Årlig arbetstid och antal undervisningstimmar för lärare.....	90

INNEHÅLL

§ 7 Minskning av antalet undervisningstimmar för lärare.....	91
§ 8 Kvällsundervisning	92
§ 9 Arbetstid för planeringsansvarig lärare (ändringarna träder i kraft 1.8.2023)..	92
§ 10 Avvikelse från antalet undervisningstimmar för planeringsansvariga lärare (ändringen träder i kraft 1.8.2023)	93
III TIMLÄRARE.....	94
§ 11 Anställningens början	94
§ 12 Uppgifter	94
§ 13 Timarvoden.....	94
§ 14 Årsförhöjning (ändringarna träder i kraft 1.8.2023).....	95
§ 15 Semesterersättning	96
§ 16 Semesterpenning	96
§ 17 Sjuklön och lön för moderskaps-/graviditets-/föräldraledighet.....	96
§ 18 Tillfällig vårdledighet.....	97
§ 19 Ersättningar för resekostnader (ändringen träder i kraft 1.8.2023).....	97
§ 20 Lönebetalning.....	97
IV SÄRSKILDA BESTÄMMELSER.....	98
§ 21 Övergångsbestämmelse för lärare som 1.1.2006 övergått till lön angiven i euro	98
DEL D	99
SKOLLEDARAVTALET (ÅL).....	99
I LOKALT TJÄNSTEKOLLEKTIVAVTAL OM ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR SKOLLEDARE	99
§ 1 Tillämpning	99
§ 2 Avvikelser från UKTA	99
§ 3 Lön och undervisningsskyldighet för föreståndare och rektorer	99
§ 4 Kompetensavdrag	101
§ 5 Outtagen semester vid övergång till detta avtal.....	101
§ 6 Avlöningsbestämmelser	102
§ 7 Avtalet.....	102
DEL E	103
SÄRSKILDA BESTÄMMELSER ANGÅENDE TJÄNSTLEDIGHETER	103
TJÄNSTLEDIGHET UTAN LÖN VID KORTARE LEDIGHETER (ÅL)	103
§ 1 Tjänstledighet utan lön i samband med lördag och söndag	103
UKTA 2022-2025	
Lönebilaga.....	104
Tjänste- och arbetskollektivavtal om ersättning för tutorlärares arbete i det kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet för undervisningspersonal	113
LANDSKAPSLAG (2020:32) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA.....	114
Landskapsförordning (2020:99) om barnomsorg och grundskola	141

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL TJÄNSTE- OCH ARBETSKOLLEKTIVAVTALET FÖR KOMMUNSEKTORNS UNDERVISNINGSPERSONAL 2022-2025

---

§ 1 Avtalets giltighetstid och eventuell uppsägning av avtalet

Detta tjänste- och arbetskollektivavtal är i kraft 1.4.2022–30.4.2025. Efter 30.4.2025 fortsätter avtalet att gälla ett år i sänder om det inte skriftligt sägs upp minst sex veckor innan avtalsperioden löper ut.

Även om avtalet sägs upp är dess bestämmelser i kraft tills parterna gemensamt konstaterar att förhandlingarna om ett nytt avtal har slutförts eller någon avtalspart skriftligt uppger sig anse att förhandlingarna är slutförda.

Avtalet innehåller inte några retroaktiva åtaganden/skyldigheter för arbetsgivaren förutom de lönejusteringar och justeringar av förtroendemannaarvodet samt arvodet för arbetarskyddsfullmäktige som gäller från 1.6.2022.

Som en del av avtalet har parterna enats om ett löneutvecklingsprogram (se § 9).

§ 2 Avtalshöjningar 2022

mom. 1 Allmän förhöjning 1.6.2022

Tjänsteinnehavarnas och arbetstagarnas uppgiftsrelaterade löner eller därmed jämförbara månadslöner höjs 1.6.2022 genom en allmän förhöjning på följande sätt:

– De uppgiftsrelaterade löner som den 31.5.2022 är lägre än 2 300 euro höjs med 46,00 euro i månaden.

– De uppgiftsrelaterade löner som den 31.5.2022 är minst 2 300 euro höjs med 2 procent.

Det individuella tillägget (DEL A § 11) i lönekapitlet höjs med 2 procent.

Arvodena för tilläggsuppgifter i enskilda skolor/läroanstalter och kommuner i del B § 19 samt tilläggen för konst- och färdighetsämnen i del B bilaga 1 § 23 höjs med 2,0 procent.

Den retroaktiva löneförhöjningen, 2,0 procent dock minst 46 euro, från och med 1 juni 2022 betalas inte till en anställd eller tjänsteinnehavare vars anställnings/tjänsteförhållande inleddes efter 1.5.2022 och avslutades före 1.9.2022.

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL

- mom. 2   Central justeringspott i form av allmän förhöjning 1.11.2022
- Tjänsteinnehavarnas och arbetstagarnas uppgiftsrelaterade löner eller därmed jämförbara månadslöner höjs 1.11.2022 genom en allmän förhöjning. Förhöjningen är 0,32 procent. Det individuella tillägget (DEL A § 11) i lönekapitlet höjs med 0,32 procent.
- Arvodena för tilläggsuppgifter i enskilda skolor/läroanstalter och kommuner i del B § 19 samt tilläggen för konst- och färdighetsämnen i del B bilaga 1 § 23 höjs med 0,32 procent.
- Den totala justeringspotten är 0,5 procent (0,07 procent av UKTA används till justering av daghemsföreståndarnas löner den 1.6.2023 och 0,11 till den allmänna justeringen 1.6.2023)
- mom. 3   Lönesättning
- Grundlönerna i lönesättningen framgår av lönebilagan i UKTA.
- mom. 4   Övriga justeringar
- Förtroendemannaersättning enligt separat tabell höjs från 1.6. 2022.
  - Ersättning till arbetarskyddsfullmäktige höjs till 99 euro per månad 1.6.2022.
- § 3   Avtalshöjningarna 2023
- mom. 1   Allmän förhöjning 1.6.2023
- Tjänsteinnehavarnas och arbetstagarnas uppgiftsrelaterade löner eller därmed jämförbara månadslöner höjs 1.6.2023 genom en allmän förhöjning
- Förhöjningen är 1,5 procent. Det individuella tillägget (Del A § 11) höjs i enlighet med den allmänna förhöjningen.
- mom. 2   Lönesättning
- Grundlönerna i lönesättningen framgår av lönebilagan i UKTA.
- mom. 3   Lokal justeringspott 1.6.2023
- Den lokala justeringspotten är 1,6 procent (lokal justeringspott 0,4 procent + löneutvecklingsprogrammet 1,2 procent) beräknat på lönesumman inom UKTA 31.5.2023 (eller en så normal månad som möjligt samma år).

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL

Fördelning av den lokala justeringspotten

När den lokala justeringspotten fördelas är syftet först och främst att arbeta fram eller vidareutveckla de lokala lönesystemen, rätta till lokala missförhållanden i lönerna och stödja resultatfrämjande omorganiseringar av verksamheten och uppgifterna. Samtidigt bör man se till att lönenivån för personer i lednings- och chefsställning och för andra som står utanför den uppgiftsrelaterade lönesättningen står i rätt förhållande till de underställdas löner eller till lönerna i jämförbara grupper.

Den lokala justeringspotten används för höjning av uppgiftsrelaterade löner och/eller för betalning av individuella tillägg eller motsvarande förhöjningar.

mom. 4 Beräkning av den lokala justeringspotten

Den lokala justeringspotten beräknas på lönesumma under en så normal månad som möjligt för dem som omfattas av detta avtal. Potten beräknas på lönesumman som föregår den andra allmänna justeringen vid 31.5.2023.

mom. 5 Användning av och förhandlingar om den lokala justeringspotten

Den lokala arbetsgivarens och huvudavtalsorganisationernas representanter förhandlar om användningen av den lokala justeringspotten. Målet för förhandlingarna är att ge personalen faktiska påverkningsmöjligheter och att i mån av möjlighet uppnå samförstånd genom att höra förhandlingsparterna på lika villkor. Över förhandlingarna ska det upprättas ett protokoll där parternas ståndpunkter med eventuella motiveringar framgår.

Om den kommunala arbetsgivaren inte har sammankallat parterna för lokala förhandlingar vid fördelningen av den lokala justeringspotten och om arbetstagarparten inte i efterhand godkänner arbetsgivarens ensidiga beslut om fördelningen skall potten fördelas som en allmän förhöjning åt alla anställda inom UKTA i kommunen.

Anvisning inför förhandlingar om den lokala justeringspotten

De lokala förhandlingarna om den lokala justeringspotten kan med fördel ske enligt följande schema:

1. En representant för arbetsgivaren kartlägger löneuppgifterna och hör huvudavtalsparterna.
2. Arbetsgivaren hör personalen (genom samarbetsorgan så som arbetarskyddskommission).
3. Ärendet förs fram till det organ som fastställer lönerna.
4. Arbetsgivaren utser förhandlare med fullmakt att förhandla och fastställa resultat.
5. Arbetsgivaren förhandlar med huvudavtalsorganisationerna.

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL

6. Arbetsgivaren fastställer fördelningen med beaktande av de synpunkter som framgått i förhandlingarna.

Parterna kan också komma överens om att genomföra justeringen som en allmän förhöjning.

mom. 6 Stupstock för avtalshöjningarna 2023

Parterna har kommit överens om att tillämpa rikets modell gällande stupstock för 1,9 procentenheter av avtalshöjningarna 2023 (KA-cirkulär 8/2022). Parterna går gemensamt igenom resultaten från riket och publicerar cirkulär kring effekterna av stupstocksmodellen på de åländska avtalen senast 3 månader efter rikets förhandlingsresultat.

§ 4 Avtalshöjningarna 2024

mom. 1 Centraliserad justeringspott 1.2.2024

En centraliserad justeringspott om 0,4 procent (löneutvecklingsprogram). Om samförstånd inte nås mellan huvudavtalsparterna om användningen av potten eller en del av den, överförs potten eller en del av den 1.6.2025 till löneutvecklingsprogrammet som nämns i § 9 (övriga överenskommelser).

Hela eller delar av potten kommer att användas till USK (undervisningsskyldighets)-nedsättning samt revidering av rektorernas och skolföreståndarnas lönegrundsgupper (se § 9). Mer information om detta ges i senare cirkulär.

mom. 2 Allmän förhöjning 1.6.2024

Tjänsteinnehavarnas och arbetstagarnas uppgiftsrelaterade löner eller därmed jämförbara månadslöner höjs 1.6.2024 genom en allmän förhöjning

Förhöjningen är 1,5 procent. Det individuella tillägget (Del A § 11) höjs i enlighet med den allmänna förhöjningen.

mom. 3 Lokal justeringspott 1.6.2024

Den lokala justeringspotten är 1 procent (0,4 procent lokal justeringspott och 0,6 procent löneutvecklingsprogrammet) beräknat på lönesumman inom UKTA 31.5.2024 (eller en så normal månad som möjligt samma år).

mom. 4 Lönesättning

Grundlönerna i lönesättningen framgår av lönebilagan i UKTA.

mom. 5 Stupstock för avtalshöjningarna 2024

Parterna har kommit överens om att tillämpa rikets modell gällande stupstock för 1,9 procentenheter av avtalshöjningarna 2024 (KA-cirkulär 8/2022). Parterna går gemensamt igenom resultaten från riket och publicerar cirkulär kring effekterna av stupstocksmodellen på de åländska avtalen senast 3 månader efter rikets förhandlingsresultat.

§ 5 Ersättningar för resekostnader

Utöver vad som särskilt bestäms i bilaga 16 i AKTA justeras ersättningarna för resekostnader under avtalsperioden i tillämpliga delar enligt Skatteförvaltningens beslut om justeringar av resekostnadsersättningar.

§ 6 Medlemsavgifter till fackföreningar

Arbetstagare

Vid inkasseringen av medlemsavgifter för fackanslutna arbetstagare följs anvisningarna från 25.6.1997 (Kommunala avtalsdelegationens cirkulär 20/1997).

§ 7 Fortlöpande förhandlingar

Avtalsparterna iakttar principerna om fortlöpande förhandlingar under avtalsperioden i de kollektivavtalsfrågor som parterna tar upp. Avtalsparterna följer regelbundet med arbetet i rikets arbetsgrupper under avtalsperioden.

§ 8 Arbetsgrupper under avtalsperioden

– Arbetet i arbetsgruppen som tillsattes för att göra en översyn av lärarbetstiden/USK-systemet (UKTA 2020-2021) fortlöper under avtalsperioden. Gruppen ska även arbeta med att utveckla arbetsvärderingen inklusive kriterier för individuella tillägg inför användning av de lokala justeringspotterna.

§ 9 Övriga överenskommelser

– Tillägg till §24 Del A allmän del II: Ersättningen 30 % per timme av övertimarvode gäller också vid specialarrangemang distans/närundervisning under t.ex. pandemier.

– Tillägg till tillämpningsanvisningen §6 samplanering Del B Bilaga I, III: En formulering tas fram om att onödiga möten ska undvikas. Möten bör ha ett motiverat syfte. Arbetsgruppsmöten bör främjas

UNDERTECKNINGSPROTOKOLL

- Den nya landskapslagen för grundskolan och läroplanen har medfört ökat administrativt merarbete för lärare som administrerar 14 eller fler grupper samtidigt. En del av lönepotten används till att ta fram en modell för nedsättning av undervisningsskyldigheten för detta merarbete från 1.8.2023.
- Revidering av rektorernas lönegrupper. Beräkningen av lönegrundsgrupper ändras 1.8.2023. För ändringen används centraliserat 0,09 procent av lönesumman i UKTA.
- Parterna uppgraderar systemet för ersättningen för IP/ÅP (KAD-cirkulär 11/2019)
- Bestämmelserna gällande USK 20-22 för lärare som håller förberedande undervisning (enligt 3a§ förordningen för grundskolan) beroende på klasstorlek och sammansättning skrivs in i avtalet.
- Ändringarna i rikets avtal kring ambulerande lärare tillämpas ej.

Löneutvecklingsprogram

– I uppgörelsen ingår ett löneutvecklingsprogram som sträcker sig från 2022–2027. Löneutvecklingsprogrammet är inräknat i de förhöjningar som beskrivs i §§ 2–4. För åren 2025–2027 finns följande potter i löneutvecklingsprogrammet:

- 2025 Pott om 0,8 procent 1.6.2025.
- 2026: Pott om 0,8 procent.
- 2027: Pott om 1,2 procent.

Närmare information om potterna 2025-2027 kommer senare.

§ 10 Betalning av justerade löner

De justerade lönerna, arvodena och tilläggen betalas första gången senast inom två månader och retroaktiva förhöjningar senast inom fyra månader efter avtalets undertecknande. Om det på grund av tidsbrist och/eller uträkningstekniska skäl inte är möjligt att göra utbetalningarna inom ovan nämnda tidsfrister kan man lokalt komma överens om senare utbetalningspunkter.

Arbetstidsersättningarna betalas på basis av den enligt avtalsändringarna förhöjda ordinarie lönen från början av den kalendervecka som följer efter förhöjningstidpunkten. Effekten av förhöjningen betalas från början av kalenderveckan, om förhöjningstidpunkten är den första dagen i kalenderveckan.

Jomala den 4 november 2022

KOMMUNALA AVTALSDELEGATIONEN

AKAVA-ÅLAND R.F.

STÄLLNINGSTAGANDE

STÄLLNINGSTAGANDE AV AVTALSPARTERNA GÄLLANDE DE ANSTÄLLDAS ARBETSHÄLSA

Genom detta gemensamma ställningstagande uppmuntrar parterna både arbetsgivarna och tjänstemännen/arbetstagarna att identifiera positiva resurser och satsa på att stärka dem, bland annat med hjälp av

- mångsidigt och meningsfullt arbete
- bred kompetens
- välmående arbetsgemenskap

För att ge den anställde hjälp att orka arbeta kan t ex följande åtgärder vidtas:

- främja arbetsarrangemang som stöder möjligheterna att förena arbete och familjeliv
- ge möjligheter att påverka sitt eget arbete
- skapa en rimlig arbetsbörda

Kompetensutveckling kan stödjas till exempel genom

- kollegialt stöd
- regelbunden fortbildning
- utbildning i frågor som gäller arbetshälsa
- handledning

Jomala den 21 oktober 2020

KOMMUNALA AVTALSDELEGATIONEN

AKAVA-ÅLAND R.F.

FACKORGANISATIONEN FÖR OFFENTLIGT ANSTÄLLDA PÅ ÅLAND, FOA-Å RF

TJÄNSTEMANNAORGANISATIONERNA PÅ ÅLAND, TCÅ R.F.

DEL A

ALLMÄN DEL

I TILLÄMPNING OCH ARBETSFRED

§ 1 Tillämpningsområde

- mom. 1 Detta tjänste- och arbetskollektivavtal (UKTA) tillämpas på anställningsvillkoren för undervisningspersonalen vid skolor och läroanstalter som kommuner och kommunalförbund är huvudmän för. På undervisningspersonalen vid skolor och läroanstalter iakttas dessutom AKTA i tillämpliga delar, om inget annat följer av detta tjänste- och arbetskollektivavtal.
- mom. 2 Vad som i detta avtal överenskomms om anställningsvillkoren för tjänsteinnehavare iakttas i tillämpliga delar också i fråga om anställningsvillkoren för lärare i arbetsavtalsförhållande som utför motsvarande arbete och vice versa.
- mom. 3 Om man i detta avtal har kommit överens om arvodesgrunden för en viss specificerad uppgift, tillämpas samma arvodesgrund också när en lärare har getts en motsvarande uppgift som lokalt benämns på ett sätt som avviker från avtalet.
- mom. 4 I detta avtal avses med kommun både kommun och kommunalförbund.(ÅL)

§ 2 Lokala avtal och övriga begränsningar som gäller avtalets tillämpningsområde

- mom. 1 Detta avtal tillämpas inte när man har avvikit från dess bestämmelser genom sådana lokala avtal som avses i § 13 mom. 1 i det kommunala huvudavtalet eller Kommunala avtalsdelegationens fullmakt den 28.12.1992 (ÅL). Genom ett lokalt avtal kan man dock inte avvika från detta avtals bestämmelser om arbetstid, semesterns längd eller förmåner som gäller sjukfrånvaro och moderskaps-/graviditets-/föräldraledighet.

Lokalt avtal kan heller inte ingås om lägre lön för en tjänsteinnehavare eller arbetstagare än grundlönen enligt lönepunkten eller den lägsta grundlönen enligt löneskalan i detta avtal.

Tillämpningsanvisning

Enligt § 13 mom. 1 i huvudavtalet eller den fullmakt som Kommunala avtalsdelegationen gett till kommunerna för att ingå lokala avtal och det protokoll om regler kring lokala

avtal som undertecknats mellan avtalsparterna 13.5.1993 (ÅL) iakttas inte huvudavtalets/protokollets bestämmelser om avvikande avtal, ifall man i ett centralt tjänste- eller arbetskollektivavtal genom egna särskilda bestämmelser har kommit överens om lokala avtal. I så fall tillämpas de särskilda bestämmelserna i det centrala tjänste- eller arbetskollektivavtalet.

- mom. 2 Detta tjänste- och arbetskollektivavtal tillämpas inte i de fall där frågan med stöd av ett sådant bemyndigande av Kommunala avtalsdelegationen som föreskrivs i 3 § 2 mom. i landskapslagen (ÅL) om tjänstekollektivavtal reglerats genom kommunens eller kommunalförbundets eget tjänstekollektivavtal.
- mom. 3 Om inget annat följer av detta avtal eller av något annat tjänste- eller arbetskollektivavtal, kvarstår tjänsteinnehavarnas och arbetstagarnas anställningsvillkor sådana som de vid utgången av föregående avtal skulle iakttas enligt tjänste- och arbetskollektivavtalet.

§ 3 Slopad

§ 4 Arbetsfred

- mom. 1 **Tjänsteinnehavare**
Den som är bunden av detta tjänste- och arbetskollektivavtal får inte medan avtalet är i kraft vidta stridsåtgärder som gäller avtalets giltighet, giltighetstid eller rätta innehåll eller för att avgöra en tvist som gäller ett yrkande som baserar sig på avtalet eller för att ändra ett gällande avtal eller för att få till stånd ett nytt avtal.
- mom. 2 En förening som är bunden av avtalet är dessutom skyldig att se till att underlydande föreningar och tjänsteinnehavare som avtalet gäller inte bryter mot den i mom. 1 avsedda fredsplikten eller mot bestämmelserna i avtalet. Denna skyldighet inbegriper också att föreningen inte får ge stöd eller bistå vid en förbjuden stridsåtgärd eller på något annat sätt bidra till sådana åtgärder, utan är skyldig att försöka få slut på dem.
- mom. 3 **Arbetstagare**
Ansvaret hos kollektivavtalets parter och övriga som är bundna av avtalet regleras genom lag (hänvisningsbestämmelse).

II LÖN FÖR UNDERVISNINGSPERSONAL I TJÄNSTEFÖRHÅLLANDE

§ 5 Lönen i olika dyrortsklasser

mom. 1 En tjänsteinnehavares lön bestäms såsom grundlön i euro.

mom. 2 Gäller ej på Åland

§ 6 Lönegrunder och lönesystemet

mom. 1 En tjänsteinnehavares grundlön och tjänstens löneskala bestäms enligt detta kapitel, respektive del och bilaga.

mom. 2 Om behörighetsvillkoren för en tjänst förutsätter lärarutbildning och undervisningsskyldighet ingår i tjänsten, men det i lönesättningen inte finns någon lämplig lönegrupp för uppgiften (tjänsteinnehavaren står utanför lönesättningen), bestämmer den behöriga myndigheten tjänsteinnehavarens grundlön/lön enligt den lönepunkt som tjänsteinnehavaren på basis av sina uppgifter/sin beteckning kan jämföras med.

mom. 3 Vid bestämning av tjänsteinnehavares uppgiftsrelaterade lön eller uppgiftsrelaterade lön inom löneskalan i del B och C ska uppgifternas svårighetsgrad beaktas. När en tjänsteinnehavares lön bestäms inom löneskalan kan den övre gränsen i löneskalan överskridas av grundad anledning.

Tillämpningsanvisning

1. Uppgiftsbeskrivning

Arbetsvärderingen bör basera sig på en uppgiftsbeskrivning som anger arbetsuppgifternas syfte, väsentliga innehåll och de centrala uppgiftshelheter som ingår i arbetet. Uppgiftsbeskrivningen bör ha en klar och tydlig struktur. Uppgiftsbeskrivningarna utarbetas i samarbete mellan arbetsgivarens representant och den berörda tjänsteinnehavaren eller, om det är fråga om att utarbeta en modellbeskrivning, med en representant för yrkesgruppen. Arbetsgivaren fastställer uppgiftsbeskrivningen. Den utgör inte en del av arbetsavtalet eller tjänsteförordnandet och arbetsgivaren kan sålunda vid behov justera den. Den berörda tjänsteinnehavaren ska på begäran ges en kopia av den fastställda uppgiftsbeskrivningen.

Uppgiftsbeskrivningarna ska vara sinsemellan jämförbara så att uppgifterna kan värderas objektivt inom lönepunkterna. Separata uppgiftsbeskrivningar behöver inte utarbetas för anställda som utför samma slags uppgifter. Om flera anställda utför samma slags uppgifter kan man till exempel

utarbete en modellbeskrivning och komplettera den vid behov. Uppgiftsbeskrivningarna ska hållas uppdaterade. När den uppgiftshelhet som fastställts i uppgiftsbeskrivningen ändras eller ändringar som är större än ringa har gjorts i den, bör beskrivningen justeras enligt den förändrade situationen. Samtidigt värderas svårighetsgraden på nytt för att man ska få reda på vilka förändringar som skett i den totala svårighetsgraden. Sedan bedöms de eventuella effekterna av förändringarna på de uppgiftsrelaterade lönerna.

Se 23 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare beträffande väsentlig ändring av tjänsteinnehavares uppgifter (hänvisningsbestämmelse).

2. Värderingsfaktorer

Vid bedömningen av uppgifternas svårighetsgrad beaktas det kunnande som behövs i arbetet (kunskaper, färdigheter, omdöme), vilka verkningar arbetet har och vilket ansvar det innebär (omfattning, varaktighet, ledarskap och inverkan på verksamhetsförutsättningarna), vilken grad av samarbetsförmåga som behövs (växelverkan, social kompetens) samt arbetsmiljön, om inte den behöriga myndigheten beslutar tillämpa andra objektiva värderingsfaktorer som bestäms på förhand.

Kunnande som behövs i arbetet

Kunnandet beskriver hur djupa, omfattande och breda kunskaper och färdigheter den anställde behöver ha förvärvat genom utbildning och arbetserfarenhet och i hur hög grad arbetet kräver självständigt omdöme. I fråga om kunskaper bedöms vilken utbildning som behövs (grundläggande yrkesutbildning, vidareutbildning och kompletterande utbildning) och vilka nya kunskaper den anställde måste förvärva för att upprätthålla sin yrkesskicklighet. I fråga om färdigheter bedöms hur gedigen och bred arbetserfarenhet och hurdana specialkunskaper som behövs och i vilken mån den anställde förutsätts kunna göra helhetsbedömningar. När det gäller färdigheter bedöms också i vilken utsträckning arbetet förutsätter att den anställde behärskar flera nya uppgiftsområden och många olika saker samtidigt eller har vitt skilda kunskaper och färdigheter. I fråga om omdöme bedöms i vilken grad arbetet förutsätter självständigt omdöme, vilket påverkas av hur ingående anvisningar det finns för arbetet. Också självständiguppsättning av mål utifrån fackområdets och organisationens värderingar och mål beaktas.

Arbetets inverkan och ansvar

Arbetets inverkan och ansvar avser den inverkan och betydelse som arbetet har för kommuninvånarna/kunderna och arbetsplatsen i fysiskt, psykiskt, socialt och ekonomiskt avseende. Verkningarna bedöms enligt uppgiftsområdenas omfattning (olikhet, mängd) och hur varaktiga verkningar arbetet har (Är de långvariga? Går de att ändra?). I sakkunnig-, lednings och chefsuppgifter betonas den anställdes inflytande på och ansvar för verksamhetsförutsättningarna, resultatet och effektiviteten och för att arbetsenheterna fungerar. Inverkan på verksamhetsförutsättningarna förekommer på alla organisationsnivåer.

Samarbetsförmåga

Samarbetsförmåga avser sådan interaktionsförmåga och social kompetens som behövs vid kundkontakter och på arbetsplatsen. I fråga om interaktion bedöms i vilken grad initiativförmåga och målinriktning behövs när det gäller att informera och kommunicera. I fråga om social kompetens bedöms i vilken grad den anställde i sitt arbete behöver kunna sätta sig in i en annan människas situation.

Arbetsmiljö

När det gäller arbetsmiljö beaktas fysiska och psykiska arbetsmiljöfaktorer som är förbundna med arbetet och som avviker från det normala och inte kan avhjälpas genom arbetarskyddsåtgärder.

3. Omständigheter som ska beaktas i värderingen

3.1 Utbildning

Tjänsteinnehavarens utbildning eller erfarenhet påverkar inte arbetets svårighetsgrad, utan den avgörs alltid på basis av de verkliga arbetsuppgifterna inom tjänstebeteckningen. Som villkor för tillämpning av en lönepunkt anges däremot ofta en utbildningsnivå som är avsedd att beskriva den kunskapsnivå som behövs för att sköta uppgifter inom lönepunkten. Om det av en anställd förutsätts högre utbildningsnivå än vad som anges i lönepunkten och dessutom specialiseringsutbildning eller vidareutbildning, är det i allmänhet ett tecken på att också arbetets svårighetsgrad förutsätter en uppgiftsrelaterad lön som är klart högre än grundlönen. Även om behörighetsvillkoren inte förutsätter sådan extra kompetens kan tjänsteinnehavarens extra kompetens eller kunskap som förvärvats via erfarenhet i praktiken leda till att

tjänsteinnehavaren ges uppgifter som är mer krävande än normalt, vilket ska beaktas när den uppgiftsrelaterade lönen bestäms. När en tjänsteinnehavare har en mer omfattande utbildning än vad som krävs tilldelas tjänsteinnehavaren kanske inte uppgifter som är mer krävande än andra, men kunnandet kan utnyttjas i vissa situationer, och för denna potential kan det vara motiverat att betala ett individuellt tillägg.

3.2 Extra uppgifter och ansvar

En tjänsteinnehavare kan utöver de vanliga uppgifterna ges extra uppgifter och ansvar, vilket inverkar på arbetets svårighetsgrad och därmed påverkar den uppgiftsrelaterade lönen. Om extra uppgifter eller ansvar ges för en viss tid kan den uppgiftsrelaterade lönen vid behov höjas tillfälligt (i mom. 3 bestäms hur väsentliga förändringar i uppgifterna inverkar på den uppgiftsrelaterade lönen). Extra uppgifter och ansvar kan till exempel vara att en anställd tillfälligt är chef för en enhet eller ett ansvarsområde, har ledningsansvar för en enhet eller ett team, är ersättare för en direktör eller chef eller ansvarar för en krävande uppgiftshelhet som andra i samma lönepunkt inte har ansvar för.

3.3 Chefsställning

Trots att jämförelsen av arbetets svårighetsgrad görs mellan anställda inom samma lönepunkt behövs ibland en parallell granskning i förhållande till andra lönepunkter. Till exempel bör chefernas och de underställdas uppgiftsrelaterade löner stå i rätt förhållande till varandra oberoende av om de hör till samma lönepunkt eller till olika punkter. I regel ska chefs uppgiftsrelaterade lön vara betydligt högre än de underställdas, om det inte finns en särskild grundad anledning att avvika från detta. När den uppgiftsrelaterade lönen för anställda i lednings- eller chefsuppgifter bestäms, ska man beakta bland annat enhetens storlek, omfattningen och bredden på ansvarsområdets eller enhetens serviceutbud, produktionen av specialtjänster och andra särdrag, kravet på samverkan med andra förvaltningsgrenar och serviceproducenter och chefsarbetets betydelse för resultatet och verksamhetsförutsättningarna.

4. Värderingssystem

Utgående från värderingsfaktorerna utarbetas ett värderingssystem, som man regelbundet utvärderar. Innan ett nytt värderingssystem införs eller när värderingssystemet ändras ska förhandlingar föras med förtroendemännen för de

tjänsteinnehavare som värderingssystemet kommer att tillämpas på. Arbetsgivaren fattar i sista hand beslut om värderingssystemet. En skriftlig beskrivning av värderingssystemet ska utarbetas och tjänsteinnehavarna ska informeras om innehållet.

Värderingen utförs på så jämförbara och enhetliga grunder som möjligt.

Den uppgiftsrelaterade lönen bestäms utgående från en helhetsvärdering.

Helhetsvärderingen bör bygga på

- En skriftlig uppgiftsbeskrivning som utarbetats för arbetsvärderingen (se punkt 1)
- Värderingsfaktorer (se punkt 2)
- Omständigheter som ska beaktas i arbetsvärderingen (utbildning, extra uppgifter och extra ansvar, chefsställning) (se punkt 3)
- Värderingssystemet (se punkt 4)

Den behöriga myndigheten kan ställa arbetsgivarrepresentanter som avses i § 17 i lönekapitlet i AKTA utanför värderingssystemet.

Det är meningen att frågor som gäller tillämpningen av arbetsvärderingen ska avgöras lokalt.

5. Bestämning av uppgiftsrelaterad lön

När arbetsgivaren bestämmer den uppgiftsrelaterade lönen med stöd av sin prövningsrätt ska arbetets svårighetsgrad beaktas så objektivt som möjligt. Målet är att de uppgiftsrelaterade lönerna i en lönepunkt ska stå i sådan proportion till varandra som uppgifternas svårighetsgrad förutsätter. Jämförelsen görs mellan anställda inom samma lönepunkt hos samma arbetsgivare.

Även om det vid jämförelsen av uppgifternas svårighetsgrad inte framgår avgörande skillnader för anställda som hör till samma lönepunkt, betyder det inte att grundlönen i lönepunkten automatiskt ska användas. Vid arbetsfördelningen har de anställda som hör till lönepunkten kanske tilldelats mer eller mindre krävande uppgifter, men den totala svårighetsgraden är ungefär den samma. I så fall bör allas

uppgiftsrelaterade löner vara på ungefär samma nivå, men denna nivå kan vara betydligt högre än grundlönen. Det kan också förekomma avsevärda skillnader i arbetets svårighetsgrad inom lönepunkten och då kan även de uppgiftsrelaterade lönerna variera mycket.

Utöver uppgifternas svårighetsgrad påverkas nivån på den uppgiftsrelaterade lönen bland annat av den allmänna lönenivån på orten och inom yrkesgruppen och av arbetsgivarens löneprinciper.

Den behöriga myndigheten beslutar om nivån på den uppgiftsrelaterade lönen. Den uppgiftsrelaterade lönen kan bestämmas på nytt när ett nytt tjänsteförordnande ges, till exempel när ett vikariat förlängs.

6. Sänkning av den uppgiftsrelaterade lönen

Den uppgiftsrelaterade lönen kan sänkas endast i de fall som avses i § 7.

mom. 4 (ÅL) Den lokala justeringspotten för arbetsvärdering är 0,3% för grundskolan Del B och 0,55% för medborgarinstitut Del C (från 1.4.2021).

§ 7 Ändring av uppgifterna och dess inverkan på lönen

Om svårighetsgraden i en tjänsteinnehavares uppgifter ändras väsentligt för minst 10 arbetsdagar på grund av övergång till en annan tjänst eller uppgift eller på grund av omorganisering av uppgifter, justeras den uppgiftsrelaterade lönen i de fall den inte motsvarar de ändrade arbetsuppgifterna. (ÅL)

Den uppgiftsrelaterade lönen justeras

1. vid den tidpunkt då uppgifterna ändras, om den nya uppgiftsrelaterade lönen är högre
2. åtta veckor efter att uppgifterna ändrats, om den nya uppgiftsrelaterade lönen är lägre.
3. räknat från tidpunkten för ändringen, om tjänsteinnehavaren på egen begäran söker sig till en mindre krävande arbete eller omplacering i andra uppgifter har erbjudits tjänsteinnehavaren som alternativ till permittering eller
4. vid tidpunkten för övergång till en annan tjänst.

Vid semestervikariat sänks den uppgiftsrelaterade lönen inte och en höjning kan komma ifråga endast om vikariatet pågår i minst två veckor i sträck. I så fall höjs lönen när vikariatet börjar.

Tillämpningsanvisning

Förändringar i uppgifternas svårighetsgrad kan grunda sig på att den anställda exempelvis övergår till en annan tjänst eller får en tilläggsuppgift för viss tid eller att uppgifternas svårighetsgrad ändras så att de blir väsentligt mindre eller mer krävande. Om uppgifterna ändras för en viss tid och den nya uppgiftsrelaterade lönen är högre än den tidigare, sänks den uppgiftsrelaterade lönen omedelbart då den ut-satta tiden gått ut.

Den uppgiftsrelaterade lönen ändras inte om en tillfällig övergång till en annan tjänst eller befattning eller tillfälliga ändringar i uppgifterna, till exempel tillfälliga chefsvikariat eller andra vikariearrangemang, har beaktats i den uppgiftsrelaterade lönen.

Arbetsgivaren bör, i mån av möjlighet innan arbetsåret börjar, på förhand planera lärarens arbete för hela läsåret.

§ 8 Avdrag på grund av avsaknad av behörighet för andra än grundskole- och gymnasielärare

mom. 1 För en tjänsteinnehavare som inte har den behörighet som anges i Landskapslag eller förordning sänks lönen med 6–20 %.

Tillämpningsanvisning

Om en viss examensnivå förutsätts i ovan nämnda förordning görs avdraget för avsaknad av behörighet utgående från lönen för denna examensnivå. Om de examina/examensnivåer som bestäms i förordningen är alternativa, görs avdraget för avsaknad av behörighet utgående från den examensnivå som personen har uppnått.

mom. 2 Gäller ej på Åland

§ 9 Hur dispens påverkar lönen

Om en lärare med stöd av dispens har utnämnts till den tjänst/det tjänsteförhållande läraren sköter görs inget avdrag för avsaknad av behörighet i den ordinarie lönen.

§ 10 Lönejustering genom lokalt beslut

- mom. 1 En tjänsteinnehavares månadslön höjs under avtalsperioden när tjänsteinnehavaren har avlagt en examen eller uppnått en kompetens som i löneklassificeringen förutsätter en högre grundlön än den som anges i lönepunkten. Lönen höjs till minst den grundlön eller nedre gräns i löneskalan som utbildningen förutsätter från början av den månad som följer efter att tjänsteinnehavaren har visat upp ett intyg över examen/kompetensen.

Tillämpningsanvisning

I detta avtal avses med högre högskoleexamen sådana finländska högskoleexamina som anges i 6 § i förordningen om högskolornas examenssystem (FFS 464/1998, inklusive senare ändringar) och sådana utländska examina som genom ett beslut om erkännande eller jämställande har erkänts eller jämförts med finländska högre högskoleexamina. Läraren ska inte drabbas p.g.a. oskäligt långa behandlingstider för beslut om erkännande eller jämställande (längre än 3 månader)(ÅL).

- mom. 2 En tjänsteinnehavares månadslön kan justeras inom löneskalan om den behöriga myndigheten i kommunen anser det vara befogat.

§ 11 Individuellt tillägg

Utgående från utvärderingen av tjänsteinnehavares arbetsprestation kan i enlighet med § 11 i lönekapitlet i AKTA betalas ett individuellt tillägg som ingår i den ordinarie lönen.

Tillämpningsanvisning

Om någon av dessa faktorer redan har beaktats i UKTA (t.ex. höjning av grundlönen för klasslärare i grundskolan med dubbel behörighet) finns det ingen orsak att använda denna faktor som grund för ett individuellt tillägg. Erfarenhet av lärarbetets och den yrkesskicklighet detta medför har redan beaktats i den årsbundna tillägget av det individuella tillägget och det individuella tillägget ska alltså därför grunda sig på andra faktorer.

§ 12 Årsbundet tillägg

- mom. 1 Till tjänsteinnehavare betalas ett årsbundet tillägg på det sätt som bestäms i denna paragraf och i respektive del och/eller bilaga.

- mom. 2 Det årsbundna tilläggets inverkan på lönen beräknas på summan av grundlönen i lönepunkten och de tidigare årsbundna tilläggen.

Tillämpningsanvisning

Det årsbundna tilläggets inverkan på lönen räknas ut genom att grundlönen enligt lönepunkten eller den nedre gränsen i löneskalan multipliceras med de koefficienter som följer av procenttalen för det årsbundna tillägget (t.ex. 5 % = 1,05) utan att beloppen avrundas under uträkningen. Avrundningen till hela cent görs först på den slutliga lönen. Beräkningen görs alltså enligt principen ränta på ränta.

För en timlärare i huvudsyssla används en vägd grundlön om lönen beräknats genom vägning. Om det finns olika grunder för bestämning av det årsbundna tillägget, utgår man från den undervisning som timläraren i huvudsyssla ger mest. Om antalet timmar är lika stort tillämpas den bestämmelse som är förmånligare för läraren.

Om tjänsteinnehavarens grundlön har sänkts på grund av avsaknad av behörighet beräknas den årsbundna tilläggets inverkan utgående från den sänkta grundlönen.

§ 13 Tid som berättigar till årsbundet tillägg

- mom. 1 Om inget annat följer av bestämmelserna nedan, räknas som anställningstid som berättigar till årsbundet tillägg den tid under vilken tjänsteinnehavaren eller arbetstagaren efter att ha fyllt 18 år haft en anställning som betraktas som huvudsyssla.

1. i anställning hos en arbetsgivare inom landet eller utomlands i lärar- eller rektorsuppgifter.
2. i anställning hos en arbetsgivare inom landet eller utomlands i uppgifter som är av väsentlig nytta i de nuvarande uppgifterna.
3. i arbete som företagare som är av väsentlig nytta för de nuvarande uppgifterna, högst fem (5) år sammanlagt.

Tillämpningsanvisning

Det ska vara fråga om arbetserfarenhet som är till nytta i de nuvarande uppgifterna, till exempel enbart ägande eller delägarskap är inte tillräcklig.

- mom. 2 Om en tjänsteinnehavare har arbetat i en lärartjänst eller i läraruppgifter eller som timlärare i huvudsyssla, ska vid bedömningen av om

kriterierna för huvudsyssla är uppfylla iaktas de förutsättningar och timgränser för huvudsyssla som gällde under respektive anställning och som bestämts särskilt för undervisningsområdet.

- mom. 3 Anställning i andra uppgifter än läraruppgifter eller arbete som företagare betraktas som huvudsyssla om den ordinarie arbetstiden per vecka i genomsnitt har varit minst 19 timmar. Anställningstid före 1.1.1990 betraktas dock som huvudsyssla bara om den genomsnittliga ordinarie arbetstiden per vecka har varit minst 20 timmar.

§ 14 Slopåd

§ 15 Minimilängden på den anställningstid som berättigar till årsbundet tillägg

När flera anställningsperioder/perioder som företagare räknas samman för det årsbundna tillägget beaktas endast hela månader. Också en oavbruten anställning/tid som företagare på 30 dagar betraktas som en månad.

§ 16 Avbrott i tjänsteutövningen som räknas till det årsbundna tillägget

- mom. 1 När man räknar ut den tid som berättigar till årsbundet tillägg avdras de kalenderdagar under vilka tjänsteutövningen/arbetet/tiden i arbete varit avbruten.

Tillämpningsanvisning

Avdragen räknas i kalenderdagar, och då utgör 30 dagar en månad. De dagar som dras av senarelägger med motsvarande antal dagar tidpunkten för uppfyllandet av den tid som berättigar till årsbundet tillägg. Om den tid som avdras är till exempel två dagar, senareläggs uppfyllandet med två dagar. Om avdragen gäller olika anställningar/tid i arbete får man den tid som avdras genom att räkna ihop de dagar som ska avdras för de olika anställningarna/tiden i arbete.

- mom. 2 Till anställningstiden/tiden i arbete räknas dock semestertid och tjänstledighet eller arbetsledighet i följande fall:

1. tjänsteinnehavaren har haft löneförmåner under moderskaps-/graviditets-/familjeledighet eller sjukfrånvaro,
2. tjänsteinnehavaren har lyft dagpenning i enlighet med sjukförsäkringslagen eller moderskaps-, faderskaps-, graviditets- eller föräldrapenning,

3. tjänsteinnehavaren har fått olycksfallsersättning eller annan ersättning för sådan tid under vilken tjänsteinnehavaren skulle ha ovillkorlig rätt till sjuklön,

Tillämpningsanvisning

Om ersättningen är större än lönen och ingen lön betalas, avdras tiden inte från den tid som berättigar till årsbundet tillägg.

4. tjänsteinnehavaren har fullgjort sin värnplikt eller civiltjänst, och har återvänt till tjänsteutövningen eller arbetet inom lagstadgad tid,
5. utbildnings- eller studietid beaktas till den del som tiden inte sammanlagt överskrider 30 dagar under ett kalenderår och
6. av tjänstledighet/arbetsledighet/frånvaro som beviljats av andra orsaker än de som nämns i punkt 1–5 beaktas högst 30 dagar under ett kalenderår, förutsatt att personen tjänstgjort minst 30 skolarbetsdagar under kalenderåret antingen som anställd hos den arbetsgivare som beviljat tjänstledigheten/arbetsledigheten.

§ 17 Ansökan om årsbundet tillägg

- mom. 1 Ett villkor för att en anställd ska få ett årsbundet tillägg är att ansökan görs skriftligt och senast inom två år från det att rätten till årsbundna tillägget har uppkommit. Om ansökan har gjorts senare, beviljas det årsbundna tillägget retroaktivt för ett år räknat från det datum då ansökan lades fram.

Den behöriga myndigheten kan besluta att årsbundet tillägg beviljas utan ansökan, om tjänsteinnehavaren tidigare beviljats årsbundet tillägg i kommunen.

- mom. 2 Rätten till årsbundet tillägg börjar första dagen i den månad som följer efter att anställningstiden som berättigar till årsbundet tillägg blivit uppfylld.

Tillämpningsanvisning

Det är den sökandes skyldighet att ge en skriftlig redogörelse för de anställningstider hos andra arbetsgivare/den arbetserfarenhet som den sökande gör anspråk på att ska godkännas som tid som berättigar till årsbundet tillägg. Den sökande är skyldig att visa en bestyrkt översättning av intyg som inte är skrivna på svenska. (ÅL)

§ 18 Övergångsbestämmelse för tjänstetillägg

mom. 1 En lärare som 31.7.2000 var anställd i huvudsyssla enligt detta avtal och vars anställning fortsatt 1.8.2000 har för tiden fram till 31.7.2000 rätt till tjänstetilläggstid enligt de bestämmelser som gällde 31.7.2000, dock inte för utbildningstid. Anställningar därefter godkänns för tjänstetillägg enligt de bestämmelser som gällde 1.8.2000.

Tillämpningsanvisning

Om anställningen 1.8.2000 fortgått utan avbrott i någon annan kommun/kommunalförbund än den där anställningen upphörde 31.7.2000, kan den nya arbetsgivaren enligt prövning antingen justera grunden för tjänstetillägg som beviljas för första gången, så att detta motsvarar tjänstetilläggstiden enligt de gamla bestämmelserna, eller också godkänna anställningstiden på basis av ett intyg från den förra arbetsgivaren.

mom. 2 När en lärare, som inte 31.7.2000 hade en sådan anställning hos en kommunal arbetsgivare som avses i detta avtal eller vars kontinuerliga anställning hos den kommunala arbetsgivaren emellanåt har avbrutits eller avbryts senare, påbörjar en kommunal anställning, tillämpas i fråga om tjänstetillägg enbart de bestämmelser som gällde 1.8.2000.

§ 19 Fjärrortstillägg

Från 1.4.2012 betalas fjärrortstillägg enbart till de tjänsteinnehavare som fick tillägget 31.3.2012 enligt UKTA-avtalet 2010–2011. Från och med 1.4.2012 upphör möjligheten att bevilja nya fjärrortstillägg. (ÅL)

§ 20 Gäller ej på Åland

§ 20 a) Rekryteringstillägg

Till en tjänsteinnehavare kan betalas rekryteringstillägg i enlighet med § 15 i lönekapitlet i AKTA

§ 21 Ordinarie lön

mom. 1 En tjänsteinnehavares ordinarie lön består av följande delar:

1. uppgiftsrelaterad lön (se delarna och bilagorna)
2. individuellt tillägg (§ 11)

3. årsbundet tillägg (§ 12 -18)
4. fjärrortstillägg (§ 19) (ÅL)
5. rekryteringstillägg(§ 20 a)
6. tilläggsuppgifter i enskilda skolor och läroanstalter (del B § 19) och ersättning för konst- och färdighetsämnen (del B bilaga 1 § 23)
7. övergångstillägg/individuellt lönetillägg (delarna och bilagorna).
8. skärgårdstillägg (del B II §8 a) (ÅL)

Tillämpningsanvisning

I arbetstid som baserar sig på undervisningsskyldighet räknas antalet undervisningstimmar som hör till undervisningsskyldigheten som full arbetstid. Begreppet ordinarie lön behövs när lön betalas för till exempel sjukfrånvaro och graviditets/föräldradledigheter och när lönen för timplärare i huvudsyssla bestäms.

mom. 2 Om en lönefaktor (t.ex. förtroendemannaersättning) har avtalats i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet avgör bestämmelserna i AKTA om lönefaktorn hör till den ordinarie lönen.

§ 22 Stödundervisningsarvode

Arvodet för stödundervisning bestäms enligt övertimarvodesgrunden i lärarens egen tjänst.

§ 23 Elevhandledningsarvode

Arvodet för elevhandledning bestäms enligt övertimarvodesgrunden i lärarens egen tjänst.

§ 24 Arvode för skötsel av annan lärares timme

Om en lärare åläggs att vid sidan av sin egen undervisningstimme eller någon annan avlönad arbetsuppgift samtidigt ha hand om en annan lärares klass, betalas per timme 30 % av övertimarvode för lärarens egen tjänst. Ersättningen 30 % per timme av övertimarvode gäller också vid specialarrangemang distans/närundervisning under till exempel pandemier (ÅL).

§ 25 Arvode för förhör av privatelev

För förhör av en privatelev betalas till en tjänsteinnehavare ett arvode enligt lönebilagan, om inget annat har avtalats i bilagorna. Arvodet

inkluderar ersättning för förberedelse, korrigering och bedömning samt vid behov övervakning av det. Förhöret består av skriftligt och muntligt förhör, arbetsprov och omtagning av prov. Om flera än en privatelev deltar i samma förhör betalas till läraren fullt arvode per elev för de tre första eleverna, hälften av arvodet för den fjärde till och med den nionde eleven och en fjärdedel av arvodet från och med den tionde eleven.

§ 26 Övertimarvode

- mom. 1 Till lärare betalas övertimarvode för de timmar som överskrider undervisningsskyldigheten i tjänsten, om inget annat bestäms i respektive bilaga.
- mom. 2 Det belopp som per månad betalas som årsarvode för en veckoövertimme räknas ut på följande sätt:

Den uppgiftsrelaterade lönen enligt respektive bilaga X 0,83

Undervisningsskyldigheten i tjänsten

Tillämpningsanvisning

Övertimarvodet (= resultatet av uträkningen) avrundas till sist med en cents noggrannhet.

- mom. 3 Årsarvodet för en veckoövertimme beräknas på basis av den uppgiftsrelaterade lönen och undervisningsskyldigheten i tjänsten. I den uppgiftsrelaterade lönen beaktas varken tjänsteinnehavarens årsbundna tillägg, andra individuella tillägg eller andra lönefaktorer som nämns särskilt i bilagorna. Den undervisningsskyldighet som används vid beräkningen är undervisningsskyldigheten för tjänsten, utan beaktande av minskningar av tjänsteinnehavarens undervisningsskyldighet.
- mom. 4 Årsarvode för en veckoövertimme betalas varje månad under året till lärare för vilka fastställts minst en övertimme per vecka utjämnade över alla arbetsveckor under läsåret.

Tillämpningsanvisning

Årsarvode för en veckoövertimme innebär att ersättningen för sådan undervisning för hela läsåret som överstiger undervisningsskyldigheten utjämnas över 12 månader. En förutsättning för detta är att läraren har i genomsnitt minst en övertimme under alla undervisningsveckor vid skolan/läroanstalten.

Antalet undervisningsveckor är 38 i skolor/läroanstalter.(ÅL)

mom. 5 Om antalet övertimmar är lägre än antalet arbetsveckor, betalas arvode (engångstimarvode) för de timmar som hållits.

Tillämpningsanvisning

Arvodet för en timme som hållits inkluderar också löneandelen för skolans ferier.

§ 27 Engångstimarvode

Priset för en enskild övertimme (engångstimarvode) får man genom att multiplicera det månatliga årsarvodet för en veckoövertimme med 12, så att det blir ett årligt övertimarvode, och sedan dividera resultatet med antalet undervisningsveckor vid skolan/läroanstalten, om inget annat bestäms i respektive bilaga.

Tillämpningsanvisning

Antalet undervisningsveckor är 38 i skolor/läroanstalter.

§ 27 a)Handledararvode vid handledning av lärarstuderande (ÅL)

Grundarvodet är 35 euro/studerande/timme oberoende ämne. Handledningstiden beräknas som 20 minuter/hållen lektion/studerande. Utöver detta utbetalas ersättning för 1 h information samt 1 h avslutande reflektion och sammanfattning.

Fälthandledararvodet kan dock inte understiga 175 euro, vilket motsvarar handledningstiden för nio egna lektioner (inklusive information samt sammanfattning).

Handledningen genomförs individuellt enligt uppgjord kursbeskrivning.

Till rektor eller föreståndare utbetalas ett arvode för övriga uppgifter i anslutning till praktiken 45 euro/praktik som anordnas i skolan oberoende av antalet studerande.

Arvoden som utbetalas direkt till den anställde från respektive högskola eller universitet minskar ovanstående ersättning med motsvarande summa.

§ 28 Avrundning av arvoden

De arvoden som anges i detta avtal (övertimarvode och andra tilläggsarvoden) avrundas till närmaste cent så att 0,005 euro avrundas uppåt.

§ 29 Lönebetalning, rätt till lön, arbetsgivarens kvittningsrätt, lön under avstängning från tjänsteutövning och uträkning av lön för kortare tid än en kalendermånad

mom. 1 Lönebetalningen till tjänsteinnehavare, rätten till lön, arbetsgivarens kvittningsrätt, lönen under avstängning från tjänsteutövning, uträkningen av lön för kortare tid än en kalendermånad och löneräkningen följer i tillämpliga delar AKTA, om inget annat bestäms i detta avtal.

mom. 2 Om det beslutats att en tjänsteinnehavares tjänsteförhållande inleds vid månadens början anses rätten till löneförmåner ha börjat samma dag, förutsatt att den som valts till tjänsten har inlett sin tjänsteutövning den första ordinarie arbetsdagen och att den tjänsteinnehavare som tidigare skött tjänsten då inte längre varit i tjänst.

mom. 3 Övertimarvoden samt andra arvoden och ersättningar för särskilda uppgifter betalas i efterhand månadsvis antingen i slutet av månaden eller i början av följande månad, om man inte lokalt kommit överens om något annat. Om betalningen av arvodet eller ersättningen för särskilda uppgifter förutsätter en utredning av det utförda arbetet, betalas arvodet dock senast under den kalendermånad som följer efter att räkningen lämnades in.

Övertimarvoden samt andra arvoden och ersättningar för augusti kan även betalas i samband med den ordinarie lönen för oktober, om det inte är möjligt att betala dem inom ovan nämnda tid.

mom. 4 Till visstidsanställda tjänsteinnehavare och timlärare betalas ordinarie lön för varje kalendermånad senast på månadens sista kalenderdag, dock inte på en lördag. Till en tjänsteinnehavare som har fått tjänstledighet från sin ordinarie tjänst för att interimistiskt sköta en annan tjänst i kommunen betalas ordinarie lön enligt mom. 1–2. Övertimarvoden och ersättningar för särskilda uppgifter betalas enligt mom. 3.

§ 30 Arvode för korttidsvikarier

Om anställningen för en innehavare av en tidsbunden tjänst varar högst fem skolarbetsdagar, betalas lönen som timarvode enligt arvodesgrunderna för timlärare. Till detta timarvode läggs varken det årsbundna tillägget eller andra individuella tillägg.

III ARBETSTID

§ 31 Arbetstidsformer

Undervisningspersonalens arbetstider framgår av respektive del och/eller bilaga.

Tillämpningsanvisning

Undervisningspersonalens arbetstidsformer är följande (förteckningen efter varje arbetstidsform är inte uttömmande, utan ska betraktas som exempel):

- 1 Arbetstid baserad på undervisningsskyldighet och övertimmar – lärare i grundskolor
- 2 Helhetsarbetstid (byråarbetstid anpassad efter läroanstaltens verksamhet, AKTA kap. III § 8) – rektorer och skolföreståndare för grundskolor samt biträdande rektorer i grundskolor vars anställningsvillkor regleras genom lokalt avtal.
- 3 Arbetstider baserade på årsarbetstimmar
– lektorer i elevhandledning i grundskolan
– lärare vid medborgarinstitut

Arbetstiden för timlärare vid medborgarinstitut samt för timlärare i bi-syssla i tjänsteförhållande vid olika skolor och läroanstalter bestäms enligt arbetsavtal eller enligt respektive bestämmelse som gäller för timlärare i tjänsteförhållande.

§ 32 Arbetsdagarnas antal, förläggning samt längden på en undervisningstimme

- mom. 1 Antalet arbetsdagar (elev- och lärararbetsdagar), förläggningen av undervisningstimmar och annan arbetstid som regleras av arbetsgivaren samt längden på en undervisningstimme bestäms enligt den lagstiftning som gällde 31.12.1998 och enligt den vedertagna praxis som framgår av arbetsplanen eller ett motsvarande dokument.

Tillämpningsanvisning

Avsikten med bestämmelsen är att den del av lärarens arbetstid i skolan/läroanstalten som regleras av arbetsgivaren ska förbli kvantitativt och tidsmässigt oförändrad.

I grundskolan iakttas dock bestämmelserna i Landskapslag om barnomsorg och grundskola (ÅFS 32/2020) och Landskapsförordning om barnomsorg och grundskola (ÅFS 99/2020). (ÅL)

- mom. 2 Om det med tanke på utbildningsarrangemangen är nödvändigt att tillämpa bestämmelserna i denna paragraf på något annat sätt, kan man från fall till fall särskilt komma överens om detta med förtroendeman-
nen i fråga.

IV SEMESTER, KALKYLERAD SEMESTER OCH SEMESTERPENNING

§ 33 Semester och kalkylerad semester

- mom. 1 Om en tjänsteinnehavare/arbetstagare som hör till undervisningspersonalen har rätt till semester, ingår en bestämmelse om detta i respektive del eller bilaga och semestern bestäms enligt AKTA, dock med de undantag som anges i mom. 2 punkt 1–2, om inget annat bestäms i respektive bilaga.
- mom. 2 En kalkylerad semester börjar 16.6 och de faktorer som inverkar på semesterns längd, dvs. fulla kvalifikationsmånader, dagar som likställs med tjänsteutövningsdagar och tidigare anställning som inverkar på semestern, följer semesterbestämmelserna i AKTA med följande undantag:
- 1 En full kvalifikationsmånad är en kalendermånad under kvalifikationsåret då en innehavare av huvudtjänst har minst 16 kalenderdagens tjänsteutövning (ersätter AKTA kap. IV § 3).
  - 2 Anställningstid som inverkar på semestern för undervisningspersonal är samma anställningstid som ger rätt till årsbundet tillägg med stöd av bestämmelserna i UKTA.

Tillämpningsanvisning

Dagar som likställs med tjänsteutövningsdagar är även de dagar som anges i AKTA kap. IV § 4 som likställs med arbetade dagar.

- mom. 3 Längden på den kalkylerade semestern bestäms så att fulla kvalifikationsmånader under kvalifikationsåret multipliceras med det heltal (semesterintjäningsstal) som motsvarar det procenttal som anges i kapitel IV § 18 i AKTA och resultatet divideras med två. Om resultatet inte blir ett heltal, avrundas det uppåt till det närmaste heltalet.

De kalkylerade semesterdagarna inplaceras i kalendern från 16.6 framåt. Som kalkylerade semesterdagar räknas alla vardagar (med undantag av midsommarafton).

§ 34 Semesterpenning

- mom. 1 Semesterpenning beräknas och betalas enligt bestämmelserna i AKTA och med beaktande av § 33 mom.2.

Semesterpenning kan för rektorer, biträdande rektorer och skolföreståndare omvandlas till ledighet i enlighet med AKTA kap. IV § 19. (ÅL)

§ 35 Semesterförmåner vid övergång från en uppgift till en annan

En innehavare av huvudtjänst och en timlärare i huvudsyssla som inte har rätt till semester och som permanent eller tillfälligt övergår till en sådan tjänst eller uppgift inom UKTA:s tillämpningsområde som omfattas av bestämmelserna om semester, har under det aktuella semesteråret rätt till semester och semesterersättning enligt bestämmelserna i AKTA, med avdrag för den kalkylerade semestern.

§ 36 Semesterdagsersättning för visstidsanställda tjänsteinnehavare (träder i kraft 1.8.2023)

- mom. 1 Om en visstidsanställd tjänsteinnehavare har varit anställd under hela arbetsåret, betalas när anställningen upphör 2,8 dagars ordinarie lön i semesterdagsersättning för varje full kvalifikationsmånad enligt § 33 mom. 2. Från semesterdagsersättningen avdras de sommaravbrotsdagar som ingår i anställningen (mån–sön).

Tillämpningsanvisning

Bestämmelsen tillämpas om den visstidsanställda tjänsteinnehavaren verkligen varit anställd under hela arbetsåret. Det är inte meningen att mom. 2 ska tillämpas om anställningsförhållandet varit några dagar kortare än arbetsåret.

- mom. 2 Om en visstidsanställd tjänsteinnehavare har varit anställd en kortare tid än hela arbetsåret, betalas när anställningen upphör 2,8 dagars ordinarie lön i semesterdagsersättning för varje full kvalifikationsmånad enligt § 33 mom. 2. Från semesterdagsersättningen avdras de vardagar (mån–fre) under höst-, jul-, sport- och påskloven samt de sommaravbrotsdagar som ingår i anställningen.

Tillämpningsanvisning

Bestämmelsen gäller inte undervisningspersonal som har rätt till semester.

Den ordinarie lönen enligt mom. 1 och 2 är den ordinarie lönen när anställningen upphör.

V AVBROTT I TJÄNSTEUTÖVNINGEN

§ 37 Tjänstledighetens inverkan på lönen (träder i kraft 1.8.2023)

mom. 1 Hur tjänstledighet inverkar på lönen bestäms enligt detta kapitel, kap. V i AKTA och UKTA Del E, om inget annat bestäms någon annanstans i detta avtal. (ÅL)

mom. 2 Om en lärare har haft oavlönad tjänstledighet innan en kort skolferie och inte ansökt om ledighet för ferien (höst-, jul-, sport- eller påsklov), har läraren inte rätt till lön under ferien.

Tillämpningsanvisning

Avsikten med bestämmelsen är att få lärarna att anhålla om sammanhängande tjänstledighet och på det sättet trygga vikariens lön under ferierna.

Syftet med avtalet är inte att en kort tjänstledighet ska leda till ferie utan lön, till exempel så att en lärare som har en veckas tjänstledighet före jullovet skall bli utan lön för jullovet.

mom. 3 Betalning av löneförmåner under en kort skolferie förutsätter att läraren har sammanlagt minst 15 arbetsdagar (undervisningsdagar eller andra arbetsdagar) före och/eller efter den kortvariga ferien.

Tillämpningsanvisning

Bestämmelsen tillämpas, om läraren före den tjänsteutövning som föregår det kortvariga avbrottet har haft tjänstledigt utan lön i över en vecka.

Avsikten med bestämmelsen är att få lärarna att anhålla om en sammanhängande tjänstledighet så att tjänstledigheten inte avbryts bara för den kortvariga skolferien.

mom. 4 Om en lärare under undervisningsperioden har varit ledig utan lön av någon annan orsak än graviditetsledighet, föräldraledighet, den första perioden av vårdledighet eller sjukfrånvaro, minskas lärarens lön för sommaravbrottet i proportion till ledighetens längd.

Antalet dagar som minskar lönen under sommaravbrottet får man genom att räkna ut det antal skolarbetsdagar (mån-fre) som ingått i den oavlönade ledigheten. Minskningen av lönen beräknas genom att dagslönen multipliceras med antalet lediga arbetsdagar och det sålunda erhållna talet multipliceras med 0,1.

Tillämpningsanvisning

Avdraget görs till den del den oavlönade tjänstledigheten överstiger 60 kalenderdagar. Avdrag görs inte om en lärartjänsteinnehavare har haft oavlönad ledighet under hela läsåret (12 mån.) eller om lärarens oavlönade tjänstledighet som överstiger 60 kalenderdagar varar minst fram till början av den kalkylerade semestern 16.6.

Dagslönen får man genom att dividera den ordinarie månadslönen med 30.

§ 38 Sjukfrånvaro

mom. 1 På sjuklön tillämpas AKTA, kap. V § 1–3, med undantag av § 2 mom. 5

Tillämpningsanvisning

Sjukfrånvaron kan inte avbrytas så att veckoslut eller ferier som infaller under arbetsperioden under skolans läsår (bl.a. höst-, jul-, sport- och påsklov) inte ingår i sjukfrånvaron, om läkarintyget visar att läraren varit arbetsoförmögen också dessa dagar.

Däremot är det inte nödvändigt att anhålla om sjukfrånvaro under skolans/läroanstaltens sommaravbrott.

Se även DEL B Grundskolan § 23 (ÅL).

mom. 2 När karenstiderna för sjukfrånvaro enligt AKTA kap. V § 2 mom. 2 räknas ut, betraktas anställningen som oavbruten om läraren har arbetat som lärare i kommunen ända till slutet av arbetstiden för föregående termin och tjänsteutövningen fortgår i kommunen vid början av följande arbetsår.

Protokollsanteckning

Om en tjänsteinnehavares anställning har fortgått som visstidsanställning till 31.7. och tjänsteinnehavaren har valts till ett tidsbegränsat eller tillsvidare gällande anställningsförhållande från 1.8., betalas sjuklön när förutsättningarna i denna avtalsbestämmelse uppfylls om tjänsteinnehavaren är arbetsoförmögen den första ordinarie arbetsdagen i augusti.

mom. 3 Sjukfrånvaron anses vara sammanhängande på det sätt som avses i AKTA kap. V § 2 mom. 4 även om skolans sommaravbrott, andra ferier (t.ex. höstlov), semester, kalkylerad semester eller tid med rehabiliteringsstöd infaller under sjukfrånvaron.

- mom. 4 En tjänsteinnehavare som på remiss av läkare bör genomgå en rehabilitering som godkänts av FPA skall omfattas av AKTA kap. V § 2 sjuklön. Ersättningen från FPA ska betalas till arbetsgivaren (ÅL).

§ 39 Hur kalkylerad semester inverkar på antalet avlönade sjukfrånvarodagar

- mom. 1 Kalkylerad semester räknas inte till antalet avlönade lediga dagar på grund av sjukfrånvaro, olycksfall i arbete, yrkessjukdom eller sjukdom som leder till pensionsfall eller rehabiliteringsstöd, även om personen är tjänstledig vid tidpunkten i fråga.
- mom. 2 Om sjukfrånvaro, olycksfall i arbetet, yrkessjukdom eller sjukdom som leder till pensionsfall eller rehabilitering har infallit innan skolans sommaravbrott börjat och fortsätter efter att sommaravbrottet upphört, räknas till denna tjänstledighet också sådana sommaravbrottsdagar utanför den kalkylerade semestern då personen inte är tjänstledig.

§ 40 Moderskapsledighetens längd och rätt till avlönad moderskapsledighet

- mom. 1 Moderskapsledigheten för en tjänsteinnehavare är minst 72 vardagar. Tjänsteinnehavare har rätt att för de 72 första vardagarna under moderskapsledigheten få sin ordinarie lön enligt vad som avtalats i AKTA.
- mom. 2 När karenstiderna för moderskapsledighet enligt AKTA kap. V § 7 räknas ut, betraktas anställningen som oavbruten om läraren i fråga har tjänstgjort som lärare i kommunen ända till slutet av arbetstiden för föregående termin och tjänstgöringen fortgår i kommunen vid början av följande arbetsår.

Protokollsanteckning:

Bestämmelsen i UKTA del A § 40 tillämpas om barnets beräknade födelsedatum är 3.9.2022 eller tidigare. Om barnet föds senast 29.7.2022 tillämpas denna bestämmelse, även om barnets beräknade födelsedatum är 4.9.2022 eller senare. Om barnets beräknade födelsedatum är 4.9.2022 eller senare, iaktas bestämmelsen i § 40 a.

§ 40 a) Lön under graviditets- och familjeledighet (trädde i kraft 1.8.2022)

- mom. 1 En gravid lärartjänsteinnehavare som har rätt till graviditetspenning enligt 9 kap. 1 § i sjukförsäkringslagen har rätt till sin ordinarie lön under graviditetsledigheten under de förutsättningar som anges i AKTA kap. V § 7 mom. 1.

- mom. 2 En lärartjänsteinnehavare som har rätt till föräldrapenning enligt 9 kap. 5 § i sjukförsäkringslagen har rätt att under föräldraledigheten få löneförmåner i enlighet med sin ordinarie lön för den tidsperiod som bestäms i AKTA kap. V § 8. Förutsättningarna för betalning av löneförmåner bestäms enligt AKTA kap. V § 8.

Tillämpningsanvisning (mom. 1 och 2)

Betalningen av löneförmåner förutsätter att personen har tjänstledigt under tiden i fråga.

- mom. 3 När karenstiderna för graviditetsledighet enligt AKTA kap. V § 7 räknas ut, betraktas anställningen som oavbruten om läraren har varit anställd som lärare i kommunen ända till slutet av föregående arbetsår och anställningen fortgår i kommunen när följande arbetsår inleds.

§ 41 Dag-, moderskaps-/graviditets-, faderskaps- och föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen samt vissa andra ersättningar

- mom. 1 Arbetsgivaren har rätt att få den del av dag-, moderskaps-/graviditets-, faderskaps- eller föräldrapenningen enligt sjukförsäkringslagen som motsvarar den lön som arbetsgivaren betalat under tjänsteinnehavarens sjukfrånvaro eller moderskaps-/graviditets-, faderskaps- eller föräldraledighet.

- mom. 2 Arbetsgivaren har rätt enligt mom. 1 till dag-, moderskaps-/graviditets-, faderskaps- och/eller föräldrapenning, till rehabiliteringsstöd för viss tid eller rehabiliteringspenning trots att tjänsteinnehavaren inte har beviljats tjänstledighet om det är fråga om en tjänsteinnehavare som står utanför semestersystemet.

- mom. 3 Arbetsgivaren har dock inte rätt till ersättningar från FPA enligt mom. 1–2 för den kalkylerade semestertid som börjar 16.6. med undantag av faderskapspenningen. (ÅL)

Protokollsanteckning:

När de nya bestämmelserna om familjeledigheter (graviditets- och föräldraledighet) i sjukförsäkringslagen trädde i kraft 1.8.2022, är praxis enligt mom. 2 och 3 i denna paragraf inte längre tillämpliga på de bestämmelser om familjeledighet som gäller efter lagändringen.

Tillämpningsanvisning för mom. 2 och 3:

Mom. 2 tillämpas inte på sådana familjeledigheter (graviditets- och föräldraledighet) som bestäms enligt ändringarna i sjukförsäkringslagen 1.8.2022.

Tillämpningen av mom. 3 efter ändringarna i sjukförsäkringslagen 1.8.2022: Till den del den avlönade graviditets- och/eller föräldrapenningsperioden (UKTA del A § 40 a och AKTA kap. V § 7 och 8) för en lärartjänsteinnehavare som är berättigad till graviditetspenning infaller helt eller delvis under en kalkylerad semester som börjar 16.6 eller under de 34 första vardagarna under sommarledighetsperioden, betalar arbetsgivaren för den nämnda graviditets- och/eller föräldraledighetsperioden utöver den ordinarie lönen dagpenningsandelen enligt sjukförsäkringslagen som en lönedel som inte hör till den ordinarie lönen.

mom. 4 Vad som avtalats i mom. 1–3 gäller även sådan ersättning enligt lagen om smittsamma sjukdomar eller ersättning från annat håll som avses i AKTA kap. V § 2 mom. 7 och 8.

mom. 5 För att få löneförmåner under sjukfrånvaro samt moderskaps-/graviditets-, faderskaps- och föräldraledighet ska tjänsteinnehavaren eller arbetstagaren iaktta gällande lagstiftning och övriga bestämmelser om vad som krävs för att man ska få dag-, moderskaps-/graviditets-, faderskaps- och föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen. Om arbetsgivaren till följd av den anställdas försummelse eller åtgärder går miste om en förmån, minskas löneförmånerna vid sjukfrånvaro, moderskaps-/graviditets-, faderskaps- och föräldraledighet och olycksfall eller yrkessjukdom med ett belopp som motsvarar förlusten.

§ 42 Lön under partiell tjänstledighet och tjänsteutövning

I deltidsarbete är grundlönen och de andra tillägg som hör till den ordinarie lönen lägre i samma proportion som tjänsteinnehavarens arbetstid är kortare än den fulla ordinarie arbetstiden enligt detta tjänste- och arbetskollektivavtal.

Tillämpningsanvisning

I arbetstid som baserar sig på undervisningsskyldighet räknas antalet undervisningstimmar som hör till undervisningsskyldigheten som full arbetstid. För att fastslå skyldigheterna för ordinarie lön tillämpas deltidsprocent.

§ 43 Partiell vårdledighet

mom. 1 En lärare som följer helhetsarbetstid har rätt till partiell vårdledighet enligt kap. V i AKTA. Den partiella vårdledigheten beviljas som minskning av undervisningstimmar och den övriga arbetstiden i den proportion som dessa delar av arbetstiden utgör av den totala arbetstiden per vecka. Under avbrott i skolarbetet tas den partiella vårdledigheten i sin

helhet från den övriga arbetstiden. För en rektor och skolföreståndare med helhetsarbetstid kan den partiella vårdledigheten också ordnas så, att den i första hand tas från undervisningstimmarna.

- mom. 2 För en lärare vars arbetstid är baserad på undervisningsskyldighet ges partiell vårdledighet på det sätt som arbetsgivaren och läraren kommer överens om. Om enighet inte kan nås ska lärarens antal undervisningstimmars fastställas till i snitt 18 timmar per vecka.

§ 44 Hur hälsoundersökningar inverkar på lönen

När tjänsteutövningen avbryts på grund av att tjänsteinnehavaren genomgår en hälsoundersökning som arbetsgivaren förutsätter, en fortsatt undersökning eller kontroll, eller på grund av en sådan lagstadgad eller i instruktion eller reglemente föreskriven kontroll som tjänsteutövningen kräver, ska ordinarie lön betalas för denna tid.

Likaså betalas ordinarie lön om tjänsteutövningen är avbruten på grund av att tjänsteinnehavaren med anledning av ett verkligt behov fått läkarremiss till undersökningar eller till medicinska undersökningar som föregår förlossning, eller på grund av att hon genomgår en sådan läkarundersökning som krävs för moderskaps-/graviditetspenning enligt sjukförsäkringslagen.

Om övriga tjänste- och arbetsledigheter för besök hos läkare m.m. bestäms i kapitel V § 12 mom. 4-6 i AKTA. (ÅL)

Tillämpningsanvisning

Med verkligt behov avses här att undersökningen inte kan utföras utanför arbetstiden eller att det är fråga om ett plötsligt undersökningsbehov.

Avtalsbestämmelsen gäller inte besök på eget initiativ hos läkare eller tandläkare eller besök i vårdsyfte, inte heller undersökningar som varar flera dagar i sträck eller undersökningar som har utförts i samband med ett läkarbesök på eget initiativ av en tjänsteinnehavare.

Med medicinska undersökningar som föregår förlossning avses en av läkare eller annan hälsovårdspersonal utförd undersökning eller utförande av ett laboratorieprov eller motsvarande prov som baserar sig på en sådan undersökning, om provet bottnar i ett medicinskt behov att utreda den gravida arbetstagarens eller fostrets hälsotillstånd. För att lön ska betalas krävs det att undersökningen inte kan utföras utanför arbetstid.

§ 45 Repetitionsövningar i reserven och befolkningsskyddsutbildning

Till den som kallats till repetitionsövningar i reserven eller till befolkningsskyddsutbildning betalas för den tid som åtgår till repetitionsövningarna eller befolkningsskyddsutbildningen den ordinarie lönen minskad med beloppet av reservistlönen eller motsvarande ersättning.

För de lärartjänsteinnehavare som inte har rätt till semester med stöd av lagstiftning eller andra bestämmelser görs inget sådant avdrag under skolans sommaravbrott.

Tillämpningsanvisning

Bestämmelsen tillämpas inte på dem som deltar i en frivillig repetitionsövning.

§ 46 Lönen under uppdrag som riksdagsledamot, medlemskap i statsrådet eller Europaparlamentet och vid fullgörande av värnplikt eller civiltjänst

Till en tjänsteinnehavare betalas inte lön för den tid tjänsteinnehavaren är riksdagsledamot, lagtingsledamot, medlem av statsrådet, medlem i landskapsregeringen (ÅL) eller finländsk representant i Europaparlamentet eller då tjänsteinnehavaren fullgör sin värnplikt eller civiltjänst.

VI GEMENSAMMA LÄRARE

§ 47 Tillämpningsområdet för bestämmelser som gäller gemensamma lärare

mom. 1 Om arbetsgivaren har ålagt en lärartjänsteinnehavare undervisning och/eller annat arbete enligt olika utbildningslagar vid någon annan läroanstalt än den egna, eller om arbetsgivaren har ålagt läraren undervisning och/eller annat arbete enligt en och samma utbildningslag i olika administrativt sett självständiga läroanstalter, tillämpas bestämmelserna i detta kapitel på tjänsteinnehavaren, om inget annat följer av mom. 2.

mom. 2 Detta kapitel tillämpas inte på lärartjänsteinnehavare som undervisar i både en grundskola och ett gymnasium, i två eller flera grundskolor och inte heller på lärartjänsteinnehavare som undervisar i två eller flera gymnasier, om inte arbetsgivaren bestämt att läraren utöver den grundläggande utbildningen och/eller gymnasieundervisningen ska undervisa inom yrkesutbildning, yrkesinriktad vuxenutbildning, fritt bildningsarbete eller grundläggande konstundervisning någon annanstans än i grundskolan/gymnasiet.

Tillämpningsanvisning

Bestämmelserna i detta kapitel tillämpas inte på lärartjänsteinnehavare som undervisar vid läroanstalter med yrkesutbildning på flera områden.

§ 48 Anställningsvillkoren för gemensamma lärare

Anställningsvillkoren för lärartjänsteinnehavare som avses i detta kapitel bestäms enligt den skola/läroanstalt där tjänsten har inrättats/placerats.

§ 49 Arbetstid för gemensamma lärare

mom. 1 För en lärartjänsteinnehavare räknas en årlig undervisningsskyldighet ut, om antalet arbetsveckor per år vid olika läroanstalter avviker från varandra.

mom. 2 En lärartjänsteinnehavare som fullgör minst en tredjedel av sin undervisningsskyldighet vid någon sådan annan läroanstalt som avses i § 47 är skyldig att vid denna utföra annat arbete enligt den lagstiftning och de andra bestämmelser som gäller läroanstaltens lärare i proportion till det antal undervisningstimmar som tjänsteinnehavaren håller vid läroanstalten.

Protokollsanteckning

Med annat arbete i mom. 2 avses överenskommet annat arbete för lärartjänsteinnehavare vid ett medborgarinstitut, en folkhögskola eller en musikläroanstalt.

§ 50 Resekostnadsersättning för gemensamma lärare

Om en lärartjänsteinnehavares primära läroanstalt är en grundskola tillämpas bestämmelserna i del B § 18 och 25 a. (ÅL)

(Resekostnadsersättning och minskning av antalet undervisningstimmar för en ambulerande lärare), som gäller minskning av undervisningsskyldighet och ersättning för resekostnader, endast på undervisning i grundskolan, däremot inte på undervisning vid andra läroanstalter. (ÅL)

Tillämpningsanvisning

Ersättningar för resekostnader som gäller annan undervisning än sådan som ges vid grundskola eller gymnasium bestäms enligt bilaga 16 till AKTA. Den primära läroanstalten betraktas som permanent verksamhetsställe.

VII TIMLÄRARE I TJÄNSTEFÖRHÅLLANDE

I fråga om timlärares anställningsvillkor tillämpas bestämmelserna i detta kapitel, om inte något annat följer av respektive bilaga.

A TIMLÄRARE I HUVUDSYSSLA

§ 51 Huvudsyssla

- mom. 1 En timlärare har anställning i huvudsyssla om timläraren
- 1 undervisar minst 16 klasstimmar i en skola eller läroanstalt (ÅL)
  - 2 undervisar som timlärare vid mer än en skola eller läroanstalt sammanlagt minst det antal timmar som anges för huvudsyssla i punkt 1,
- mom. 2 Med skolor och läroanstalter avses yrkeshögskolor, statliga skolor och läroanstalter, skolor och läroanstalter som bedrivs i landskapets regi samt sådana privata och kommunala skolor och läroanstalter som får statsandel/landskapsandel, med undantag för medborgarinstitut.
- mom. 3 Om en timlärare vid en skola/läroanstalt undervisar ett timantal som motsvarar en tjänsteinnehavares undervisningsskyldighet, är timläraren anställd som timlärare i huvudsyssla vid läroanstalten även om timläraren också undervisar i någon annan skola/läroanstalt. I den andra skolan/läroanstalten är läraren timlärare i bisyssla.
- mom. 4 Undervisningstimmarna hos olika arbetsgivare sammanräknas till huvudsyssla om timläraren innan anställningen börjar ger arbetsgivaren en utredning över sina undervisningstimmar hos andra arbetsgivare. Om en tillsvidareanställd timlärare i bisyssla medan anställningen pågår anställs som timlärare hos en annan arbetsgivare, tillämpas bestämmelsen om sammanräkning av undervisningstimmarna för huvudsyssla efter att den tid som för arbetsgivarens del avtalats för uppsägning i § 58 har förflutit efter meddelandet.

Tillämpningsanvisning

Som klasstimmar räknas även sådana arbetsuppgifter utanför klassen för vilka arvode betalas i form av årsarvode för en veckoövertimme.

Timmarna kan även hållas i skolor/läroanstalter som upprätthålls av flera olika kommuner eller andra huvudmän. En förutsättning är att personen i fråga är timlärare vid alla dessa skolor/läroanstalter.

Om en timplärare undervisar i flera skolor/läroanstalter som har olika gränser för huvudsyssla (hs), avgörs huruvida det är huvudsyssla eller bisyssla enligt följande formel:

$$\frac{\text{timantal 1} + \text{timantal 2}}{\text{hs-gräns 1} + \text{hs-gräns 2}} \geq 1 = \text{huvudsyssla}$$

§ 52 Grundlön för timplärare i huvudsyssla

mom. 1 Grundlön för en timplärare i huvudsyssla när timpläraren undervisar i samma skola/läroanstalt.

Grundlönen för en timplärare i huvudsyssla är grundlönen för motsvarande tjänsteinnehavare, om inget annat bestäms i respektive bilaga. Om en timplärare vid en och samma läroanstalt undervisar i olika ämnen för vilka tjänsteinnehavare har olika grundlön, beräknas en vägd grundlön.

Tillämpningsanvisning

När en timplärare vid en och samma läroanstalt undervisar i olika ämnen för vilka tjänsteinnehavare har olika grundlön beräknas timplärarens lön på följande sätt:

$$\frac{(\text{timantal 1} \times \text{grundlön 1}) + (\text{timantal 2} \times \text{grundlön 2})}{\text{antal timmar totalt (timantal 1} + \text{timantal 2)}}$$

Den vägda lönen räknas ut endast för de timmar som läraren håller vid samma läroanstalt. Grundskolor i samma kommun betraktas som samma skola. Också gymnasier i samma kommun anses sinsemellan utgöra en och samma läroanstalt (dock inte tillsammans med grundskolorna). Den vägda lönen avrundas enligt normala avrundningsregler. (ÅL)

mom. 2 Dellön för en timplärare i huvudsyssla när timpläraren undervisar i samma skola/läroanstalt.

Om timantalet för en timplärare i huvudsyssla som arbetar vid en enda skola/läroanstalt underskrider undervisningsskyldigheten för en tjänsteinnehavare, betalas timpläraren ordinarie lön enligt timantalet i proportion till undervisningsskyldigheten i tjänsten.

mom. 3 Grundlön för en timplärare i huvudsyssla när timpläraren undervisar i flera skolor/läroanstalter än en enda.

Lönen för en timlärare som är anställd i huvudsyssla på grundval av timmar i flera skolor/läroanstalter bestäms separat för varje skola/läroanstalt enligt respektive bilaga. För timläraren bestäms grundlönen och undervisningsskyldigheten eller enligt årsarbetstidsavtalet (ÅL) separat för varje läroanstalt.

Vid varje läroanstalt uträknas det antal timmar vid läroanstalten som ingår i den ordinarie lön som betalas vid anstalten, och det antal timmar som utgör övertimmar vid läroanstalten och för vilka övertimarvode betalas.

Tillämpningsanvisning

Lönen för en timlärare som är anställd i huvudsyssla på grundval av timmar vid flera skolor/läroanstalter relateras till det totala antal timmar som läraren håller vid de olika läroanstalterna, och vid varje läroanstalt bestäms en andel av den ordinarie lönen enligt följande:

Momentet tillämpas även på en timlärare för vilken kriterierna för huvudsyssla (men inte undervisningsskyldigheten) uppfylls redan på basis av timmar vid en enda läroanstalt, men som arbetar som timlärare också vid andra läroanstalter.

Grundskolor i samma kommun betraktas som samma läroanstalt. (ÅL)

LÄROANSTALT 1

Timantal i läroanstalt 1 (Y)

$$\frac{\text{Undervisningstimmar 1} \times \text{Undervisningsskyldighet 1}}{\text{Antal timmar totalt (Undervisningstimmar 1 + Undervisningstimmar 2)}} = Y$$

Den ordinarie lönen i läroanstalt 1 blir :

$$\frac{Y}{\text{Undervisningsskyldighet 1}} \times \text{full ordinarie grundlön 1}$$

LÄROANSTALT 2

Timantal i läroanstalt 2 (Z)

$$\frac{\text{Undervisningstimmar 2} \times \text{Undervisningsskyldighet 2}}{\text{Antal timmar totalt (Undervisningstimmar 1 + Undervisningstimmar 2)}} = Z$$

Z

Undervisningsskyldighet 2

x full ordinarie grundlön 2

§ 53 Undervisningsskyldighet för timlärare i huvudsyssla

mom. 1 Undervisningsskyldigheten för en timlärare i huvudsyssla är den samma som för motsvarande tjänsteinnehavare, om inget annat bestäms i respektive bilaga.

mom. 2 Vägd undervisningsskyldighet för timlärare i huvudsyssla

Om en timlärare undervisar vid samma skola/läroanstalt i flera ämnen med olika stor undervisningsskyldighet, ska en vägd undervisningsskyldighet räknas ut.

Tillämpningsanvisning

Den vägda undervisningsskyldigheten (uvs) räknas ut enligt följande:

$$\frac{(\text{timantal i ämne 1} \times \text{uvs 1}) + (\text{timantal i ämne 2} \times \text{uvs 2})}{\text{antal timmar totalt (timmar i ämne 1} + \text{timmar i ämne 2)}}$$

Vägd undervisningsskyldighet uträknas endast för de timmar som en lärare håller vid samma skola/läroanstalt. Grundskolor i samma kommun (årskurs 1-6, 7-9 och specialundervisning) betraktas som samma läroanstalt. Avrundningen görs till närmaste undervisningsskyldighet eller närmaste undervisningsskyldighet nedåt.

Undervisningsskyldigheten avrundas till heltal. Vid avrundningen iakttas följande regel: Om undervisningsskyldigheten ligger lika nära två heltal görs avrundningen nedåt. Talet 22,50 avrundas alltså till 22, medan 22,51 avrundas till 23. (ÅL)

§ 54 Övriga avtalsbestämmelser som tillämpas på timlärare i huvudsyssla

mom. 1 På timlärare i huvudsyssla tillämpas de avtalsbestämmelser som också gäller tjänsteinnehavare vid respektive skola/läroanstalt enligt följande, om inget annat följer av respektive bilaga:

- 1 Lön för undervisningspersonal i tjänsteförhållande (del A kap. II, med undantag av § 20).

- 2 Semester, kalkylerad semester och semesterpenning, del A kap. IV)
- 3 Avbrott i tjänsteutövningen (del A kap. V)
- 4 Bestämmelser om när overtimmar avdras/inte avdras under avbrott i tjänsteutövningen (se delarna eller bilagorna)
- 5 Lön enligt AKTA kap. V § 10 (Tillfällig vårdledighet) och § 11 (Vissa tjänst- och arbetsledigheter), förutsatt att personen har anställts för minst 60 kalenderdagar.

Tillämpningsanvisning

En anställning som upphört i slutet av en termin eller under den ferie som följer på terminen anses som oavbruten när karenstiden för såväl sjukdom som moderskaps-/graviditetsledighet ska bestämmas, i de fall då anställningen vid början av följande arbetsperiod igen har fortsatt i en skola/läroanstalt hos samma arbetsgivare.

- mom. 2 Avdrag för avsaknad av behörighet bestäms enligt kap. II § 8 för sådana timlärare i huvudsyssla som saknar den behörighet som avses i behörighetsvillkoren. (ÅL)

B TIMLÄRARE I BISYSSLA

§ 55 Bisyssla

En timlärare är anställd i bisyssla om timläraren inte tjänstgör som timlärare i huvudsyssla enligt kap. VII § 51.

§ 56 Timarvode för timlärare i bisyssla

- mom. 1 Till en timlärare i bisyssla betalas timarvode för varje timme läraren håller.
- mom. 2 Timarvodet för en timlärare i bisyssla räknas ut enligt kap. II § 27 (engångstimarvode), om inget annat bestäms i respektive bilaga.

Tillämpningsanvisning

Engångstimarvodet för timlärare i bisyssla räknas ut med hjälp av grundlönen, dyrortscoefficienten 0,83 (ÅL) och undervisningsskyldigheten. Grundlönen och undervisningsskyldigheten är de samma som i motsvarande tjänst, om inget annat bestäms i respektive bilaga. Om en timlärare

undervisar i olika ämnen där undervisningsskyldigheten och/ eller grundlönen enligt lönepunkten är olika stora, vägs inte lönen och undervisningsskyldigheten, utan timarvodena betalas för varje läroämne på olika grunder. Ett timarvode som räknas ut på detta sätt är ett minimiarvode.

- mom. 3 Avdrag för avsaknad av behörighet bestäms enligt kap. II § 8 för sådana timlärare i bisyssla som saknar den behörighet som avses i behörighetsvillkoren. (ÅL)

§ 57 Avbrott i tjänsteutövningen för timlärare i bisyssla

- mom. 1 Repetitionsövningar i reserven, befolkningsskyddsutbildning och fortbildning som arbetsgivaren anvisar

Till timlärare i bisyssla som deltar i repetitionsövningar i reserven, befolkningsskyddsutbildning eller fortbildning som arbetsgivaren anvisat, betalas arvode också för de timmar som läraren skulle ha hållit under denna tid.

- mom. 2 Självständighetsdagen

För de timmar som läraren skulle ha hållit under självständighetsdagen betalas ett arvode på det sätt som bestäms om självständighetsdagens firande såsom allmän högtids- och fridag (FFS 388/1937, hänvisningsbestämmelse).

- mom. 3 Arbetsoförmåga som beror på sjukdom eller olycksfall

Tjänsteinnehavare

Vid arbetsoförmåga som beror på sjukdom eller olycksfall har en timlärare i bisyssla vars anställning fortgått i minst 60 kalenderdagar rätt att under den tid hindret varar få sin fulla lön fram till utgången av den nionde vardagen efter den dag läraren insjuknade, dock högst tills rätten att få dagpenning enligt sjukförsäkringslagen (FFS 1224/2004) börjar, om inget annat bestäms i respektive bilaga. Om arbetsoförmågan åsamkats avsiktligt eller genom grov vårdslöshet, har läraren inte rätt till sjuklön.

VIII UPPSÄGNINGSTIDER FÖR UNDERVISNINGSPERSONAL

§ 58 Uppsägningstider

- mom. 1 När arbetsgivaren säger upp en tillsvidareanställd tjänsteinnehavare eller arbetstagare är uppsägningstiden minst
- 14 dagar, om anställningen fortgått i högst 1 år
  - en månad, om anställningen fortgått utan avbrott i över 1 år, men högst 4 år
  - två månader, om anställningen fortgått utan avbrott i över 4 år, men högst 8 år
  - fyra månader, om anställningen fortgått utan avbrott i över 8 år, men högst 12 år
  - sex månader, om anställningen fortgått utan avbrott i över 12 år.
- mom. 2 När en tillsvidareanställd tjänsteinnehavare eller arbetstagare säger upp sig är uppsägningstiden minst
- 14 dagar, om anställningen fortgått i högst 5 år
  - en månad, om anställningen fortgått utan avbrott i över 5 år,
  - två månader om det är fullmäktige som utnämner tjänsteinnehavare.

Tjänsteinnehavare

- mom. 3 Uppsägningstiden för en visstidsanställd tjänsteinnehavare är 14 kalenderdagar för båda parterna.
- mom. 4 Uppsägningstiden börjar löpa dagen efter den dag då uppsägningen meddelas eller delges. På begäran av eller med samtycke av tjänsteinnehavaren eller arbetstagaren kan man tillämpa en kortare uppsägningstid än vad som anges ovan.

Tillämpningsanvisning

När man räknar ut den anställningstid som bestämmer uppsägningstidens längd, beaktas endast den tid under vilken tjänsteinnehavaren eller arbetstagaren utan avbrott varit anställd av arbetsgivaren i arbetsavtals- eller tjänsteförhållande.

För en tjänsteinnehavare beaktas tid i arbetsavtalsförhållande endast om den anställde omedelbart har övergått från arbetsavtalsförhållandet till ett tjänsteförhållande. För en arbetstagare beaktas på motsvarande sätt tid i tjänsteförhållande endast om personen i fråga omedelbart har övergått från tjänsteförhållandet till ett arbetsavtalsförhållande. Till exempel moderskapsledighet, värnplikt eller studieledighet avbryter inte ett anställningsförhållande. Tid som värnpliktig räknas dock inte in i anställningens längd.

DEL B

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER FÖR UNDERVISNINGSPERSONAL
INOM GRUNDSKOLAN

I TILLÄMPNING OCH LÖNEGRUNDSGRUPP

§ 1 Tillämpliga avtalsbestämmelser

- mom. 1 På anställningsvillkoren för innehavare av rektors-, skolföreståndar- och lärartjänst som anställts tillsvidare eller för viss tid och på anställningsvillkoren för timlärare tillämpas del A och B i UKTA. (ÅL)
- mom. 2 På grundskolans rektorer, skolföreståndare och lärare tillämpas dessutom följande bestämmelser i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet (AKTA) (ÅL):
- Kap. II Löner, § 13 (resultatbonus), § 14 (engångsarvode), § 16 (språktillägg) och § 20 (arbetsgivarens kvittningsrätt)
- Kap. IV Semester (rektorer och skolföreståndare) med beaktande av vad som bestäms i UKTA del A § 33
- Kap. V Tjänst-, arbets- och familjeledighet, § 5-11 mom. 2-6 (ÅL), med de undantag som framgår av UKTA del A kap. V
- Kap. VI Ersättningar för kostnader och naturaprestationer. Bestämmelse i UKTA del B § 25.
- Kap. VII Förtroendemän
- Kap. VIII Permittering, ombildning till deltidsanställning och anställningens upphörande, med undantag av uppsägningstiderna.

§ 2 Lönegrundsgrupp (gäller till 31.7.2023)

- mom. 1 Med lönegrundsgrupp avses nedan i denna bilaga (ÅL)
- 1 på lågstadium varje påbörjat antal elever av 25 elever i första och andra årskurserna och varje påbörjat antal om 32 elever per årskurs i de övriga årskurserna
  - 2 för högstadium varje påbörjat antal elever av 32 elever inom en årskurs
  - 3 i specialklass varje påbörjat antal av 10 elever. Vid uträkning av antalet grupper inom specialundervisningen räknas eleverna i samtliga årskurser ihop.

- 4 i skärgårdsskolor bildas en kalkylerad grupp då eleverna på högstadium sammanlagt är högst 16, två kalkylerade grupper om eleverna är 17 till 32 och tre grupper om eleverna är minst 33.

I en kombinerad låg- och högstadieskola räknas basgrupper skilt för låg- och högstadium. I distrikt finns dock högst lika många grupper som det finns rektors- och klasslärartjänster.

Inom specialundervisningen räknas eleverna i samtliga årskurser ihop.

mom. 2 tillämpas ej i avtalet på Åland

§ 2 a) Lönegrundsgupper inom grundskolan (träder i kraft 1.8.2023) (ÅL)

mom. 1 I bilaga 1 som gäller grundskolan beräknas en lönegrundsgrupp enligt följande:

1. I årskurs 1–6 bildas en lönegrundsgrupp för varje påbörjat antal av 15 elever.
2. I årskurs 7–9 bildas en lönegrundsgrupp för varje påbörjat antal av 25 elever.
3. Dessutom bildas en lönegrundsgrupp för varje påbörjat antal av 20 sådana elever vid skolan som fått beslut om specialpedagogiskt och mångprofessionellt stöd.

Tillämpningsanvisning

Bestämmelsen tillämpas som sådan också på specialundervisning i klass och förberedande undervisning. Elever som får specialpedagogiskt och mångprofessionellt stöd blir medräknade i punkt 3 samt punkt 1 eller 2. Således räknas elever som fått ett beslut om särskilt stöd dubbelt.

Protokollsanteckning

Lönegrundsgrupporna för en rektor/föreståndare för en specialskola beräknas fortfarande enligt bestämmelsen i § 2 i UKTA 2020–2021. Lönegrundsgrupporna för rektorer/föreståndare beräknas fortfarande enligt UKTA 2020–2021 i en situation som avses i § 3 mom. 2 punkt b.

4. I skärgårdsskolor bildas en kalkylerad grupp då eleverna i årskurserna 7-9 sammanlagt är högst 8, två kalkylerade grupper om eleverna är 9-25 och tre grupper om eleverna är minst 26.

I en skola som omfattar årskurs 1-9 räknas lönegrundsgrupper skilt för årskurs 1-6 och årskurs 7-9.

II LÖN

§ 3 Uppgiftsrelaterad lön för rektorer och skolföreståndare i grundskolor (ÅL)

mom. 1 Lönepunkter och antal lönegrundsgupper för rektorer/skolföreståndare. Den uppgiftsrelaterade lönen finns i lönebilagan.

Antal lönegrundsgupper

Rektor och skolföreståndare för en skola med årskurs 1-6

4 03 01 07 ÅL	-1
4 03 01 08 ÅL	2-4
4 03 01 09 ÅL	5-7
4 03 01 10 ÅL	8-11
4 03 01 10 1	12-23
4 03 01 20 1	24-30
4 03 01 30 1	31-37
4 03 01 40 1	38-

Rektor och skolföreståndare för en skola med årskurs 7-9 eller som omfattar årskurs 1-9

4 03 01 08 2 ÅL	-2
4 03 01 09 2 ÅL	3-4
4 03 01 10 2	5-6
4 03 01 20 2	7-14
4 03 01 30 2	15-19
4 03 01 40 2	20-24
4 03 01 50 2	25-44
4 03 01 60 2	45-

Rektor skolföreståndare för en specialskola

4 03 01 09 3 ÅL	-5
4 03 01 10 3	6-11
4 03 01 20 3	12-20
4 03 01 30 3	21-25
4 03 01 40 3	26-

Protokollsanteckning: Lönepunkt 4 03 01 60 2, som gäller rektorer/skolföreståndare för skolor med årskurs 7-9 eller sammanhållna grundskolor med över 45 lönegrundsgupper, träder i kraft 1.8.2023.

Tillämpningsanvisning

Se UKTA del A § 6 och 10 angående användningen av löneskalan.

Tillämpningsanvisning (gäller 1.8.2022-31.7.2025)

I lönen för en rektor/skolföreståndare kan en högre lönepunkt tillämpas än enligt antalet lönegrundsgupper om det är

motiverat på grund av att rektorn/skolföreståndaren förutom undervisningspersonal har ett stort antal andra underställda eller på grund av det administrativa arbetets belastning.

Rektorns/skolföreståndarens lön bestäms inte nödvändigtvis direkt enligt lönegrundsgруппerna. I den uppgiftsrelaterade lönen beaktas också arbetsvärderingen enligt det lokala lönesystemet.

Små ändringar i lönegrundsgруппerna medför inte automatiskt ändringar i rektorns/skolföreståndarens lön om arbetets svårighetsgrad inte ändras.

mom. 2   Rektorns/skolföreståndarens löneskala följer bestämmelserna för årskurs 7-9 också då en innehavare av rektorstjänst har ålagts att ansvara för

- a) en skola som omfattar årskurs 1-9
- b) en skola med årskurs 1-6, som har minst sex lönegrundsgруппer inom specialundervisningen

Med skola avses här en administrativ självständig skola eller flera självständiga skolor, där rektorsuppgifterna har ålagts en innehavare av rektorstjänst.

Tillämpningsanvisning

Lönegrundsgруппerna inom specialundervisning har fastställts i § 2 mom. 1 punkt 3 i denna del.

mom. 3   För en rektor eller skolföreståndare som inte har den behörighet som anges i Landskapslag om barnomsorg och grundskola (ÅFS 32/2020) och Landskapsförordning om barnomsorg och grundskola (ÅFS 99/2020) är den nedre gränsen i löneskalan 3–15 % lägre än de nedre gränserna i löneskalorna ovan.

Tillämpningsanvisning

Vid bestämning av den uppgiftsrelaterade lönen för rektorer eller skolföreståndare beaktas vad som bestäms i UKTA del A § 6 och 10.

§ 4   Ingår ej i avtalet på Åland

§ 5   Uppgiftsrelaterad lön för biträdande rektorer i grundskolor (ÅL)

Grundskolor (4 03 02 00 0)

För en innehavare av en tjänst som biträdande rektor regleras tjänstevillkoren genom ett lokalt avtal enligt vilket han/hon har helhetsarbets-tid och helhetslön. Då bestäms den uppgiftsrelaterade grundlönen på en skala som är 7 % lägre än löneskalan i den lönepunkt som tillämpas på skolans rektor. (ÅL)

§ 6 Grundlön för innehavare av lektorstjänst i elevhandledning i grundskolan

- mom. 1 Grundlönen för en lektor i elevhandledning som har behörighet för elevhandledning (4 03 04 06 6) (se lönebilagan).
- mom. 2 För en lektor (4 03 04 06 7) som inte har behörighet för elevhandledning, men som har annan lärarbehörighet för grundläggande utbildning eller gymnasieundervisning bestäms lönen enligt en skala som är högst 5 % lägre än grundlönen i skalan i mom. 1. För en lektor i elevhandledning som saknar lärarbehörighet är grundlönen högst 30 % lägre.

§ 7 Bestämning av lönen

- mom. 1 Lönesystemet har som mål att främja kommunernas resultat, motivera de anställda till goda arbetsprestationer och säkerställa konkurrenskraftiga löner för kommunsektorn. Målen eftersträvas med hjälp av rättvisa löner som grundar sig på:

- 1 arbetsuppgifterna och deras svårighetsgrad (uppgiftsrelaterad lön)
- 2 yrkesskicklighet (individuellt tillägg).
- 3 arbetserfarenhet (årsbundet tillägg)
- 4 resultat (resultatbonus)

Se uppgiftsrelaterad lön (tillämpningsanvisningen i del A § 6 mom. 3), individuellt tillägg (del A § 11), årsbundet tillägg (§ 12–17), rekryterings-tillägg (§ 20 a) samt engångsarvode och resultatbonus (AKTA)

Tillämpningsanvisning

Det lönesystem som används i kommunen eller kommunalförbundet ska uppfylla de mål som satts för ett bra och fungerande lönesystem. Lönesystemet ska ses över regelbundet.

Vid förändringar som innebär att de anställda får en ny arbetsgivare ska för den nya arbetsgivaren utvecklas ett eget lönesystem som ersätter de tidigare lönesystemen. Det nya lönesystemet kan vara ett system som använts redan tidigare.

Lönerna enligt de tidigare lönesystemen ska i mån av möjlighet samordnas med lönerna enligt det nya system som valts. Samordningen inleds med de uppgiftsrelaterade lönerna. Den nya lönenivån bestäms enligt arbetsvärderingsystemet i det nya lönesystemet. Om den uppgiftsrelaterade lönen är lägre än vad det nya lönesystemet förutsätter är det meningen att lönerna höjs stegvis till nivån enligt det nya lönesystemet. Längden på övergångsperioden beror på löneskillnaderna, kostnaderna och de tillgängliga medlen för löneförhöjningar. En plan inklusive tidsplaner och kostnadsberäkningar ska göras upp över införandet av det nya lönesystemet och samordningen av lönerna

- mom. 2 Till undervisningspersonal i huvudsyssla betalas minst grundlön enligt respektive lönepunkt i del B. Lönepunkten och grundlönen avgörs utgående från tjänstebeteckningen och de övriga förutsättningar som anges i lönebestämmelserna.

§ 8 Årsbundet tillägg

Den tid som berättigar till årsbundet tillägg för undervisningspersonal och uträkningen av den bestäms enligt del A § 12–18. Antalet år som berättigar till årsbundet tillägg och procenttalen är följande (se också lönebilagan):

(ÅL)	5 år	8 år	10 år	15 år	20 år
Rektorer skolföreståndare, vice rektorer, och biträdande rektor			5 %	5 %	10 %
Ämneslärare, klasslärare, speciallärare och timplärare i huvudsyssla	4 %	3 %	6 %	6 %	6 %
Tjänsteinnehavare som är lektorer i elevhandledning	2 %	2 %	5 %	11 %	

§ 8 a) Skärgårdstillägg

Till lärartjänstinnehavare vid en grundskola i Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö kommuner betalas ett skärgårdstillägg som man får genom att multiplicera grundlönen i respektive bilagas lönepunkt för tjänstebeteckningen med koefficienten 0,03. (ÅL)

III ARBETSTID

§ 9 Arbetstid för innehavare av rektors- och skolföreståndartjänst (ÅL)

På rektorer och skolföreståndare tillämpas en helhetsarbetstid som i tillämpliga delar följer en byråarbetstid anpassad till grundskolans/läroanstaltens verksamhet. Rektorsers och skolföreståndares rätt till semester följer bestämmelserna i UKTA del A § 33 mom. 1

Protokollsanteckning

Rektors- och skolföreståndaruppgifterna består delvis av sådana uppgifter som är svåra att utföra inom byråarbetstiden och delvis av sådana som ska utföras eller som det är ändamålsenligt att utföra på någon annan plats än i skolan. Arbetsmängden varierar också betydligt under läsåret. Därför är arbetstiden flexibel både dagligen och under olika tider av läsåret och avviker till denna del från byråarbetstid.

Innan arbetsåret börjar ska en arbetstidsplan fastställas för rektorn eller skolföreståndaren. Arbetstidsplanen följs upp regelbundet.

§ 10 Antal undervisningstimmar för innehavare av rektors- och skolföreståndartjänst (ÅL)

mom. 1 Antal undervisningstimmar per vecka för en skola med årskurs 1-6 är följande:

Antal lönegrundgrupper i skolan	Undervisningstimmar per vecka
1 (ÅL)	16–19
2–4 (ÅL)	13–16
5–17(ÅL)	10–13
18–23	9–11
24–29	6–9
30–35	4–6
36–41	3–5
42–	–2

mom. 2 Antal undervisningstimmar per vecka i en skola med årkurs 7-9 eller 1-9 är följande:

Antal lönegrundsgrupper i skolan	Undervisningstimmar per vecka
1-3	9-17 (ÅL)
4-9	7-9
10-20	5-7
21-25	4-6
26-30	2-4
31-	-2

mom. 3 Antal undervisningstimmar per vecka vid en specialskola är följande:

Antal lönegrundsgrupper i skolan	Undervisningstimmar per vecka
1-3	11-13
4-9	9-11
10-20	7-9
21-25	6-8
26-30	4-6
31-	2-4

mom. 4 Antalet undervisningstimmar för en rektor eller skolföreståndare som är gemensam för två eller flera grundskolor med årskurs 1-6 eller årskurs 7-9 bestäms på samma grunder som lönen (se § 3 mom. 2) med det sammanlagda antalet lönegrundsgrupper i skolorna som grund.

Tillämpningsanvisning för rektorer och skolföreståndare (ÅL)
mom. 1-4 (gäller 1.8.2022-31.7.2025)

Tjänsteinnehavaren kan åläggas två timmar färre undervisningstimmar än vad antalet lönegrundsgrupper anger om det finns en stor mängd administrativt arbete i skolan. Det administrativa arbetet påverkas till exempel av mängden annan personal utöver undervisningspersonalen. Vid bedömningen av belastningsgraden i det administrativa arbetet beaktas de lösningar skolan har med biträdande rektor, vicerektor och viceföreståndare. Undervisningstimmarerna behöver inte bindas till arbetsschemat.

Undervisningsskyldigheten ändras inte till följd av små ändringar i lönegrundsgrupperna om den totala arbetsbelastningen förblir oförändrad.

Tjänsteinnehavaren kan åläggas högst två undervisningstimmar mer än vad antalet lönegrundsgrupper i skolan anger. Det administrativa arbetet ska i så fall minska i motsvarande mån på ett verifierbart sätt. Ett större antal undervisningstimmar måste kunna motiveras med en exceptionell situation som gäller ordnandet av undervisningen (se del B bilaga 1 § 9 mom. 5).

mom. 5 Med undantag av de rektorer och skolföresåndare (ÅL) i mom. 1 och 2 får en grundskolerektor eller skolföreståndare (ÅL) (mom. 1–4) med högst 2 undervisningstimmar per vecka räkna följande uppgifter till antalet undervisningstimmar:

- a) klassföreståndaruppgifter
- b) förberedelser för demonstrationer i fysik och kemi (också när individuellt lönetillägg betalas)
- c) förberedelser för demonstrationer i biologi
- d) stödundervisning.

mom. 6 Med undantag av de rektorer och skolföreståndare (ÅL) i mom. 1 och 2 kan till antalet undervisningstimmar för en grundskolerektor eller skolföreståndare (mom. 1–4) med högst 2 undervisningstimmar per vecka av särskilda skäl räkna också följande uppgifter:

- e) skötsel av bibliotek
- f) skötsel av samlingar i biologi, fysik och kemi
- g) ordnande av gemensamma musikframträdanden
- h) elevhandledning
- i) klubbverksamhet (ÅL)
- j) lärarhandledning
- k) vård av skolans AV-utrustning och IKT handledaruppgifter. (ÅL)

mom. 7 Ingår ej i avtalet på Åland

mom. 8 Ingår ej i avtalet på Åland

§ 11 Specialbestämmelser om arbetstiden för innehavare av rektors-, skolföreståndartjänst samt vice rektor- och vice föreståndare i grundskolan (ÅL)

mom. 1 Om en skola/läroanstalt är varaktigt indelad i två eller flera fristående verksamhetsställen räknas till antalet undervisningstimmar per vecka med sammanlagt 2–4 veckotimmar för rektor, vice rektor, skolföreståndare och vice skolföreståndare. Antalet timmar som används och fördelningen av dem beror på enheternas storlek, placering och uppgiftsfördelningen mellan dessa personer. Om enheterna är belägna mycket långt från varandra eller annars verkar under särskilt svåra förhållanden, kan arbetsgivaren utöver vad som anges ovan räkna sammanlagt högst fyra veckotimmar till undervisningsskyldigheten.

- mom. 2 Om klasser eller elev-/studerandegrupper som hör till en annan skola/läroanstalt varaktigt arbetar i samband med skolan, räknas såsom ovan ett sammanlagt timantal enligt mom.1 till undervisningsskyldigheten för skolornas rektorer, vice rektorer, skolföreståndare och vice skolföreståndare.

Tillämpningsanvisning (mom.1 och mom.2)

En skola/läroanstalt är inte indelad i två eller flera fristående verksamhetsställen på det sätt som avses i de föregående styckena om de olika byggnaderna är belägna nära varandra, på tomter som ligger bredvid eller mittemot varandra eller på samma tomt så att de bildar en fast och enhetlig funktionell skolhelhet.

- mom. 3 Antalet timmar som används kan undantagsvis också räknas till antalet undervisningstimmar för någon annan av skolans lärartjänsteinnehavare. Motiveringen är att timantalet inte kan räknas till undervisningsskyldigheten för skolans rektor, vice rektor, skolföreståndare eller vice skolföreståndare.

- mom. 4 Om rektorn, vice rektorn, skolföreståndaren eller vice skolföreståndaren ansvarar för ett elevhem, räknas till undervisningsskyldigheten 1–3 veckotimmar enligt följande:

Antal elever i elevhemmet	Timantal/vecka
1–50	1
51–100	2
101–	3

§ 12 Arbetstid och undervisningstimmar för biträdande rektorer (ÅL)

- mom. 1 Arbetstiden för en innehavare av biträdande rektorstjänst med helhetsarbetstid och helhetslön bestäms enligt § 9.
- mom. 2 Antalet undervisningstimmar för en biträdande rektor är minst den övre gränsen på skalan över antalet undervisningstimmar för skolans rektor. När antalet undervisningstimmar fastställs ska skolans/läroanstaltens storlek och övriga lokala förhållanden beaktas. (ÅL)

§ 13 Arbetstid för innehavare av lektorstjänst i elevhandledning i grundskolan

- mom. 1 För en innehavare av lektorstjänst i elevhandledning är den arbetstid som arbetsgivaren bestämmer tid och plats för 1 221 timmar per läsår. Om självständighetsdagen, självstyrelsedagen, trettondagen eller första maj infaller mellan måndag och fredag, förkortas den årliga bundna arbetstiden med 7 timmar för varje nämnd söckenhelg.
- mom. 2 Av arbetstiden ovan kan lektorn åläggas högst 500 timmar klassundervisning per läsår. En del av den tid som regleras av arbetsgivaren ska förläggas till skolans sommaravbrott. Denna tid, som främst gäller arbete med gemensam antagning, är 30–50 timmar av arbetstiden ovan.
- mom. 3 Det övriga arbete som hör till lektorstjänsten i elevhandledning utförs under icke-bunden arbetstid, som tjänsteinnehavaren själv får bestämma tid och plats för.

Tillämpningsanvisning

Den ickebundna arbetstiden är avsedd för förberedelse av lektioner, sammanställning och utarbetande av studiematerial, läsning av facklitteratur samt föreberedelse av andra handledningsuppgifter i skolan.

- mom. 4 (Träder i kraft 1.8.2023)
Den arbetstid som regleras av arbetsgivaren enligt mom. 1 får överskridas med högst 75 timmar, om det undervisnings- och handledningsarbete som fastställts för elevhandledaren inte kan minskas och överskridningsbehovet beror på en oförutsedd ökning av handledningsarbetet, till exempel då utbildningsanordnaren får fler skyldigheter till följd av utvidgad läroplikt. Arbetsgivaren och elevhandledaren ska komma överens om överskridningen av arbetstiden och hur den förläggs. En överenskommelse ingås också om det handledningsarbete som ska utföras under den överskridande arbetstiden och när arbetet ska utföras. Det handledningsarbete som ska utföras under överskridande arbetstid och förläggningen av arbetstiden planeras genom en separat arbetstidsplan. Den överskridande arbetstiden ersätts med timarvode. Arvodet för en timme får man genom att dividera den ordinarie lönen med 102.

§ 14 Lärararbetsdagar

- mom. 1 En tjänsteinnehavare som anställts tillsvidare eller för minst ett arbetsår är skyldig att utöver de egentliga skoldagarna och annan arbetsskyldighet delta i studie- och planeringsarbete 18 timmar per läsår. (ÅL)

- mom. 2 Arbetsgivaren kan bestämma att en tjänsteinnehavare, utöver den i mom. 1 nämnda arbetstiden för studier och planering, även ska delta i sådan planering, utbildning och utveckling av arbetsplatsen som sker utöver de egentliga skoldagarna och övrig arbetskyldighet, dock under högst 12 timmar sammanlagt per läsår. (ÅL)
- mom. 3 Utvecklingsdagen skall förläggas i direkt anslutning till slutet eller början av terminen. För utvecklingsdagar betalas lärarna dagslön. (ÅL)
- Betalningen sker i samband med lönebetalningen månaden efter denna arbetsdag.

Tillämpningsanvisning

Arbetsgivaren avgör om hela lärarkåren i kommunen ska delta i de lärardagar som avses i mom. 2 (t.ex. lärardag för uppdatering av läroplaner, lärardag om grunderna för utvärdering av skolarbetet, utvecklingsdag för arbetsplatsen) eller om en del av kommunens lärare ska delta (t.ex. lärarna för årskurs 7–9) eller en del av lärarna i någon skola (utvecklingsgrupp för samarbete mellan skolor, e.d.). De lärararbetsdagar som avses i mom. 1, lärarmöten under läsåret och den tid lärarna har för planering per vecka kan givetvis användas för motsvarande arbete, till exempel för sådana uppgifter som nämns i utbildningslagstiftningen. Lärararbetsdagar bör i regel inte förläggas till lördagar.

- mom. 4 Arbetsgivaren kan, om det anses nödvändigt för skolans utvecklingsarbete, beordra en lärare att utföra ovan nämnda arbete utöver de resurser och arbetstider som avses ovan i mom. 1–2, § 17 i denna bilaga samt DEL B § 6 i bilaga 1. För detta betalas ett arvode enligt övertimarvodesgrunden så att 1,5 timmes arbete motsvarar ett övertimarvode. Arbetsgivaren och läraren uppskattar tillsammans timantalet på förhand.

Tillämpningsanvisning

För deltagande i elevvårdsgrupper bl.a. för förebyggande och avbrytande av mobbing inom skolorna eller förebyggande av droganvändning kan ersättning betalas under samma förutsättningar som ovan. (ÅL)

- mom. 5–8 Har slopats 2.11.2020

§ 14 a) Byte av arbetstid

Under ett läsår kan högst 24 timmar av undervisningsarbetet genom överenskommelse bytas ut mot utvecklingsarbete.

Tillämpningsanvisning

Bestämmelsen möjliggör för läraren och rektorn att komma överens om att undervisningstimmar byts mot utvecklingsarbete. Under ett läsår kan högst 24 undervisningstimmar bytas ut. Vid utbytet tillämpas koefficienten 1,5, och då motsvaras 24 undervisningstimmar av 36 timmar utvecklingsarbete. Läraren och rektorn kommer överens om vilket slags utvecklingsuppgifter denna arbetstid ska användas till. Det är också möjligt att komma överens om att arbetstiden ska användas exempelvis till lärarens kompetensutveckling eller till verksamhet som stödjer arbetshälsan.

B

§ 15 Söckenhelger som förkortar arbetstiden

Om självständighetsdagen, självstyrelsedagen, trettondagen eller första maj infaller på någon annan vardag än lördag och detta minskar elevernas skolarbetsdagar per år, räknas de bortfallande skolarbetsdagarna ändå som avlönade dagar enligt lärarens arbetsschema. Deltidsanställda lärares arbetstid minskas i proportion med den andel av undervisningsskyldigheten som deltidsarbetstiden utgör av full undervisningsskyldighet per vecka under veckor eller perioder där söckenhelger infaller. (ÅL)

§ 16 Ingår ej i avtalet på Åland

§ 17 Timmar för förberedelse av demonstrationer

- mom. 1 Av klasstimmar för förberedelse av demonstrationer i fysik och kemi per vecka räknas en femtedel till undervisningsskyldigheten för innehavare av ämneslärartjänst, klasslärare och för de innehavare av speciallärartjänst/specialklasslärartjänst som undervisar i årskurs 7-9 och årskurs 1-6. (ÅL)
- mom. 2 Av klasstimmar för förberedelse av demonstrationer och laborationer i biologi, jord- och skogsbruk och trädgårdsskötsel räknas en tjugon-del till undervisningsskyldigheten för innehavare av ämneslärartjänst i grundskolor och för de innehavare av speciallärartjänst/specialklasslärartjänst som undervisar årskurs 7-9.

Tillämpningsanvisning

Schema för demonstrationsersättningar

Fysik och kemi

Klasstimmar i fysik och kemi	Demonstrationstimmar
2,50–7,49	1
7,50–12,49	2
12,50–17,49	3
17,50–22,49	4 osv.

Biologi (ej geografi)

Klasstimmar i biologi (ej geografi)	Demonstrationstimmar
10–29,99	1
30–	2

Om resultatet inte blir ett heltal, avrundas det kalkylerade talet till närmaste heltal. Om två heltal är lika nära, görs avrundningen uppåt. Demonstrations- och laborationstimmarna ska antecknas i lärarens arbetsschema.

Överenskommelsen om individuellt lönetillägg för demonstrationer i fysik och kemi för en lärare i fysik och kemi som i samband med övergången till grundskolesystemet i kommunen har flyttats från en befattning som lärare i fysik och kemi vid ett privat läroverk till en tjänst vid grundskolan, ingår i protokollsanteckningen efter § 51 mom. 8 i del II i bilaga 17 till AKTA 1977. Tillämpningsdirektiven ingår i Kommunala avtalsdelegationens byrås cirkulär 69/1975.

§ 18 Inräknande av ambulerande lärares arbete i undervisningsskyldigheten (ÅL)

Om en lärartjänsteinnehavare eller timlärare i huvudsyssla (ÅL) undervisar vid två eller flera enheter och enligt arbetsplanen är tvungen att under dagen förflytta sig mellan enheterna räknas en veckotimme till undervisningsskyldigheten.

Om läraren enligt arbetsplanen under dagen förflyttar sig till en annan enhet i genomsnitt minst tre gånger per vecka, räknas en och en halv veckotimme till undervisningsskyldigheten; om läraren förflyttar sig i

genomsnitt minst fem gånger räknas två årsveckotimmar till undervisningsskyldigheten, och om läraren förflyttar sig i genomsnitt minst åtta gånger, räknas två och en halv årsveckotimme till undervisningsskyldigheten.

Alternativt om läraren på grund av undervisningstimmarna blir tvungen att från sin bostad eller den enhet som är belägen närmast bostaden resa till en annan eller flera andra enheter sammanlagt minst 30 kilometer per vecka, beräknat längs den kortaste möjliga rutten, räknas en veckotimme till undervisningsskyldigheten, och dessutom en halv årsveckotimme för varje följande antal av 50 kilometer som beräknats på samma sätt.

Tillämpningsanvisning

Arbetet räknas inte till lärartjänsteinnehavarens undervisningsskyldighet om avståndet mellan enheterna är kortare än en kilometer. Om båda grunderna kommer i fråga för en och samma lärare, räknas timantalet separat för vardera alternativ och fastställs enligt det alternativ som är fördelaktigare för läraren. Denna paragraf tillämpas inte på timlärare i bisyssla.

B

§ 19 Tilläggsuppgifter i enskilda skolor/läroanstalter och kommuner (ÅL)

- mom. 1 Till en lärartjänsteinnehavare som åläggs att sköta en separat angiven uppgift som gäller utveckling, planering eller administration av undervisningen i en skola/läroanstalt betalas utgående från uppgiftens svårighetsgrad och ansvarsnivå en ersättning som arbetsgivaren fastställer utgående från lönebilagan.
- mom. 2 I grundskolan ska det månatliga skolspecifika belopp som framgår av lönebilagan användas för en uppgift enligt mom. 1
- mom. 3 Om en skola med årskurs 1-6 och/eller 7-9 och/eller en specialskola har en gemensam skolföreståndare, bestäms beloppet i mom. 2 enligt kvoten för skolan med högstadium.
- mom. 4 De grundskolor som inte har tillgång till kvoten i mom. 1–2 kan enligt prövning av den behöriga myndigheten i kommunen på samma grunder som i mom. 1 använda det belopp per månad som framgår av lönebilagan för varje helt tiotal av skolornas sammanlagda antal lönegrundsgrupper för utveckling, planering eller administration av undervisningen i en skola eller i kommunen.
- mom. 5–7 Ingår ej i avtalet på Åland

§ 20 Administrativa rektorsuppgifter (ÅL)

Om en vice rektor, en vice skolföreståndare eller någon annan lärartjänsteinnehavare vid skolan åläggs att under tiden för avbrott i rektorns/skolföreståndarens tjänsteutövning vid sidan av sin egen tjänst sköta de administrativa uppgifter som hör till rektors/skolföreståndartjänsten, betalas för denna tid skillnaden mellan lärarens undervisningsskyldighet och rektorns/skolföreståndarens undervisningstimmar (enligt mittpunkten mellan minimi- och maximiantalet) som engångstimarvode för övertimmar (1/38 ÅL).

§ 21 Slopåd

IV AVBROTT I TJÄNSTEUTÖVNINGEN

§ 22 Slopåd

§ 23 Betalning/minskning av övertimarvode och timarvoden under avlönad och oavlönad tjänstledighet

mom. 1 Under avlönad tjänstledighet avdras inte övertimarvoden eller de övertimmar som ålagts tjänsteinnehavaren och som betalas enligt timarvodesgrunden och inte heller det arvode som betalas för särskilda uppgifter. De betalas enligt det antal veckotimmar som fastställts i arbetsplanen, dock högst till ingången av följande läsår.

mom. 2 Under oavlönad tjänstledighet avdras övertimmar enligt arbetsplanen och de övertimmar som ålagts tjänsteinnehavaren och som betalas enligt timarvodesgrunden och särskilda uppgifter genom användning av engångstimarvode. (1/38 ÅL)

V VISSTIDSANSTÄLLDA

§ 24 Lön för visstidsanställda tjänsteinnehavare

mom. 1 Visstidsanställda lärare (personer som sköter vakanta tjänster och vikarier) har rätt att få lön enligt samma lönegrunder och samma arbetskyldighet som tillsvidareanställda tjänsteinnehavare. Ett undantag från detta är dock att endast de visstidsanställda tjänsteinnehavare som anställts för minst 60 dagar har rätt till följande löneförmåner:

- 1 tillfällig vårdledighet (AKTA kap. V § 9)
- 2 vissa tjänstledigheter (AKTA kap. V § 11 mom. 2 och 3).

- mom. 2 Denna paragraf tillämpas på en tillsvidareanställd lärartjänsteinnehavare som är tjänstledig för att för viss tid sköta en lärartjänst hos samma arbetsgivare.
- mom. 3 Om anställningen fortgår högst fem skolarbetsdagar, betalas lönen som timarvode på samma sätt som till timlärare i bisyssla. Till detta timarvode läggs varken den årsbundna delen av det individuella tillägget eller koefficienttillägget. På grund av att det inte finns någon samplaneringsskyldighet, betalas ett timarvode som är timlärarens timarvode multiplicerat med 0,94. (ÅL)
- mom. 4 Om skolan följer ett periodsystem och anställningen fortgår längre än fem skolarbetsdagar och infaller under en tid då antalet undervisningstimmar är mindre än undervisningsskyldigheten, betalas till en visstidsanställd tjänsteinnehavare en sådan andel av den ordinarie lönen som motsvarar de timmar som hållits under anställningen enligt följande formel:

Antalet hållna timmar x Den ordinarie lönen under anställningen

---

Totalantalet timmar som hör till undervisningsskyldigheten under anställningen

Tillämpningsanvisning för moment 4

Till antalet hållna timmar i grundskolan räknas också de särskilda uppgifter som räknas till undervisningsskyldigheten. (ÅL)

- mom. 5 Om en visstidsanställd tjänsteinnehavare håller fler timmar under anställningen än vad undervisningsskyldigheten förutsätter, betalas utöver den ordinarie lönen ett övertimarvode för de timmar som överstiger undervisningsskyldigheten.

Tillämpningsanvisning för moment 5

Om anställningen varar enbart ett arbetsår eller kortare tid betalas övertimarvode enligt del A § 27.

VI SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

§ 25 Resekostnadsersättningar för ambulerande lärare

- mom. 1 Resekostnaderna för en lärare som undervisar vid två eller flera verksamhetsställen ersätts enligt bestämmelserna om ersättning av resekostnader i AKTA bilaga 16.

§ 25 a) Ersättning för huvudmåltid (ÅL)

Vid tillämpning av ersättning för huvudmåltid hänvisas till AKTA Kapitel VI § 4 mom.2 samt tillämpningsanvisning.

§ 26 Övergångsbestämmelse för lärare som 1.8.2005 övergått till lön angiven i euro

- mom. 1 Om läraren i sin uppgift 31.7.2005 hade en totalinkomst som var större än den nya totalinkomsten fr.o.m. 1.8.2005 för samma uppgift och beräknad på samma antal veckotimmar, har skillnaden blivit ett individuellt lönetillägg.
- mom. 2 Det individuella lönetillägget slopas allteftersom det sker förändringar i den uppgiftsrelaterade lönen i tjänsten eller om tjänsteinnehavaren övergår till en annan tjänst.

Tillämpningsanvisning

Också tidigare tillkomna individuella lönetillägg slopas på samma sätt. Som förändringar i den uppgiftsrelaterade lönen räknas inte allmänna förhöjningar eller individuella tillägg.

Det är också fråga om övergång till en annan tjänst när en tjänsteinnehavare fräntas uppgiften som föreståndare eller vice föreståndare.

§ 27 Övergångstillägg 1.3.2007 vid övergång till löner baserade på arbetsvärdering

- mom. 1 Om en lärares totalinkomst enligt de avtalsbestämmelser i UKTA 2005–2007 som gällde 28.2.2007 var större än den nya totalinkomsten fr.o.m. 1.3.2007 för samma uppgift och beräknad på samma antal veckotimmar, har skillnaden blivit ett individuellt övergångstillägg.

Tillämpningsanvisning

Övergångstillägget kan betalas med anledning av att ett separat tilläggsarvode eller tillägg enligt det UKTA som gällde

28.2.2007 har slopats, om den uppgiftsrelaterade lönen för uppgiften enligt § 7 har blivit lägre och personen var anställd hos arbetsgivaren 28.2.2007.

- mom. 2 Det individuella övergångstillägget i denna paragraf slopas allteftersom det sker förändringar i den uppgiftsrelaterade lönen för tjänsten eller om tjänsteinnehavaren övergår till en annan tjänst.

Tillämpningsanvisning

Som förändringar i den uppgiftsrelaterade lönen räknas inte allmänna förhöjningar eller individuella tillägg. Det är fråga om övergång till en annan tjänst också bland annat när en person fräntas uppgiften som föreståndare eller vice föreståndare.

Också någon annan förändring av de förhållanden som ligger till grund för övergångstillägget innebär att övergångstillägget minskar.

B

§ 28 Avtalsbestämmelser i del B som gäller timplärare i huvudsyssla

§ 1	Tillämpliga avtalsbestämmelser
§ 7	Bestämning av lön
§ 8	Årsbundet tillägg
§ 8 a)	Skärgårdstillägget (ÅL)
§ 14	Lärararbetsdagar
§ 14 a)	Byte av arbetstid
§ 15	Söckenhelger som förkortar arbetstiden
§ 17	Timmar för förberedelse av demonstrationer
§ 18	Inräknande av ambulerande lärares arbete i undervisningsskyldigheten (ÅL)
§ 19	Tilläggsuppgifter i enskilda skolor/läroanstalter och kommuner
§ 20	Administrativa rektorsuppgifter
§ 23	Betalning/minskning av övertimarvode och timarvoden under avlönad och oavlönad tjänstledighet
§ 24	Lön för visstidsanställda tjänsteinnehavare
§ 25 mom. 1	Protokollsanteckning: ersättning för resekostnader
§ 26	Övergångsbestämmelse för lärare som 1.8.2005 övergått till lön angiven i euro
§ 27	Övergångstillägg 1.3.2007 vid övergång till löner baserade på arbetsvärdering

§ 29 Timlärare i huvudsyssla som fungerar som klasslärare

Timlärare i huvudsyssla som fungerar som klasslärare har rätt till samma löneförmåner och övriga anställningsvillkor som ordinarie tjänsteinnehavare. (ÅL)

§ 30 Resedygnsersättning i samband med lägerskolor och dylikt (ÅL)

Då lärare ålagts att under skolarbetsdagar delta i lägerskola, stafettkarneval eller annan motsvarande verksamhet där eleverna övernattar ska förutom avtalsenligt dagtraktamente utbetalas 50 euro per helt resedygn i ersättning för det merarbete som dygnetruntansvaret medför. Full ersättning betalas när verksamheten varat över tio timmar. Om följande resedygn överstiger två timmar betalas hälften av ersättningen.

DEL B

BILAGA 1 GRUNDSKOLAN

I DEFINITIONER

§ 1 Indelning av den grundläggande utbildningen (ÅL)

Denna bilaga tillämpas på utbildning som ges i grundskolans årskurs 1-9 samt specialundervisning enligt kap. V i landskapslag om barnomsorg och grundskola.

II TJÄNSTEINNEHAVARNAS LÖNER

§ 2 Lönepunkter och grundlön (se lönebilagan) för lektorer (ämneslärare)

4 03 04 00 5	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning eller tidigare behörighet som äldre lektor
4 03 04 00 7	Annan än ovan nämnd lärarbehörighet för ämnesundervisning inom grundskoleutbildningen, klassundervisning eller specialundervisning
4 03 04 00 8	Högre högskoleexamen
4 03 04 00 9	Högskoleexamen
4 03 04 01 0	Annan än ovan nämnd

§ 3 Lönepunkter och grundlön (se lönebilagan) för lärare som ger specialundervisning (specialklasslärare och speciallärare)

4 03 04 01 2	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för specialundervisning
4 03 04 01 4	Lägre högskoleexamen och lärarbehörighet för specialundervisning
4 03 04 01 3	Lärarbehörighet för specialundervisning
4 03 04 01 5	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning
4 03 04 01 6	Speciallärarbehörighet för undervisning av mycket gravt utvecklingsstörda (TRÄNS 2) eller lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning
4 03 04 01 7	Annan än ovan nämnd

§ 4 Lönepunkter och grundlön (se lönebilagan) för klasslärare (klassundervisning)

4 03 04 02 8	Klasslärarbehörighet, högre högskoleexamen och ämneslärarbehörighet i något gemensamt ämne i grundskola
4 03 04 03 0	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning
4 03 04 03 1	Lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning (även lärare under anpassningsperiod)
4 03 04 09 8	Högskoleexamen/lärarexamen i småbarnspedagogik
4 03 04 03 3	Annan än ovan nämnd

§ 5 Lönepunkt för lärare i studio på högstadie (ÅL)

För lärare i studio på högstadiet tillämpas lönepunkt 4 03 03 01 2

III TJÄNSTEINNEHAVARNAS ARBETSTID

§ 6 Samplanering 1.8.2007–31.7.2025

Utöver den undervisning och de övriga arbetsuppgifter som ålagts en lärare per vecka ska läraren delta i samplanering av undervisningen, möten som gäller olika ämnesområden och sakfrågor, samarbetet mellan hem och skola och planeringen av undervisning och arbetsuppgifter som gäller utvecklingen av skolans verksamhet. Arbetstiden bestäms enligt § 6 a.

Tillämpningsanvisning

Vid planering av arbetstiden för samplanering bör man ge akt på att denna arbetstid i mån av möjlighet används jämnt fördelad över hela arbetsåret.

§ 6 a) Årligt antal timmar för samplanering

Under läsåret är det totala antalet timmar för samplanering högst 114 (ÅL). Den årliga planeringen av arbetstiden för samplanering får inte leda till att antalet lärararbetsdagar utökas under läsåret.

Tillämpningsanvisning

Vid planering av arbetstiden för samplanering ska man se till att planerade möten har ett motiverat syfte och därmed undvika onödiga möten. Arbetsgruppsmöten bör främjas. Därtill bör man ge akt på att arbetstiden räcker till för de planerade uppgifterna. I fråga om lärare som sköter sin tjänst på deltid ska man vid bestämningen av arbetstiden beakta deltidsprocenten för läraren (del A § 42). (ÅL)

§ 7 Undervisningsskyldighet (uvs) (ÅL)

mom. 1 Lärare som ger klassundervisning, specialundervisning eller lärare i studio

	uvs/vecka
I klasslärartjänst	24
I speciallärartjänst	24
I specialklasslärartjänst	22
Lärare i studio	22

Tillämpningsanvisning

Undervisningsskyldigheten för en timlärare i ovan nämnda undervisning är densamma som för en tjänsteinnehavare.

mom. 2 Ämneslärare uvs/vecka

	uvs/vecka
modersmålet och litteratur (också finska/svenska som andra språk)	18
det andra inhemska språket, främmande språk också främmande språk som modersmål (elevens hemspråk)	20
matematik, fysik, kemi, informationsteknik bildkonst och musik	21
religion, livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, huslig ekonomi, merkantila ämnen hälsokunskap, biologi och geografi	23
textilslöjd, teknisk slöjd, gymnastik, jord- och skogsbruk och trädgårdsskötsel, elevhandledning	24
övriga ämnen	23

mom. 3 Om en innehavare av ämneslärartjänst undervisar i två eller flera ämnen med olika stor undervisningsskyldighet uträknas en vägd undervisningsskyldighet.

mom. 4 (ÅL) Undervisningsskyldigheten för lärare som håller förberedande undervisning enligt 3a§ i förordningen om barnomsorg och grundskola (ÅFS 2020:99) fastställs av arbetsgivaren i ett spann mellan 20 USK och 22 USK beroende på klasstorlek och sammansättning.

mom. 5 Undervisningsskyldigheten kan bestämmas som årlig undervisningsskyldighet genom att undervisningsskyldigheten per vecka multipliceras med 38.

mom. 6 Ingår ej i avtalet på Åland

§ 8 Inräknande av skolföreståndares uppgifter i undervisningsskyldigheten när en lärartjänsteinnehavare förordnats till skolföreståndare. SKOLFÖRESTÅNDARE BLEV TJÄNSTER FRÅN 1.1.2021

- mom. 1 Då en lärartjänstinnehavare förordnats till föreståndare för en eller flera skolor med lågstadium och/eller en specialskola räknas följande timantal till undervisningsskyldigheten:

Antal lönegrundsgupper i skolan	Timantal/vecka (ÅL)
1-2	1
3	2
4-5	3
6-7	6
8	7
9-12	9
13-	12

- mom. 2 Om föreståndaren är gemensam för en skola med lågstadium och en specialskola bestäms timantalet enligt tabellen ovan separat för vardera skolan, dock så att föreståndaren har minst fyra timmar undervisningsarbete i veckan.

- mom. 3 Slopad (slagits ihop med mom. 1)

- mom. 4 Då två eller flera skolor med lågstadium verkar under ledning av en gemensam föreståndare, kan arbetsgivaren minska undervisningsskyldigheten för föreståndaren med högst två veckotimmar utöver vad som anges i mom. 1.

- mom. 5 Nedsättningen av undervisningsskyldigheten för föreståndare vid låg- och högstadieskola som omfattar årskurserna 1-9 (ÅL):

Antal lönegrundsgupper i skolan/skolorna	Timantal/vecka (ÅL)
1-2	3
3-5	5
6-8	7

- § 9 Inräknande av vicerektor/viceskolföreståndares uppgifter i undervisningsskyldigheten när en lärartjänsteinnehavare har förordnats till vicerektor/viceskolföreståndare (ÅL)

- mom. 1 Då en lärare som är vice föreståndare för en eller flera skolor med årskurs 1-6 räknas följande timantal till undervisningsskyldigheten:

Antal lönegrundsgupper i skolan/skolorna	Timantal/vecka (ÅL)
24–29	1–2
30–35	3–5
36–41	6–8
42–	11–13

mom. 2 Undervisningsskyldigheten för en lärare som förordnats till vice föreståndare i en annan skola/andra skolor än de som avses i mom. 1 räknas följande timantal till undervisningsskyldigheten:

Antal lönegrundsgupper i skolan/skolorna	Timantal/vecka (ÅL)
13–20	3–5
21–25	5–9
26–30	8–15
31–	10–17

Tillämpningsanvisning

Till undervisningsskyldigheten för en lärartjänsteinnehavare som förordnats till vice föreståndare eller vice rektor kan räknas ett större antal timmar än det som anges i antalet lönegrundsgupper i skolan, om det finns en stor mängd administrativt arbete i skolan. Det administrativa arbetet i skolan påverkas till exempel av mängden annan personal utöver undervisningspersonalen. Det timantal som räknas till undervisningsskyldigheten kan vara högst två timmar mer.

Arbetsgivaren kan bestämma att till undervisningsskyldigheten för en lärartjänsteinnehavare som förordnats till biträdande skolföreståndare eller biträdande rektor ska räknas ett timantal som överskrider ovan nämnda (mom. 1 och mom. 2) med högst 3 timmar. Bestämmelsen ska basera sig på lokala särförhållanden och grunderna ska bedömas varje läsår. Förutsättningen för att de överskridande timmarna ska räknas till undervisningsskyldigheten är att dessa timmar inte är övertimmar

mom. 3 Slopad

§ 10 Inräknande av andra än ledningsuppgifter i undervisningsskyldigheten

Annan minskning av undervisningsskyldigheten, se Del B § 17 (timmar för förberedelse av demonstrationer) och § 18 (arbetstid för ambulera-
rande lärare).

- mom. 1 För en innehavare av klasslärartjänst eller specialklasslärartjänst till vars klass hör elever från två eller flera årskurser minskas undervisningsskyldigheten med en årsveckotimme. Undervisningsskyldigheten minskas dock inte vid undervisning av mycket gravt utvecklingsstörda.
- mom. 2 Undervisningsskyldigheten minskas dock med två veckotimmar om den sammansatta klassens elever överstiger 25. (ÅL)
- mom. 3 Om en innehavare av ämneslärartjänst eller en timlärare (i ämnesundervisning) undantagsvis åläggs att sköta en klass i årskurs 1-6 och ingen egen klasslärare utsetts för klassen, minskas undervisningsskyldigheten med en årsveckotimme. Från 1.8.2021 tillämpas nedsättningen av undervisningsskyldigheten även för lektorer och timlärare som har sammansatta klasser i årskurs 7-9 i skärgården (ÅL).
- mom. 4 Om en lärartjänsteinnehavare inte kan anvisas det antal timmar som undervisningsskyldigheten förutsätter, minskas lärarens undervisningsskyldighet med uppgifterna i del A § 23 (arvode för elevhandledning) och till behövliga delar särskilda uppgifter enligt §§ 11–22 i denna bilaga.
- mom. 5 Om bibehållandet av en lektortjänst förutsätter det, kan undervisningsskyldigheten i tjänsten vara en veckotimme lägre än annars i tjänsten, varvid grundlönen för lärartjänsteinnehavaren sänks med 6 %. (ÅL)

§ 11 Skötsel av bibliotek

- mom. 1 Till en lärartjänsteinnehavare som ålagts att sköta skolbiblioteket betalas
- 1 en ersättning som motsvarar årsarvodet för en veckotimme, om biblioteket är öppet en timme i veckan under arbetsåret,
  - 2 en ersättning som motsvarar årsarvodet för två veckotimmar, om biblioteket är öppet minst två timmar i veckan och antalet boklån under föregående läsår har varit minst 3 500, och
  - 3 en ersättning som motsvarar årsarvodet för tre veckotimmar, om biblioteket är öppet minst tre timmar i veckan och antalet boklån under föregående läsår har varit minst 6 000.
- mom. 2 Utöver vad som bestäms i mom. 1 får en lärare som sköter ett (referens) bibliotek vid en skola med årskurs 7-9, eller vid en skola med årskurs 1-6 där antalet lärare är minst sex, en ersättning som motsvarar årsarvodet för en veckoövertimme.

§ 12 Skötsel av samlingar

En innehavare av ämneslärartjänst som sköter samlingar i geografi, biologi respektive fysik och kemi får en ersättning som motsvarar årsarvodet för en veckotimme. (ÅL)

Protokollsanteckning

Bestämmelserna kan tillämpas på klasslärare vid grundskola som omfattar årskurs 1-9 (ÅL).

§ 13 Ordnande av musikframträdanden

Till en innehavare av ämneslärartjänst som ålagts att ordna musikframträdanden betalas en ersättning som motsvarar årsarvodet för en veckotimme. Motsvarande ersättning betalas till en klasslärare, specialklasslärare eller speciallärare som har ålagts att ordna musikframträdande i en skola med minst sex lärare.

§ 14 Klassföreståndaruppgifter

mom. 1 Till en lärartjänsteinnehavare som åläggs att sköta klassföreståndaruppgifter för årskurs 7-9 eller studioklass i årskurs 7-9 betalas en ersättning som motsvarar en veckotimme, vilken bestäms enligt övertimarvodesgrunden i lärarens egen tjänst.

Protokollsanteckning

Bestämmelsen kan tillämpas på klasslärare vid grundskolan som omfattar årskurs 1-6 och årskurs 7-9.(ÅL)

mom. 2 En klasslärare/specialklasslärare eller timplärare i huvudsyssla som åläggs att sköta klassföreståndaruppgifterna för årskurs 1-6 eller studioklass i skola med årskurs 1-6 betalas en ersättning, som motsvarar en veckotimme, vilken bestäms enligt övertimarvodesgrunden i lärarens egen tjänst (ÅL)

Tillämpningsanvisning

Klassföreståndaren har i uppgift att sköta de pedagogiska frågor som gäller eleverna i den klass som ålagts klassföreståndaren. Uppgiften förutsätter samarbete med de andra lärarna och den övriga personalen i skolan och mellan skolan och hemmen. Det är också viktigt att bygga upp ett ömsesidigt förtroende med eleverna i klassen. Klassföreståndaren företräder eleverna i sin klass i undervisnings- och ordningsfrågor. Klassföreståndaren bör lära känna eleverna i

klassen och i mån av möjlighet deras uppväxtmiljö och särskilt beakta sådana faktorer som påverkar elevens personlighetsutveckling, skolmotivation och inlärningsvärigheter samt vid behov diskutera frågor som gäller skolgången med eleverna och deras vårdnadshavare. Klassföreståndaren bör vara med och ordna gemensamma evenemang i klassen och delta i dem, vid behov föreslå för rektorn att möten och andra liknande sammankomster ska ordnas med de andra lärarna i klassen och övriga personer som handleder eleverna i skolan och delta i ordnandet av dessa, delta i elevvårdsverksamhet, hålla reda på elevernas frånvaro och orsakerna till den och vid behov vidta åtgärder o.s.v.

§14 a) Ersättning för administrativt merarbete (ÅL, träder i kraft 1.8.2023)

Den administrativa arbetsbelastningen hos de lärare som har mer än 14 administrativa grupper att förhålla sig till (klasser eller motsvarande grupper som överstiger skolans medeltal) ersätts under en övergångsperiod (under avtalsperioden) med en veckotimme, vilken bestäms enligt overtimsarvodesgrunden i lärarens egen tjänst.

§ 15 Ledning och övervakning av kostservice

- mom. 1 Till en innehavare av lärartjänst i huslig ekonomi som ålagts ledningen och övervakningen av kostservice betalas en ersättning som motsvarar årsarvodet för en veckoövertimme för varje påbörjat antal av åtta grundskolor. Ersättningen kan dock motsvara högst sex årsveckoövertimmar.
- mom. 2 Om ledningen och övervakningen av kostservice ålagts flera lärare i huslig ekonomi, delas den veckotimkvot som avses i mom. 1 mellan dessa lärare i proportion till arbetsmängden.

§ 16 Ansvar för datorutrustning samt IKT-handledaruppgifter (ÅL)

- mom. 1 Gäller ej på Åland.
- mom. 2 Till en lärare som ålagts ansvaret för skötsel och övervakning av datorutrustning betalas en ersättning som motsvarar årsarvodet av en veckotimme och i årskurs 7-9 där informationsteknik läses som tillvalsämne betalas en ersättning som motsvarar årsarvodet för två veckoövertimmar.
- mom. 3 Till en lärare som ålagts IKT-handledaruppgifter betalas följande ersättningar:(ÅL)

i skola med	årsvekotimmar
1–5 lärare	1
6–9 lärare	1,5
10 eller fler lärare	2,0

§ 17 Elevrådshandledning

Till en lärartjänsteinnehavare som ålagts att handleda elevrådet för årskurs 7-9 betalas en ersättning som motsvarar årsarvodet för en halv veckotimme om det finns 1–6 lönegrundsgrupper i skolan, en ersättning som motsvarar årsarvodet för en veckotimme om det finns 7–14 lönegrundsgrupper i skolan och en ersättning som motsvarar årsarvodet för en och en halv veckotimme i större skolor.

Protokollsanteckning:

Ändringen i sättet att beräkna lönegrundsgrupper från 1.8.2023 utgör inte i sig någon grund för att ändra ersättningen till en lärartjänsteinnehavare som utsetts att handleda elevrådet, om skolans storlek är oförändrad.

§ 18 Korsanvändning av vissa ersättningar

Om arbetsgivaren anser det vara ändamålsenligt, kan timmarna sammanslås för de ersättningar som anges i § 11 (skötsel av bibliotek), § 12 (skötsel av samlingar), § 16 (Ansvar för datorutrustning, samt IKT-handledaruppgifter) och § 17 (elevrådshandledning). För skötseln av dessa uppgifter kan arbetsgivaren fördela högst det sammanslagna antalet timmar på något annat sätt än vad som bestäms i dessa paragrafer (ÅL).

§ 19 Klubbverksamhet

Ersättningen för en klubbtimme som godkänts i arbetsplanen är lärarens egen övertimarvodesgrund dividerad med 24. Om klubben leds av en person som inte är tjänsteinnehavare eller timlärare vid grundskolan betalas en ersättning som utgör timarvodesgrunden för en timlärare i bisyssla i årskurs 1-6 dividerat med 24.

§ 20 Ledning av verksamhet för elever som väntar på skolskjuts

Till en lärartjänsteinnehavare som leder verksamhet för elever som väntar på skolskjuts betalas för varje övervakningstimme en ersättning

som motsvarar årsarvodet för en veckoövertimme för klasslärare (4 03 04 03 0). Ersättningen betalas inte om arbetet utförs i samband med någon annan avlönad uppgift.

Tillämpningsanvisning

Med någon annan avlönad uppgift avses till exempel en rast som ingår i en timme på 60 minuter.

§ 21 Ledning av fritidsverksamhet för elever på elevhem

Till en lärartjänsteinnehavare betalas för en timme fritidsledning för elever på elevhem en ersättning som motsvarar årsarvodet för en veckoövertimme för klasslärare (4 03 04 03 0).

§ 22 Lärarhandledning (ÅL)

mom.1 För en timme lärarhandledning betalas ersättning enligt övertimarvodesgrunden i lärarens egen tjänst.

mom. 2 För större projektarbeten som lärartjänstinnehavaren förordnas att utföra betalas i enlighet med lönebilagan.

§ 23 Konst- och färdighetsämnen

Till en innehavare av ämneslärartjänst som undervisar i konst- och färdighetsämnen i en skola med årskurs 7-9 betalas ersättning för konst- och färdighetsämnen, om det till lärarens uppgifter hör mer arbete än i genomsnitt för anskaffning av material och för underhåll av utrustning. Ersättningen som utbetalas skall motsvara merarbetets mängd. För ändamålet ska användas ett ersättningsbelopp (inom gaffeln) som bestäms i lönebilagan. (ÅL)

§ 24 Ersättning för extra arbete som modellen Stöd för lärande och skolgång medför (ÅL)

Tillfaller den lärare som har det huvudsakliga administrativa ansvaret för hanteringen av ÅP (åtgärdsprogram) och IP (individuell plan).

1-3 ÅP/IP-dokument

Berättigar den lärare som har det administrativa ansvaret till en ersättning om 20 euro för den aktuella månaden.

4-8 ÅP/IP-dokument

Berättigar den lärare som har det administrativa ansvaret till en ersättning om 50 euro för den aktuella månaden.

9- ÅP/IP-dokument

Berättigar den lärare som har det administrativa ansvaret till en ersättning om 100 euro för den aktuella månaden.

(Se KAD cirkulär 11/2019. Parterna utvärderar modellen under avtalsperioden 2022-2025.)

§ 25 Slopäd

§ 26 Övertimarvode

- mom. 1 Till en lärartjänsteinnehavare betalas övertimarvode för de timmar som överstiger undervisningsskyldigheten. Övertimarvodet bestäms enligt del A § 26.

Tillämpningsanvisning (ÅL)

Övertimarvodet beräknas på den uppgiftsrelaterade lönen, som multipliceras med dyrortskoefficienten 0,83. Resultatet dividerat med den oförminskade undervisningsskyldigheten per vecka enligt § 7 mom. 1–4 ger det årsarvode för en veckoövertimme som betalas per månad. När övertimarvodet räknas ut beaktas inte individuella tillägg enligt del B § 8 eller övriga individuella tillägg.

- mom. 2 Om en innehavare av klasslärartjänst har övertimmar på grund av undervisning i årskurs 7-9, eller specialundervisning är övertimarvodesgrunden för dessa timmar den samma som för timplärare med motsvarande undervisning.
- mom. 3 Om en innehavare av lärartjänst i specialundervisning har övertimmar i den allmänna undervisningen i grundskolan är övertimarvodesgrunden för dessa timmar den samma som för timplärare med motsvarande undervisning.
- mom. 4 Om en innehavare av ämneslärartjänst har övertimmar i årskurs 1-6 eller i specialundervisning, är övertimarvodesgrunden för dessa timmar övertimarvodesgrunden för den egna tjänsten.
- mom. 5 Övertimarvodesgrunden för en timplärare i huvudsyssla är den vägda uppgiftsrelaterade lönen, om en vägd lön enligt del A § 52 och/eller en vägd undervisningsskyldighet enligt del A § 53 har räknats ut för läraren.

IV LÖN OCH ARBETSTID FÖR TIMLÄRARE

§ 27 Grundlön för timlärare

mom. 1 Grundlönen för timlärare framgår av lönebilagan. Lönepunkterna är följande

Undervisning i årskurs 7-9

4 03 07 03 8 Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning eller tidigare behörighet som äldre lektor

4 03 07 04 0 Annan än ovan nämnd lärarbehörighet för ämnesundervisning inom grundskoleutbildningen, klassundervisning eller specialundervisning

4 03 07 04 1 Högre högskoleexamen

4 03 07 04 2 Högskoleexamen

4 03 07 04 3 Annan än ovan nämnd

Specialundervisning

4 03 07 04 4 Högre högskoleexamen och speciallärarbehörighet

4 03 07 04 6 Lägre högskoleexamen och speciallärarbehörighet

4 03 07 04 5 Speciallärarbehörighet

4 03 07 04 7 Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning

4 03 07 04 8 Speciallärarbehörighet för undervisning av mycket gravt utvecklingsstörda (TRÄNS 2) eller lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning

4 03 07 04 9 Annan än ovan nämnd

Undervisning i årskurs 1-6

4 03 07 05 4 Klasslärarbehörighet, högre högskoleexamen och ämneslärarbehörighet i något gemensamt ämne i grundskolan

4 03 07 05 6 Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning

4 03 07 05 7 Lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning

4 03 07 09 9	Högskoleexamen/barntädgårdslärarexamen/ lärarexamen i småbarnspedagogik
4 03 07 05 9	Annan än ovan nämnd

- mom. 2 Om en timlärare som undervisar i årskurs 1-6 eller ger specialundervisning har ämneslärarbehörighet för undervisningsämnet, bestäms timlönen för ämnet enligt timarvodet för undervisning i årskurs 7-9. Arvodet för övriga timmar bestäms enligt timarvodet för årskurs 1-6 eller specialundervisning.

§ 28 Arbetstid för timlärare

- mom. 1 För en timlärare i huvudsyssla ingår samplanering enligt § 6 i arbetstiden.
- mom. 2 Undervisningsskyldigheten för en timlärare bestäms enligt § 7, om inget annat bestäms nedan.

§ 29 Timarvode för timlärare i bisyssla

Timarvodet för en timlärare i bisyssla räknas ut enligt bestämmelserna om overtimarvode i § 26 utgående från grundlönen i § 27 mom. 1 och undervisningsskyldigheten i § 7. Eftersom timlärare i bisyssla inte har samplaneringsskyldighet och inte motsvarande arbetstid multipliceras timarvodet med 0,94.

Tillämpningsanvisning

Arvodet för en timlärare i bisyssla räknas ut genom att timlärarens grundlön enligt lönepunkten multipliceras med koefficienten för dyrortsklassen 0,83 (ÅL). Resultatet divideras med den oförminskade undervisningsskyldigheten per vecka. Detta tal multipliceras med 12 och resultatet divideras med 38. Det engångstimarvode man på detta sätt kommer fram till (1/38) multipliceras med 0,94, vilket ger det slutliga timarvode som betalas till en timlärare i bisyssla. Koefficienten 0,94 för timarvodet för ovan nämnda timlärare i bisyssla tillämpas inte på tjänsteinnehavare vid ett gymnasium som har timmar utöver undervisningsskyldigheten i en grundskola i samma kommun.

§ 30 Timarvode för timlärare som undervisar i ett främmande språk som modersmål (ÅL)

För en timlärare som undervisar i ett främmande språk som modersmål (elevens hemspråk) tillämpas från och med 1.8.2014 löne- och

arbetstidsbestämmelserna för timlärare. Undervisningsskyldigheten är dock 20 timmar per vecka.

§ 31 Timarvode för timlärare som undervisar i svenska som andra språk (S2) (ÅL)

För en timlärare som undervisar i svenska som andra språk (S2) tillämpas från och med 1.8.2014 löne- och arbetstidsbestämmelserna för timlärare. Undervisningsskyldigheten är dock 18 timmar per vecka.

§ 32 Andra bestämmelser som gäller timlärare

- mom. 1 På timlärares löner tillämpas del A § 22, 23, 24 och 27a samt bestämmelserna i § 10 mom.4 och § 11-23 i denna bilaga. På lönen för timlärare i huvudsyssla tillämpas dessutom bestämmelserna i § 26 i denna bilaga.
- mom. 2 Om en timlärare inte har undervisningstimmar i grundskolan men mot ett arvode sköter en särskild uppgift för vilken ingen undervisningsskyldighet fastställts, bestäms arvodet enligt en undervisningsskyldighet på 23 timmar.
- mom. 3 För en timlärare i bisyssla som har en tjänst i gymnasiet bestäms timundervisningstimmar vid avbrott i tjänsteutövningen enligt del B § 23.

§ 33 Undantagsbestämmelse om timarvoden för dem som övergått till grundskole-systemet

Bestämmelsen om timarvoden för en lärare enligt § 59 mom. 6 i bilaga 1 i UKTA 2001–2002 tillämpas så länge läraren är kvar i den tjänst som läraren förflyttades till då rätten till timarvudet uppkom.

DEL C

MEDBORGARINSTITUT

I LÖN FÖR TJÄNSTE-/BEFATTNINGSSINNEHAVARE

§ 1 Uppgiftsrelaterad lön för rektorer och biträdande rektorer

mom. 1 Den uppgiftsrelaterade lönen för rektorer (4 06 01 00 1) bestäms enligt löneskalan (se lönebilagan).

mom. 2 Den uppgiftsrelaterade lönen för biträdande rektorer (4 06 02 00 2) bestäms enligt löneskalan (se lönebilagan).

§ 2 Grundlönen för lärare framgår av lönebilagan

Lönepunkter är följande

4 06 04 00 6 Lämplig högre högskoleexamen eller lämplig högre yrkeshögskoleexamen

4 06 04 00 7 Annan lämplig examen eller dispens för lärartjänst vid medborgarinstitut

Tillämpningsanvisning

Om en lärare som uppfyller de behörighetskrav som anges i ÅFS 75/1993 har utnämnts till en ordinarie musiklärartjänst vid ett medborgarinstitut före 24.11.1994, skall lön betalas enligt punkt 4 06 04 007 även om han/hon inte uppfyller behörighetsvillkoren i samma lag. Från hans lön görs inte heller något avdrag för avsaknad av behörighet enligt UKTA Allmän del § 8. (ÅL)

§ 3 Uppgiftsrelaterad lön och lönepunkter för planeringsansvariga lärare

Den uppgiftsrelaterade lönen bestäms enligt löneskalan (se lönebilagan).

4 06 04 00 8 Lämplig högre högskoleexamen eller lämplig högre yrkeshögskoleexamen

4 06 04 00 9 Annan lämplig examen eller dispens för lärartjänst vid medborgarinstitut

§ 4 Årsbundet tillägg

Den tid som berättigar till årsbundet tillägg för rektorer, lärare i huvudsyssla och planeringsansvariga lärare och uträkningen av tiden bestäms enligt del A § 12–18. Antalet år som berättigar till den årsbundna delen och procenttalen är följande:

Gäller till 31.7.2023	5 år	8 år	10 år	15 år	20 år
Rektorer och biträdande rektorer			5 %	4 %	6 %
Lärare	2 %	1 %	9 %	6 %	6 %
Planeringsansvariga lärare	2 %	1 %	10 %	10 %	10 %

Gäller från 1.8.2023	5 år	10 år	15 år	20 år
Rektorer och biträdande rektorer		5 %	4 %	6 %
Lärare	3 %	9 %	6 %	6 %
Planeringsansvariga lärare	3 %	10 %	10 %	10 %

II ARBETSTID FÖR TJÄNSTE-/BEFATTNINGSSINNEHAVARE

§ 5 Arbetstid och semester för rektorer och biträdande rektorer

mom. 1 På rektorer tillämpas en helhetsarbetstid som i tillämpliga delar följer en byråarbetstid anpassad till läroanstaltens verksamhet.

Protokollsanteckning

Rektorsuppgifterna består delvis av sådana som är svåra att utföra inom byråarbetstiden och delvis av sådana som det är mer ändamålsenligt att utföra någon annanstans än på arbetsplatsen.

Arbetsmängden varierar också under läsåret.

Därför är arbetstiden flexibel både dagligen och under olika tider av läsåret och avviker till denna del från byråarbetstiden.

mom. 2 Rektorer har rätt till semester enligt del A § 33 mom. 1.

mom. 3 En rektors undervisningsskyldighet fastställs med beaktande medborgarinstitutets storlek och övriga lokala förhållanden av arbetsgivaren till högst 100 timmar.

mom. 4 Vid en läroanstalt med minst 11 000 undervisningstimmar per arbetsår gäller för biträdande rektorers arbetstid och semester vad som ovan föreskrivs om rektorer.

Vid andra läroanstalter är undervisningsskyldigheten för en biträdande rektor 150 timmar under arbetsåret.

§ 6 Årlig arbetstid och antal undervisningstimmar för lärare

mom. 1 Lärare är skyldiga att hålla följande antal undervisningstimmar per arbetsår:

a) lärare i samhällsämnen, pedagogik, modersmålet, det andra inhemska språket och främmande språk samt i matematiknaturvetenskapliga ämnen 530 timmar,

b) övriga lärare 580 timmar.

mom. 2 Den övriga arbetsskyldigheten för en lärare uppgår till 350 timmar per läsår. Om en lärare i medeltal reser 200 kilometer per vecka på grund av resor till en annan verksamhetsenhet, räknas av den för resor använda tiden högst 75 timmar per år till den ovan nämnda övriga arbetsskyldigheten.

mom. 3 Om en lärare undervisar i flera ämnen med olika undervisningsskyldighet, ska undervisningstimmarna per år räknas så att de vägs enligt de olika ämnena.

mom. 4 Om undervisningsskyldigheten bestäms så att den understiger de timantal som anges i mom. 1, ska den övriga arbetsskyldigheten ökas med 1,5 timme per minskad undervisningstimme. Med lärarens samtycke kan undervisningsskyldigheten också för ett arbetsår i sänder bestämmas vara större, varvid den övriga arbetsskyldigheten minskas med 1,5 timme per tillagd undervisningstimme. Den övriga arbetsskyldigheten är då minst 200 timmar per arbetsår.

(Träder i kraft 1.8.2023)

Vid behov kan läraren undervisa 150 timmar mer än det årliga antalet undervisningstimmar. En överenskommelse om extra undervisning ingås med läraren. Extra undervisning ersätts i form av timarvode. Arvodet för en timme får man genom att dividera den ordinarie månadslönen med 103.

mom. 5 En undervisningstimme är 45 minuter. I en undervisningstimme ingår förberedelse av undervisningen, liksom också utarbetande och korrigering av repetitioner, prov och övriga uppgifter som hör till undervisningen och deltagande i lärarmöten.

mom. 6 En timme övrig arbetsskyldighet är 60 minuter.

Tillämpningsanvisning

Till den övriga arbetsskyldigheten hör, beroende på institutarbetets karaktär, allmänna arrangemang, uppgörande av läroplan, utveckling av undervisningen, studiehandledning, deltagande i elevkårsverksamheten vid institutet och andra liknande uppgifter.

mom. 7 Om en lärare får i uppgift att sköta handledningen av distansundervisning, räknas det av arbetsgivaren fastställda antalet handledningstimmar till undervisningstimmarna så att 1,5 timme arbete motsvarar en undervisningstimme.

mom. 8 Med anledning av trettondagen, om denna infaller på en annan vardag än lördag, görs från en lärares arbetstid en kalkylerad minskning som motsvarar en dags arbets- och undervisningsskyldighet.

§ 7 Minskning av antalet undervisningstimmar för lärare

mom. 1 Om en lärare är förordnad till biträdande rektor vid ett institut med 6 000–10 999 undervisningstimmar kan arbetsgivaren minska antalet

undervisningstimmar för biträdande rektorn till minst 400 timmar. Om det vid institutet ovan finns minst fyra lärartjänsteinnehavare kan antalet undervisningstimmar för biträdande rektorn minskas till minst 300 timmar.

- mom. 2 Om en lärare är förordnad till avdelningsföreståndare kan arbetsgivaren minska lärarens undervisningstimmar till minst 400 timmar. Om det finns över 2 000 elever vid avdelningen kan arbetsgivaren minska avdelningsföreståndarens undervisningstimmar till minst 150 timmar, om detta är synnerligen motiverat med hänsyn till mängden administrativa uppgifter.
- mom. 3 Arbetsgivaren kan minska antalet undervisningstimmar till minst 200 timmar för en lärare som leder sitt eget undervisningsområde och som inom detta framför allt sköter utvecklingen av undervisningen och undervisningsmaterialet och handleder timlärare. Institutet ska i så fall ha minst 11 000 undervisningstimmar per år.

§ 8 Kvällsundervisning

Om en lärare åläggs att hålla minst hälften av sina undervisningstimmar efter klockan 16.00, betalas minst en ersättning som framgår av lönebilagan.

Tillämpningsanvisning

Kvällstillägget för en lärare med full arbetstid betalas enligt lönebilagan.

För en deltidsanställd lärare är tillägget lägre i proportion till full arbetstid. Tillägget beaktas vid beräkningen av semesterpenning.

§ 9 Arbetstid för planeringsansvarig lärare (ändringarna träder i kraft 1.8.2023)

- mom. 1 För en planeringsansvarig lärare, vars uppgifter omfattar planering och koordinering av studieprogram/kurser samt ledning och uppföljning av projekt (ekonomiskt e.d. ansvar) delas arbetstiden enligt arbetsgivarens beslut in i undervisning och andra uppgifter som åläggs av arbetsgivaren, så att antalet undervisningstimmar följer § 6 mom. 1. Mängden annat arbete (620–670 timmar) får man genom att från 1 200 timmar dra av 530 eller 580 timmar, beroende på den planeringsansvariga lärarens undervisningsskyldighet. Om en vägd undervisningsskyldighet räknats ut för den planeringsansvariga läraren, får man mängden annat arbete genom att dra av den vägda undervisningsskyldigheten från 1 200 timmar.

Exempel

En lärare har en undervisningsskyldighet på 530 timmar. Andelen annat arbete är 670 timmar under läsåret.

- mom. 2 Enligt överenskommelse med läraren kan annat arbete bytas mot undervisningstimmar eller undervisningstimmar mot annat arbete ett läsår åt gången. En utbytt undervisningstimme ökar då det andra arbetet med 1,5 timmar och en extra undervisningstimme minskar det andra arbetet med 1,5 timmar. Högst 280 undervisningstimmar kan bytas ut mot annat arbete. Lärarens bundna arbetstid kan variera under läsåret enligt hur mycket läraren undervisar.

Exempel

En lärare har en undervisningsskyldighet på 530 timmar, men undervisar bara 400 timmar. Andelen annat arbete beräknas på följande sätt: $530 - 400 = 130$, dvs. läraren undervisar 130 timmar mindre än undervisningsskyldigheten. Andelen annat arbete blir då 865 timmar under läsåret ($670 + 130 \times 1,5 = 865$). Lärarens årliga bundna arbetstid under läsåret är 1 265 timmar.

Tillämpningsanvisning

Förberedelse av egna lektioner och efterarbete sker utanför undervisningstiden och den övriga arbetstiden som arbetsgivaren bestämmer om (dvs. utanför den bundna arbetstiden).

- mom. 3 Arbetsgivaren och en lärare som har arbetstid enligt § 6 kan komma överens om övergång till arbetstid enligt mom. 1 i denna paragraf, så att övergången sker den 1 augusti.

§ 10 Avvikelse från antalet undervisningstimmar för planeringsansvariga lärare (ändringen träder i kraft 1.8.2023)

Arbetsgivaren samt läraren och/eller lärarens förtroendemän kan tillsammans eller för viss tid komma överens om att procentalen för det årsbundna tillägget enligt § 4 är de samma för den planeringsansvariga läraren som för lärare i huvudsyssla.

III TIMLÄRARE

§ 11 Anställningens början

I fråga om anställningens början iakttas AKTA kap. I § 6.

§ 12 Uppgifter

mom. 1 En timplärare anställs för att ge den undervisning som anges i arbetsavtalet. I timplärarens skyldigheter ingår att förbereda undervisningstimmarna, hålla undervisningstimmarna, utföra övrigt arbete i direkt anslutning till undervisningstimmarna samt delta i arbetsavtalsenliga lärarmöten.

Tillämpningsanvisning

En undervisningstimme är 45 minuter.

mom. 2 En timplärare är vid behov tillfälligt skyldig att också utföra andra sådana uppgifter som fastställts i medborgarinstitutets verksamhets och undervisningsplan och som är fast anknutna till institutets verksamhet inom lärarens eget område och som kan anses lämpliga med tanke på lärarens utbildning och arbetserfarenhet. Arvodet för uppgifterna ovan bestäms enligt § 13.

Tillämpningsanvisning

En ovan avsedd timme som inte är en undervisningstimme är 60 minuter.

mom. 3–4 Slopade 2.11.2020

§ 13 Timarvoden

mom. 1 Till en timplärare (4 06 07 03 3) betalas för varje undervisningstimme läraren hållit ett timarvode enligt lönebilagan.

mom. 2 Till en timplärare som har behörighet som lärare i huvudsyssla vid folkhögskolor och medborgarinstitut samt till en timplärare som har slutfört 35 studieveckors eller 60 studiepoängs pedagogikstudier för lärare betalas ett timarvode som är 10 % högre än vad som annars betalas timpläraren. Om timpläraren slutfört endast grundstudierna i vuxenpedagogik är timarvodet 5 % högre.

Tillämpningsanvisning

På timplärare tillämpas i fråga om handledning av distansundervisning § 6 mom. 7.

mom. 3 I fråga om föreläsningssarvoden ingås särskilda lokala avtal.

§ 14 Årsförhöjning (ändringarna träder i kraft 1.8.2023)

mom.1 Till en timplärare som i genomsnitt undervisar minst 16 timmar per vecka och i tre år har undervisat i genomsnitt minst 16 timmar per vecka vid sitt eget eller något annat medborgarinstitut, betalas timarvodet förhöjt med 6 %.

Till en timplärare som i genomsnitt undervisar minst 16 timmar per vecka och i 5 år har undervisat i genomsnitt minst 16 timmar per vecka vid sitt eget eller något annat medborgarinstitut, betalas timarvodet förhöjt med 4 %.

Till en timplärare som i genomsnitt undervisar minst 16 timmar per vecka och i 7 år har undervisat i genomsnitt minst 16 timmar per vecka vid sitt eget eller något annat medborgarinstitut, betalas timarvodet förhöjt med 4 %.

Tillämpningsanvisning

Vid beräkningen av undervisningstimmarna beaktas timmarna vid endast ett medborgarinstitut. Betalningen av årsförhöjningen förutsätter också att läraren undervisar vid medborgarinstitutet i genomsnitt minst 16 veckotimmar. Som divisor används antalet arbetsveckor.

mom. 2 På ansökan om årsförhöjning och på den tid efter vilken årsförhöjningen förfaller tillämpas Del A § 17.

mom. 3 Årsförhöjningens inverkan på timlönen beräknas på summan av timarvodet och tidigare årsförhöjningar.

Tillämpningsanvisning

Årsförhöjningens inverkan på timlönen räknas ut genom att timarvodet multipliceras med koefficienter som följer av procenttalen för årsförhöjningen (t.ex. 6 % = 1,06) utan att siffrorna avrundas under uträkningen. Avrundningen till hela cent görs först på den slutliga lönen. Beräkningen görs alltså enligt principen ränta på ränta.

§ 15 Semesterersättning

- mom. 1 En timplärares rätt till (semester, semesterlön och) semesterersättning följer semesterlagen (FFS 162/2005). Semesterersättning betalas vid utgången av institutets arbetsperiod eller när anställningen upphör. Timpläraren ska ges en specifikation över semesterersättningen som innehåller en utredning över ersättningsgrunden.
- mom. 2 Om timpläraren för samma tid får semester, semesterersättning eller semesterpenning på basis av ett annat anställningsförhållande hos samma arbetsgivare, har läraren inte rätt till den semesterersättning som avses i denna paragraf.

Tillämpningsanvisning

Semesterersättningen är 9 % av de löner som betalats under hela anställningsförhållandet (11,5 % om anställningen har fortgått utan avbrott minst ett år före kvalifikationsårets utgång).

Arbetsgivaren är skyldig att ge den anställda en specifikation över semesterersättningen.

§ 16 Semesterpenning

En timplärare intjänar semesterpenning för sådana kalendermånader då timpläraren har minst 14 arbetade dagar, om läraren omfattas av regeln om intjäning med 14 arbetade dagar, eller 35 arbetstimmar, om läraren omfattas av regeln om intjäning med 35 arbetstimmar (full kvalifikationsmånad). Semesterpenningen räknas ut enligt följande:

$$\frac{50 \% \text{ Semesterersättning för året} \quad \times \quad \text{Månader med 14 arbetsdagar eller 35 undervisningstimmar}}{\text{Antalet anställningsmånader}}$$

§ 17 Sjuklön och lön för moderskaps-/graviditets-/föräldraledighet

- mom. 1 Till en timplärare som i genomsnitt undervisar minst 14 timmar per vecka betalas sjuklön och lön för moderskaps-/graviditets-/föräldraledighet enligt AKTA kap. V § 2 och 7.

Tillämpningsanvisning

Vid beräkningen av karenstider betraktas timplärarens anställning som sammanhängande, om läraren har varit anställd i

sitt eget institut fram till utgången av föregående ordinarie arbetsperiod och då undervisat i genomsnitt 14 timmar per vecka.

mom. 2 Rätten för andra timplärare än de i mom. 1 avsedda timplärarna att få moderskaps-/graviditets-/föräldraledighet och sjukfrånvaro bestäms i enlighet med arbetsavtalslagen.

§ 18 Tillfällig vårdledighet

En timplärare som undervisar i genomsnitt minst 14 timmar per vecka har i enlighet med AKTA kap. V § 9 rätt till avlönad arbetsledighet (tillfällig vårdledighet) för att ordna vård för eller sköta sitt barn då barnet insjuknat plötsligt.

§ 19 Ersättningar för resekostnader (ändringen träder i kraft 1.8.2023)

En timplärares rätt att få resekostnadsersättningar följer respektive bestämmelser i AKTA, dock med följande undantag:

Till en timplärare betalas resekostnadsersättning för resor från timplärarens bostad eller tjänstgöringsställe till arbetsstället vid institutet, dock högst till den del resan överstiger tjugo kilometer. På samma grunder ersätts också återresan.

§ 20 Lönebetalning

Perioden och tidpunkten för lönebetalningen följer AKTA kap. II § 18.

IV SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

§ 21 Övergångsbestämmelse för lärare som 1.1.2006 övergått till lön angiven i euro

- mom. 1 Om läraren 31.12.2005 hade en totalinkomst som var större än den nya totalinkomsten fr.o.m. 1.1.2006 för samma uppgift och beräknad på samma antal veckotimmar, har skillnaden blivit ett individuellt lönetillägg.
- mom. 2 Det individuella lönetillägget slopas allteftersom det sker förändringar i den uppgiftsrelaterade lönen eller om personen övergår till annan befattning/tjänst.

Tillämpningsanvisning

Också tidigare tillkomna individuella lönetillägg slopas på samma sätt. Som förändringar i den uppgiftsrelaterade lönen räknas inte allmänna förhöjningar eller individuella tillägg.

DEL D

SKOLLEDARAVTALET (ÅL)

I LOKALT TJÄNSTEKOLLEKTIVAVTAL OM ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR SKOLLEDARE (OBS SE ÄVEN DEL B KAPITEL II SAMT III från 1.1.2021)

§ 1 Tillämpning

Detta lokala tjänstekollektivavtal tillämpas på anställningsvillkor för föreståndare och rektorer vid kommunens/kommunalförbundets lågstadier och skolor med låg- och högstadium. Enligt den kommunala myndighetens beslut kan avtalet tillämpas på enbart någon eller några skolor i kommunen.

§ 2 Avvikelser från UKTA

De bestämmelserna i det kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet för undervisningspersonal som gäller för rektorer i grundskolan tillämpas även på föreståndare med de undantag som nämns i § 3. Avvikelserna i § 3 gäller även för rektorer på lågstadium. Arbetstiden för både rektorer och föreståndare följer UKTA Del B.

Grundskolans allmänna del kapitel III §9 och ifråga om semestern följs bestämmelser för rektorer.

Anställningsvillkoren för rektorer vid högstadium bibehålls sådana de är enligt gällande kommunala tjänste- och arbetskollektivavtal för undervisningspersonal.

§ 3 Lön och undervisningsskyldighet för föreståndare och rektorer

mom.1 Löneskalor

Rektorer och föreståndare inplaceras i löneskalor enligt följande:

Rektor och föreståndare för lågstadieskola.

Antal lönegrundsgrupper

Antal lönegrundsgrupper
1
2–4
5–7
8–11
12–

Lönesättning framgår av lönebilagan

Rektor för högstadieskola och rektor och föreståndare för låg- och högstadieskola

Antal lönegrundsgrupper
–6
7–14
15–19
20

Lönesättningen framgår av lönebilagan

I fråga om användning av löneskalor hänvisas till Del A Allmän del kapitel II § 6 mom.3 i UKTA samt tillhörande tillämpningsanvisning.

Tillämpningsanvisning (gäller 1.8.2018–31.7.2020)

I lönen för rektor eller föreståndare kan en högre lönepunkt tillämpas än enligt antalet lönegrundsgrupper om det är motiverat på grund av att rektorn eller föreståndaren förutom undervisningspersonal har ett stort antal andra underställda eller på grund av det administrativa arbetets belastning.

mom. 2 Undervisningstimmar

a) Undervisningstimmar per vecka för rektorer och föreståndare på lågstadiet är följande:

Antal lönegrundsgrupper i skolan	Undervisningstimmar per vecka
1	16–19
2–4	13–16
5–7	10–13
8–10	7–10
11–	4–7

b) Undervisningstimmar per vecka för föreståndare på låg- och hög-
stadieskola är följande:

Antal lönegrundsgrupper i skolan	Undervisningstimmar per vecka
1–2	14–17
3–4	11–14
5–6	8–11
7–	5–8

Tillämpningsanvisning (gäller 1.8.2018–31.7.2020)

En rektor eller föreståndare kan åläggas två timmar färre undervisningstimmar än vad antalet lönegrundsgrupper anger om det finns en stor mängd administrativt arbete i skolan. Rektorns eller föreståndarens administrativa arbete påverkas till exempel av mängden annan personal utöver undervisningspersonalen. Rektorns eller föreståndarens undervisningstimmar behöver inte bindas till arbetsschemat.

§ 4 Kompetensavdrag

För föreståndare som saknar den behörighet som anges i behörighetsvillkoren för lärartjänster tillämpas kompetensavdrag enligt Del A Allmän del kapitel II § 8 mom.1 i UKTA

§ 5 Outtagen semester vid övergång till detta avtal

Vid övergång till detta avtal från och med början av ett läsår anses skollere ha outtagen semester enligt följande:

- 13 dagar om han/hon i slutet av det semesterkvalifikationsår som föregår läsårets början har varit i oavbruten anställning i 15 år enligt reglerna i UKTA Allmän del Kapitel IV § 29–31

- 10 dagar om anställningen enligt ovannämnda regler har varat minst i 1 år.
- 5 dagar om anställningen har varat mindre än 1 år.

§ 6 Avlöningsbestämmelser

Då avlöningsbestämmelser för rektorer tillämpas på skolföreståndare garanteras att en lärartjänsteinnehavare inte betalas mindre lön då man jämför slutsumman av tjänsteinnehavarens uppgiftsrelaterade lön och årsbundna delar av det individuella tillägget.

§ 7 Avtalet

Detta lokala tjänstekollektivavtal ersätter det tidigare avtalet och gäller tillsvidare såvida inte huvudavtalsparterna kommer överens om ett central avtal som ersätter detta lokala avtal eller någondera parten säger upp avtalet med stöd av 13 § i det kommunala huvudavtalet. Lönerna för skolledare som följer detta avtal skall justeras så att det överensstämmer med de nya skalorna.

ort och datum

Kommunen/kommunalförbundet:

Fackorganisationen:

DEL E

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER ANGÅENDE TJÄNSTLEDIGHETER

TJÄNSTLEDIGHET UTAN LÖN VID KORTARE LEDIGHETER (ÅL)

§ 1 Tjänstledighet utan lön i samband med lördag och söndag

Tjänstledighet utan lön för lärare beviljas i regel hela kalendermånader och hela kalenderveckor. Vid kortare tjänstledigheter i samband med lördag och söndag görs löneavdrag enligt följande:

Tjänstlediga arbetsdagar	Antal kalenderdagar för löneavdrag
Fredag – Måndag	3 dagar
Torsdag – Måndag	4 dagar
Fredag – Tisdag	4 dagar
Onsdag – Måndag	5 dagar
Torsdag – Tisdag	5 dagar
Fredag – Onsdag	5 dagar
Måndag – Måndag	8 dagar

För helvecka även om tjänstledigheten sträcker sig från till exempel tisdag till måndag görs löneavdrag på sju dagar.

UKTA 2022-2025

Lönebilaga

Återstående lönejusteringar under avtalsperioden presenteras senare i cirkulärform.

DEL B Gemensamma bestämmelser för undervisningspersonal inom grundskolan
REKTORER, SKOLFÖRESTÅNDARE OCH ELEVHANDLEDARE

Rektor och skolföreståndare för en skola med årskurs 1-6.

Lönesättningspunkt	Antal lönegrundsgrupper	2022-03-31	2022-06-01 2,00%	2022-11-01 0,32%	2023-06-01 2,20%
4 03 01 07ÅL	-1	3 657,93-3 845,29	3 731,09-3 922,20	3 743,03-3 934,75	3 825,38-4 021,31
5 03 01 08ÅL	2-4	3 747,02-3 960,00	3 821,97-4 039,20	3 834,20-4 052,13	3 918,55-4 141,28
6 03 01 09ÅL	5-7	3 845,29-4 088,46	3 922,20-4 170,23	3 934,75-4 183,57	4 021,31-4 275,61
4 03 01 10ÅL	8-11	3 953,55-4 217,23	4 032,63-4 301,58	4 045,53-4 315,34	4 134,53-4 410,28
4 03 01 10 1	12-23	4 088,68-4 376,99	4 170,46-4 464,53	4 183,80-4 478,82	4 275,84-4 577,35
4 03 01 20 1	24-30	4 217,23-4 545,66	4 301,58-4 636,58	4 315,34-4 651,41	4 410,28-4 753,74
4 03 01 30 1	31-37	4 360,39-4 735,07	4 447,60-4 829,77	4 461,83-4 845,22	4 559,99-4 951,81
4 03 01 40 1	38-	4 545,72-	4 636,64-	4 651,48-	4 753,81-

Rektor och skolföreståndare för en skola med årskurs 7-9 eller 1-9.

Lönesättningspunkt	Antal lönegrundsgrupper	2022-03-31	2022-06-01 2,00%	2022-11-01 0,32%	2023-06-01 2,20%
4 03 01 08 2ÅL	-2	3 747,02-4 000,00	3 821,97-4 080,00	3 834,20-4 093,06	3 918,55-4 183,11
4 03 01 09 2ÅL	3-4	3 960,00-4 217,00	4 039,20-4 301,34	4 052,13-4 315,10	4 141,28-4 410,03
4 03 01 10 2	5-6	4 217,26-4 545,66	4 301,61-4 636,58	4 315,37-4 651,41	4 410,31-4 753,74
4 03 01 20 2	7-14	4 545,66-4 928,41	4 636,58-5 026,98	4 651,41-5 043,06	4 753,74-5 154,01
4 03 01 30 2	15-19	4 735,07-5 125,27	4 829,77-5 227,77	4 845,22-5 244,50	4 951,81-5 359,88
4 03 01 40 2	20-24	4 928,41-	5 026,98-	5 043,06-	5 154,01-
4 03 01 50 2	25-	5 137,88-	5 240,64-	5 257,41-	5 373,07-

Rektor och skolföreståndare för en specialskola.

Lönesättningspunkt	Antal lönegrundsgrupper	2022-03-31	2022-06-01 2,00%	2022-11-01 0,32%	2023-06-01 2,20%
4 03 01 09 3ÅL	-5	3 960,00-4 217,00	4 039,20-4 301,34	4 052,13-4 315,10	4 141,28-4 410,03
4 03 01 10 3	6-11	4 217,23-4 545,66	4 301,58-4 636,58	4 315,34-4 651,41	4 410,28-4 753,74
4 03 01 20 3	12-20	4 376,99-4 735,07	4 464,53-4 829,77	4 478,82-4 845,22	4 577,35-4 951,81
4 03 01 30 3	21-25	4 735,07-5 125,27	4 829,77-5 227,77	4 845,22-5 244,50	4 951,81-5 359,88
4 03 01 40 3	26-	4 928,41-5 353,02	5 026,98-5 460,08	5 043,06-5 477,55	5 154,01-5 598,06

Elevhandledare i grundskola (Del B Grundskolans allmänna del § 6). Lönesättningspunkt 4 03 04 066.

	2022-03-31	2022-06-01 2,00%	2022-11-01 0,32%	2023-06-01 2,20%
	3 372,47	3 439,92	3 450,93	3 526,85

Elevhandledare i grundskola, ej behörig (Del B Grundskolans allmänna del § 6 mom. 2).
Lönesättningspunkt 4 03 04 067.

	2022-03-31	2022-06-01 2,00%	2022-11-01 0,32%	2023-06-01 2,20%

DEL B Gemensamma bestämmelser för undervisningspersonal inom grundskolan

Del B Grundskolans allmänna del /kapitel III § 19 mom. 2 "Tilläggsuppgifter i enskilda skolor/läroanstalter och kommuner"

Antal löne-grunds-grupper	2022-03-31		2022-06-01		2022-11-01		2023-08-01	
	Åk 1-6 €/mån	Åk 7-9 €/mån	Åk 1-6 €/mån	Åk 7-9 €/mån	Åk 1-6 €/mån	Åk 7-9 €/mån	Åk 1-6 €/mån	Åk 7-9 €/mån
6 - 8	0,00	291,65	0,00	297,48	0,00	298,43	0,00	327,23
9 - 16	291,65	583,32	297,48	594,99	298,43	596,89	327,23	654,49
17 - 21	437,50	729,14	446,25	743,72	447,68	746,10	490,88	818,09
22 - 25	437,50	1 020,82	446,25	1 041,24	447,68	1 044,57	490,88	1 145,36
26 - 29	583,32	1 312,49	594,99	1 338,74	596,89	1 343,02	654,49	1 472,61
30 - 33	729,14	1 458,28	743,72	1 487,45	746,10	1 492,21	818,09	1 636,20
34 -	874,97	1 604,14	892,47	1 636,22	895,33	1 641,46	981,72	1 799,84

Del B Grundskolans allmänna del /kapitel III § 19 mom. 4 "Tilläggsuppgifter i enskilda skolor/läroanstalter och kommuner".

	Arvoden 2022-03-31	Arvoden 2022-06-01	Arvoden 2022-11-01	Arvoden 2023-08-01
	99,68 €/månad	101,67 €/månad	102,00 €/månad	111,84 €/månad

Del B Bilaga I grundskolan/kapitel III § 22 mom. 2 "Lärarhandledning".

	Arvoden 2022-03-31	Arvoden 2022-06-01	Arvoden 2022-11-01	Arvoden 2023-06-01 2,20 %
	21,59 €/månad	22,02 €/månad	22,09 €/månad	22,58 €/månad

ERSÄTTNINGAR/ARVODEN

Konst- och färdighetsämnen (§ 23)

Antal lönegrunds-grupper	2022-03-31	2022-10-01 2,00 %	2022-11-01 0,32 %
1 - 2	100,40-200,850	102,41-204,87	102,74-205,52
3 - 8	200,84-401,640	204,86-409,67	205,51-410,98
9 -	301,24-602,490	307,26-614,54	208,25-616,51

DEL A Allmän del kapitel II § 25 "Arvode för förhör av privatelev".

	Arvoden 2022-03-31	Arvoden 2022-06-01	Arvoden 2022-11-01	Arvoden 2023-06-01 2,20 %
	37,22 €/gång	38,17 €/gång	38,29 €/gång	39,13 €/gång

§ 2 Grundlön för lektorer (ämneslärare)

Lönesättningspunkt		2022-03-31	2022-06-01 2,00 %	2022-11-01 0,32 %	2023-06-01 2,20 %
4 03 04 005	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning eller tidigare behörighet som äldre lektor	3 204,26	3 268,35	3 278,81	3 350,94
4 03 04 007	Annan än ovannämnd behörighet för ämnesundervisning inom grundskoleutbildningen, klassundervisningen eller specialundervisningen	2 997,92	3 057,88	3 067,66	3 135,15
4 03 04 008	Högre högskoleexamen	2 649,84	2 702,84	2 711,49	2 771,14
4 03 04 009	Högskoleexamen	2 544,03	2 594,92	2 603,22	2 660,49
4 03 04 010	Annan än ovannämnd	2 414,36	2 462,65	2 470,53	2 524,88

§ 3 Grundlön för lärare som ger specialundervisning (specialklasslärare och speciallärare)

Lönesättningspunkt		2022-03-31	2022-06-01 2,00 %	2022-11-01 0,32 %	2023-06-01 2,20 %
4 03 04 012	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för specialundervisning	3 308,62	3 374,79	3 385,59	3 460,07
4 03 04 014	Lägre högskoleexamen och lärarbehörighet för specialundervisning	3 155,53	3 218,64	3 228,94	3 299,98
4 03 04 013	Lärarbehörighet för specialundervisning	3 060,19	3 121,40	3 131,39	3 200,28
4 03 04 015	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning	3 016,91	3 077,25	3 087,10	3 155,02
4 03 04 016	Speciallärarbehörighet för undervisning av mycket gravt utvecklingsstörda (TRÄNS 2) eller lärarbehörighet grundskoleutbildning/gymnasieundervisning	2 897,50	2 955,45	2 964,91	3 030,14
4 03 04 017	Annan än ovannämnd	2 555,41	2 606,52	2 614,86	2 672,39

KLASSLÄRARE

§ 4 Grundlön för klasslärare (klassundervisning)

Lönesätt- ningspunkt		2022-03-31	2022-06-01 2,00 %	2022-11-01 0,32 %	2023-06-01 2,20 %
4 03 04 028	Klasslärarbehörighet, högre högskoleexamen och ämneslärarbehörighet i något gemensamt ämne i grundskola	3 204,53	3 268,62	3 279,08	3 351,22
4 03 04 030	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning	3 087,31	3 149,05	3 159,13	3 228,63
4 03 04 031	Lärarbehörighet för grundskoleutbildning/ gymnasieundervisning (även lärare under anpassningsperiod)	2 944,17	3 003,05	3 012,66	3 078,94
4 03 04 098	Högskoleexamen/lärarexamen inom småbarnspedagogik	2 418,91	2 467,29	2 475,19	2 529,64
4 03 04 033	Annan än ovannämnd	2 315,33	2 361,63	2 369,19	2 421,31

DEL B Grundskolan

GRUNDLÖN

TIMLÄRARE/UNDERVISNING I SKOLA MED ÅRSKURS 7-9,
SPECIALUNDERVISNING TIMLÄRARETIMLÄRARE/UNDERVISNING I SKOLA MED ÅRSKURS 7-9
§ 27 Lön, samplanering och undervisningsskyldighet för timlärare

Lönesättningspunkt	Undervisning i skola med årskurs 7-9	2022-03-31	2022-06-01 2,00 %	2022-11-01 0,32 %	2023-06-01 2,20 %
4 03 07 038	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning eller tidigare behörighet som äldre lektor	3 204,26	3 268,35	3 278,81	3 350,94
4 03 07 040	Annan än ovannämnd behörighet för ämnesundervisning inom grundskoleutbildningen, klassundervisning- eller specialundervisning	2 997,91	3 057,87	3 067,65	3 135,14
4 03 07 041	Högre högskoleexamen	2 649,84	2 702,84	2 711,49	2 771,14
4 03 07 042	Högskoleexamen	2 544,03	2 594,92	2 603,22	2 660,49
4 03 07 043	Annan än ovannämnd	2 414,35	2 462,64	2 470,52	2 524,87

SPECIALUNDERVISNING TIMLÄRARE
§ 27 Specialundervisning timlärare

Lönesättningspunkt	Specialundervisning	2022-03-31	2022-06-01 2,00 %	2022-11-01 0,32 %	2023-06-01 2,20 %
4 03 07 044	Högre högskoleexamen och speciallärarbehörighet	3 308,61	3 374,78	3 385,58	3 460,06
4 03 07 046	Lägre högskoleexamen och speciallärarbehörighet	3 155,53	3 218,64	3 228,94	3 299,98
4 03 07 045	Speciallärarbehörighet	3 060,19	3 121,40	3 131,39	3 200,28
4 03 07 047	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning	3 016,90	3 077,24	3 087,09	3 155,01
4 03 07 048	Speciallärarbehörighet för undervisning av mycket gravt utvecklingsstörda (TRÄNS 2) eller lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning	2 897,50	2 955,45	2 964,91	3 030,14
4 03 07 049	Annan än ovannämnd	2 555,41	2 606,52	2 614,86	2 672,39

TIMLÄRARE I SKOLA MED ÅRSKURS 1-6

§ 27 Timlärare/undervisning i skola med årskurs 1-6

Lönesätt- ningspunkt	Undervisning i skola med årskurs 1-6	2022-03-31	2022-06-01 2,00 %	2022-11-01 0,32 %	2023-06-01 2,20 %
4 03 07 054	Klasslärarbehörighet, högre högskoleexamen och ämneslärarbehörighet i något gemensamt ämne i grundskola	3 204,53	3 268,62	3 279,08	3 351,22
4 03 07 056	Högre högskoleexamen och lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning	3 087,31	3 149,05	3 159,13	3 228,63
4 03 07 057	Lärarbehörighet för grundskoleutbildning/gymnasieundervisning	2 944,17	3 003,05	3 012,66	3 078,94
4 03 07 099	Högskoleexamen/lärarexamen inom småbarnspedagogik	2 418,91	2 467,29	2 475,19	2 529,64
4 03 07 059	Annan än ovannämnd	2 315,33	2 361,63	2 369,19	2 421,31

LOKALT TJÄNSTEKOLLEKTIVAVTAL OM ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR SKOLLEDARE I
GRUNDSKOLOR
DEL D GRUNDSKOLAN/SKOLLEDARE

	Antal löne- grunds- grupper	2022-03-31	2022-06-01 2,00 %	2022-11-01 0,32 %	2023-06-01 2,20 %
§ 3 Rektor och föreståndare för skola med årskurs 1-6	- 1	3 657,93- 3 845,29	3 731,09- 3 922,20	3 743,03- 3 934,75	3 825,38- 4 021,31
	2 - 4	3 747,02- 3 953,37	3 821,97- 4 032,44	3 834,20- 4 045,34	3 918,55- 4 134,34
	5 - 7	3 845,29- 4 088,46	3 922,20- 4 170,23	3 934,75- 4 183,57	4 021,31- 4 275,61
	8 - 11	3 953,55- 4 217,23	4 032,63- 4 301,58	4 045,53- 4 315,34	4 134,53- 4 410,28
	12 -	4 088,68- 4 376,99	4 170,46- 4 464,53	4 183,80- 4 478,82	4 275,84- 4 577,35
Rektor för skola med årskurs 7-9 och rektor och föreståndare för skola med årskurs 1-6 samt 7-9		2022-03-31	2022-06-01 2,00 %	2022-11-01 0,32 %	2023-06-01 2,20 %
	- 6	4 217,26- 4 545,66	4 301,61- 4 636,58	4 315,37- 4 651,41	4 410,31- 4 753,74
	7 - 14	4 545,66- 4 928,41	4 636,58- 5 026,98	4 651,41- 5 043,06	4 753,74- 5 154,01
	15 - 19	4 734,87- 5 125,03	4 829,57- 5 227,53	4 845,03- 5 244,26	4 951,62- 5 359,63
	20 -	4 928,41-*	5 026,98-*	5 043,06-*	5 154,01-*

*) Löneintervallen med 20 eller fler lönegrundsgrupper har enbart minimilön.

Uppgiftsrelaterade löner och grundlöner

Lönesätt- ningspunkt	Benämning	2022-03-31	2022-06-01 2,00%	2022-11-01 0,32%	2023-06-01 2,20%
§ 1	Uppgiftsrelaterad lön för rektorer och biträdande rektorer				
4 06 01 001	Lönen för en rektor bestäms lokalt inom följande löneskala	4 028,26- 4 729,98	4 108,83- 4 824,58	4 121,97- 4 840,02	4 212,65- 4 946,50
4 06 02 002	Lönen för en biträdande rektor bestäms lokalt inom följande löneskala	3 440,04- 4 212,71	3 508,84- 4 296,96	3 520,07- 4 310,71	3 597,51- 4 405,55
		2022-03-31	2022-06-01 2,00%	2022-11-01 0,32%	2023-06-01 2,20%
§ 2	Grundlön för lärare				
4 06 04 006	Högre högskoleexamen eller lämplig högre yrkeshögskoleexamen	2 914,35	2 972,64	2 982,15	3 047,76
4 06 04 007	Annan lämplig examen eller dispens för lärartjänst vid medborgarinstitut	2 640,66	2 693,47	2 702,09	2 761,54
§ 9	Lön för planeringsansvarig lärare				
4 06 04 008	Högre högskoleexamen eller lämplig högre yrkeshögskoleexamen	3 206,54- 3 538,45	3 270,67- 3 609,22	3 281,14- 3 620,77	3 353,33- 3 700,43
4 06 04 009	Annan lämplig examen eller dispens för lärartjänst vid medborgarinstitut	2 917,78- 3 158,92	2 976,14- 3 222,10	2 985,66- 3 232,41	3 051,34- 3 303,52
§ 13					
4 30 06 033	Timarvoden	28,73-32,72	29,30-33,37	29,40-33,48	30,05-34,22
	Kvällsundervisning (§ 8)	69,16	70,54	70,77	72,33

TJÄNSTE- OCH ARBETSKOLLEKTIVAVTAL OM ERSÄTTNING FÖR TUTORLÄRARENS ARBETE I DET KOMMUNALA TJÄNSTE- OCH ARBETSKOLLEKTIVAVTALET FÖR UNDERVISNINGSPERSONAL

---

§ 1 Tillämpningsområde

Detta avtal tillämpas på tutorlärare som i enlighet med landskapsregeringens beslut (ÅLR2019/5212 183 U2) ska arbeta med implementeringsprocessen av grundskolans nya läroplan.

Tillämpningsanvisning

Med tutorlärare avses en lärare som utför tutorarbete enligt Landskapsregeringens fastställda riktlinjer som har bestämts gällande tutorverksamheten.

§ 2 Ersättning för tutorarbete

Tutorarbetet ersätts med 4 undervisningstimmar (USK) i veckan och räknas till tutorlärarens undervisningsskyldighet. De 4 undervisningstimmar motsvarar det arbete som framgår i landskapsregeringens beslut om implementering av lag och läroplan i barnomsorg och skola (ÅLR2019/5212 183 U2) samt medföljande bilaga vilket också innefattar eventuella arbetsresor.

Om arbetsgivaren och tutorläraren kommer överens om att utföra tutorarbete utöver ovanstående ersätts denne för det arbetet enligt UKTA A § 26 Övertimarvode alternativt enligt UKTA A § 27 Engångstimarvode.

§ 4 Avtalets giltighetstid

Detta avtal träder i kraft 1.8.2020 och gäller tills vidare.

Jomala den 30 juni 2020.

KOMMUNALA AVTALSDELEGATIONEN

AKAVA-ÅLAND R. F.

Landskapslag (2020:32) om barnomsorg och grundskola

Del I ALLMÄNT

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om kommunens utbildningsverksamhet samt om läroplikt och rätt till barnomsorg, förundervisning och skolgång. Utbildningsverksamheten omfattar barnomsorg, grundskola samt grundskoleutbildning för andra än läropliktiga.

Verksamheterna bedrivs under kommunal eller privat ledning.

2 §. Syfte

Syftet med denna lag är att se barnets och elevens utveckling som en helhet och stärka samsynen i barnomsorgens och grundskolans omsorg, fostran och utbildning. Det ska säkerställas att alla barn, oberoende av ekonomiska och sociala förhållanden eller funktionsnedsättningar har tillgång till en inkluderande och jämlik barnomsorg och grundskoleutbildning samt att främja livslångt lärande för alla.

3 §. Verksamhetskultur

Verksamhetskulturen ska främja en trygg, säker, hälsosam och inspirerande miljö med arbetsro.

Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt att tidigt identifiera hinder för utveckling och lärande och att sätta in stödfunktioner i förebyggande syfte. Undervisning och fostran ska vara inkluderande och ordnas i samarbete med vårdnadshavarna, föräldrarna och andra personer som svarar för barnets vård och fostran.

Barn- och elevhälsan ska främja barnens fysiska, psykiska och sociala hälsa och välfärd.

4 §. Barnets bästa

Då barnomsorgen och grundskoleutbildningen planeras, ordnas och tillhandahålls samt i allt beslutsfattande som gäller barnomsorg och grundskoleutbildning ska man i första hand se till barnets bästa. Med barn avses varje människa under 18 år.

Barn ska få lära sig om sina rättigheter och ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.

5 §. Icke-diskriminering

Alla barn och elever har rätt till en likvärdig barnomsorg och grundskoleutbildning utan trakasserier och mobbning oavsett kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning eller annat skäl.

6 §. Språk

Språket inom barnomsorgen och grundskolan är svenska. Verksamheterna ska stöda barn och elever med ett annat modersmål än svenska och ge dem en god grund för sin kulturella och språkliga identitet.

Svenska är verksamhetsspråk även inom barnomsorg som kommunen ordnar genom att köpa barnomsorgstjänster av en annan huvudman, inom ersättande skolor samt i de undervisningstjänster som köps in för grundskoleundervisning för andra än läropliktiga.

Vid språkundervisningen i grundskolan kan det aktuella språket för språkundervisningen användas som undervisningsspråk. Vid tillfällig undervisning kring ett visst tema kan ett undervisningsspråk som anknyter till temat användas. Vid viss inriktning av undervisningen kan landskapsregeringen ge tillstånd till att även ett annat språk än svenska används som undervisningsspråk.

Vid hemspråksundervisning för en elev med ett annat modersmål än svenska kan elevens modersmål användas som undervisningsspråk. (2020/52)

Vid stödundervisning för en elev med ett annat modersmål än svenska kan elevens modersmål användas som undervisningsspråk.

Teckenspråk eller ett annat alternativt kommunikationssätt kan i enlighet med behov hos barn och elever med funktionsnedsättning, användas inom barnomsorgen och som undervisningsspråk.

7 §. Bibliotek

Det ska finnas ett bibliotek i närheten av varje grundskola. Varje daghem ska ha möjlighet att använda ett bibliotek i kommunen.

I biblioteket ska det finnas litteratur som inspirerar och stöder barns läsutveckling och material som stöder innehållet i läroplanerna.

8 §. Kommunens uppgifter

Kommunen är huvudman för kommunens utbildningsverksamhet. Kommunen ska planera, utveckla, genomföra, samordna, uppfölja och utvärdera utbildningsverksamheten i kommunen. Kommunen ansvarar för att denna lag följs och att den verksamhet som regleras i lagen erbjuds i kommunen.

Kommunen ska då den organiserar barnomsorgen och grundskoleutbildningen samarbeta med de instanser som ansvarar för idrott och kultur, barnskydd och annan socialvård, rådgivningsverksamhet och övrig hälso- och sjukvård samt med andra kommuners utbildningsverksamhet och aktörer.

Den grundskoleutbildning som avses i denna lag kan kommunen ordna själv eller i samarbete med andra kommuner eller genom att köpa tjänster från annan offentligt finansierad skola på Åland vilken beviljats tillstånd att bedriva grundskoleutbildning.

Kommunen ansvarar för att den undervisning och de tjänster som den köper ordnas i enlighet med denna lag.

Del II BARNOMSORG

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Målsättning

Barnomsorgen ska genom god omsorg, lekmöjligheter och pedagogisk verksamhet vara ett stöd för vårdnadshavarna i deras ansvar för barnets fostran och därigenom bidra till att alla barn får goda uppväxtvillkor.

Barnomsorg bedrivs i nära samverkan med hemmet, har barnets ålder och individuella behov som utgångspunkt och främjar en allsidig fysisk, emotionell, social och kognitiv utveckling. I all barnomsorg ska barnets behov av lek, trygga och varma människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodoses. All omsorg och pedagogik ska beakta barn i behov av särskilt stöd. Barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska beaktas och respekteras i planeringen av barnomsorgsverksamheten.

Barnet ska ges möjlighet att påverka verksamhetsinnehållet utifrån sin mognadsgrad.

2 §. Barnomsorgens styrdokument

Landskapsregeringen beslutar i enlighet med 42 § 2 mom. i del II om en läroplan för barnomsorgen. (2020/52)

Kommunfullmäktige ska enligt 4 § i del VI anta en utbildningsstadga för barnomsorgen med de allmänna grunderna för barnomsorgens verksamhet. (2020/52)

Varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem ska göra upp en arbetsplan som beskriver hur verksamheten ska genomföras

- 1) barnomsorgens målsättning,
- 2) förundervisningen i enlighet med den läroplan som landskapsregeringen fattat beslut om enligt 1 mom.,
- 3) sådana anvisningar som landskapsregeringen utfärdat med stöd av denna lag samt
- 4) samverkan med vårdnadshavarna, föräldrarna och andra personer som svarar för barnets vård och fostran.

Arbetsplanen ska godkännas av kommunen. Vårdnadshavarna ska informeras om innehållet i arbetsplanen.

2 kap. Verksamhetsformer

3 §. Verksamhetsformer

Barnomsorg bedrivs som daghemsverksamhet, fritidshemsverksamhet och lekverksamhet.

4 §. Daghemsverksamhet

Daghemsverksamheten erbjuder omsorg, lekmöjligheter och pedagogisk verksamhet för barn under skolåldern.

Daghemsverksamhet bedrivs som

- 1) *familjedaghem* med minst en familjedagvårdare och högst sex barn, varvid barn under tre år räknas som 1,5 barn,
- 2) *gruppfamiljedaghem* med två familjedagvårdare och högst åtta barn samt
- 3) (2020/52) *daghem* med sådan personal som avses i 10 § i del II och nio eller flera barn.

5 §. Specialbarnomsorg

Daghemsverksamheten ska i enlighet med bestämmelserna i 7 kap. i del II erbjuda behövliga specialpedagogiska åtgärder till barn i behov av särskilt stöd genom specialbarnomsorg. (2020/52) Med barn i behov av särskilt stöd avses barn som har svårigheter på grund av en medfödd eller senare uppkommen fysisk, psykisk, kognitiv, sensorisk, emotionell och/eller intellektuell funktionsnedsättning eller som utan individuella stödåtgärder löper risk att drabbas av sådan.

6 §. Förundervisning

I daghem ges förundervisning som en pedagogisk verksamhet som stöder barns allsidiga utveckling och beredskap för fortsatt lärande i skolan.

Förundervisningen kan integreras i den dagliga verksamheten i daghemmet och organiseras som åldersintegrerad pedagogisk verksamhet eller som åldersenhetlig verksamhet för barnet året före läroplikten börjar.

Förundervisningen utgörs av de målstyrda processer som under ledning av lärare i barnomsorgen syftar till utveckling och lärande. Omsorg, lek och lärande bildar tillsammans en helhet.

Förundervisningen ges i enlighet med den läroplan som landskapsregeringen fattat beslut om. För förundervisningens planering och genomförande ansvarar en lärare i barnomsorgen eller någon annan personal som är behörig i enlighet med vad som bestäms i landskapsförordning.

7 §. Fritidshemsverksamhet

Fritidshemsverksamheten erbjuder dagtid under skoldagarna omsorg och en meningsfull fritid för barn och ungdomar som har rätt till det enligt bestämmelserna i denna lag.

Fritidshemsverksamheten kan organisatoriskt bedrivs i en skola, ett daghem, ett fritidshem, ett familjedaghem eller ett specialfritidshem samt i andra för ändamålet godkända lokaler.

8 §. Lekverksamhet

Lekverksamheten erbjuder barn som inte har börjat skolan lekmöjligheter inomhus eller utomhus under ledning och uppsikt av personal. Lekverksamheten erbjuds under 10–15 timmar per vecka.

3 kap. Verksamhetsgrunder

9 §. Verksamheternas personalsammansättning

Bestämmelser om vilken personal som ska finnas inom barnomsorgsverksamheterna och leda enheterna finns i 3 § i del V. (2020/52)

Personalen på ett daghem ska ha gymnasieexamen eller högskoleexamen i enlighet med de behörighetskrav som närmare fastställs i en landskapsförordning. Minst var tredje anställd ska ha högskoleexamen.

På varje avdelning i ett daghem ska det finnas minst en anställd med högskoleexamen. Med avdelning avses en organisatorisk och återkommande administrativ indelning av barn i ett daghem.

I samband med tillfälliga gruppindelningar eller helger samt kvälls- och nattetid kan verksamheten ledas av en anställd med avslutad gymnasieutbildning. Med grupp avses en tillfällig funktionell indelning av barn som hör till en avdelning. I en grupp kan det ingå barn från en eller flera avdelningar.

På ett fritidshem som har fler än 12 barn ska det finnas minst en fritidspedagog med högskoleexamen.

10 §. Verksamheternas personaldimensionering

Personaldimensioneringen i varje barnomsorgsverksamhet ska vara tillräcklig med hänsyn till barnens antal, ålder, vårdtid, säkerhet, behov av särskilt stöd och planerad aktivitet. Kommunen ska tillsammans med daghemsföreståndarna se till att bemanningen på daghemmen är tillräcklig. Daghemsföreståndaren ansvarar för att personalresursen fördelas på ett ändamålsenligt sätt i förhållande till barnens vårdtid.

Om det inte finns en särskild personalresurs för ett barn i behov av särskilt stöd ska detta beaktas vid personaldimensioneringen så att barnets behov av omsorg tryggas.

För barn som är under tre år ska det finnas minst en anställd per fyra barn. För barn som är tre år eller äldre ska det finnas minst en anställd per sju barn. I ett fritidshem ska det finnas minst en anställd per 11 barn. De anställda ska uppfylla de behörighetskrav som närmare fastställs i landskapsförordning. Kommunen kan tillåta

1) *överinskrivning*, så att fler barn kan finnas inskrivna i en daghemsverksamhet än vad som följer av bestämmelserna i detta kapitel om det inte medför en fortlöpande övertalighet, samt

2) *övertalighet*, som medför att det per månad under högst fem enstaka dagar, varav högst tre dagar i följd, kan finnas fler barn i en daghemsverksamhet än vad som följer av bestämmelserna i 3 mom. i denna paragraf.

11 §. Inomhusutrymmen

Barnomsorg ska bedrivas i lokaler som är lämpliga med hänsyn till barnens ålder, vårdtid och verksamhetens natur.

Ett daghems inomhusutrymmen ska omfatta minst tio kvadratmeter rumsyta per barn, vilket inkluderar både barnens och personalens behov.

I lokalerna ska det finnas tillgång till pedagogisk utrustning och lekutrustning samt annan utrustning som behövs i verksamheten. Tillgängligheten ska säkerställas.

Landskapsregeringen kan i enskilda fall bevilja undantag från de krav på lokalernas yta som anges i denna lag, om lokalerna ändå bedöms vara lämpliga med beaktande av kraven i 1 mom.

12 §. Utomhusområden

I anslutning till ett daghem ska det finnas ett utomhusområde för barnens aktiviteter med tillgång till utrustning som främjar leken.

Ett daghems utomhusområde ska till storlek och utformning ge tillräckligt utrymme för flera barns eller barngruppers samtidiga lekar och ge personalen goda möjligheter till uppsikt. Tillgängligheten ska säkerställas.

Utomhusområdet ska vara tryggt att vistas på. Personalen ska genom goda rutiner och uppsikt bidra till detta.

4 kap. Rätten till och ansökan om barnomsorg

13 §. Rätt till barnomsorg

Efter att föräldrapenningsperioden har upphört har vårdnadshavaren rätt till kommunal barnomsorg för sitt barn i den omfattning som bestäms i detta kapitel. Barnomsorgen ska om möjligt ordnas i den form som barnets vårdnadshavare önskar. Kommunen har rätt att prioritera behov av vistelsetid under dagen i daghemmet för barn vars vårdnadshavare förvärvsarbetar, studerar eller är arbetssökande och vars sysselsättningsplan kräver det.

Vårdnadshavare är barnets föräldrar eller den som anförtrotts vårdnaden om barnet och som avses i lagen om vårdnad om barn och umgängesrätt (FFS 361/1983).

14 §. Rätt till daghemsverksamhet

Vårdnadshavaren har rätt till kommunal barnomsorg 25 timmar per vecka för de barn som har fyllt tre år till dess läroplikten börjar.

Förutom den rätt till barnomsorg som avses i 1 mom. har vårdnadshavaren rätt till barnomsorg

a) under den tid då vårdnadshavaren förvärvsarbetar eller studerar till dess att barnets läroplikt börjar, b) minst 25 timmar per vecka under den tid då vårdnadshavaren är arbetssökande samt utöver denna tid då den arbetssökandes sysselsättningsplan

LANDSKAPSLAG (2020:32) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

enligt landskapslagen (2006:8) om arbetsmarknadspolitisk verksamhet kräver det,

c) under den tid då moderskapspenning utbetalas, för barn som bor i hushållet och är under tre år och har en barnomsorgsplats,

d) (2020/52) under den tid då barnet har behov av sådant särskilt stöd som avses i 5 § 2 mom. i del II i den omfattning som bedöms vara lämplig för barnet, till dess läroplikten börjar,

e) under den tid det är nödvändigt för barnet till följd av flerbarnsfödelse, funktionsnedsättning enligt landskapslagen (2010:50) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om service och stöd på grund av handikapp eller sjukdom i familjen, eller andra liknande skäl samt

f) om det finns särskilda skäl utöver vad som anges i a - e punkterna.

Barnomsorg i daghemsverksamhet beviljas i den utsträckning det är förenligt med barnets bästa. Endast i särskilda fall kan det anses förenligt med barnets bästa att vistas i barnomsorg i daghemsverksamhet längre än 10 timmar per dygn eller längre än 200 timmar per månad.

Rätten till samma barnomsorgsplats som tidigare, finns kvar under den tid som avses i b punkten.

Under den tid faderskapspenning utbetalas till vårdnadshavaren har han inte rätt att utnyttja en barnomsorgsplats för sitt eget barn som är under tre år och som bor i samma hushåll. Rätten till samma barnomsorgsplats kvarstår dock efter att faderskapspenningsperioden upphör.

15 §. Rätt till fritidshemsverksamhet

Vårdnadshavaren har rätt till fritidshemsverksamhet dagtid under skoldagar

a) för ett barn som går i årskurs 1 och 2 om vårdnadshavarna förvärvsarbetar, studerar eller är arbetssökande,

b) för ett barn med elvaårig läroplikt som fullgör sin läroplikt,

c) för en studerande på gymnasialstadienivå som deltar i utbildning i enlighet med läroplanen för yrkesträningsundervisning, med beaktande av den studerandes behov samt

d) för ett barn i behov av särskilt stöd som bedöms vara i behov av fritidshemsverksamhet.

Fritidshemsverksamheten kan i de fall som avses i 1 mom. b och c punkterna enligt behov ordnas i ett specialfritidshem som är specialanpassat för barnet eller den studerande.

16 §. Kommunens skyldighet att som boende- eller vistelsekommun ordna barnomsorg

Kommunen ska ordna barnomsorg för de barn för vilka kommunen är hemkommun enligt lagen om hemkommun (FFS 201/1994).

Kommunen ska ordna barnomsorg också för barn som till följd av sina vårdnadshavares arbete,

studier eller motsvarande skäl är bosatta i kommunen trots att barnet inte har någon hemkommun på Åland eller barnets hemkommun är en annan kommun enligt lagen om hemkommun.

Av särskilda skäl ska kommunen tillhandahålla barnomsorg för andra barn som vistas i kommunen.

17 §. Rätt till förundervisning

Vårdnadshavaren har rätt till kommunal daghemsverksamhet med förundervisning för sitt barn under minst 20 timmar per vecka under året innan barnet börjar i grundskolan eller får motsvarande undervisning på annat sätt.

Ett barn som blir läropliktigt vid sex års ålder deltar i förundervisning som ordnas det år läroplikten börjar. Denna förundervisning kan förläggas i daghemmet eller i träningsundervisningen.

18 §. Rätt till specialbarnomsorg

Vårdnadshavaren har rätt till specialbarnomsorg för sitt barn i den omfattning det finns ett behov av det.

19 §. Ansökan, erbjudande och meddelande om barnomsorgsplats

En ansökan om en barnomsorgsplats i ett daghem, ett gruppfamiljedaghem, ett familjedaghem eller en fritidshemsverksamhet ska göras av vårdnadshavaren.

Efter att kommunen fått en ansökan om barnomsorg ska kommunen erbjuda en barnomsorgsplats inom fyra månader räknat från dagen för ansökan. Om ett barn behöver en barnomsorgsplats och behovet är brådskande på grund av vårdnadshavarnas förvärvsarbete eller studier, ska vårdnadshavarna erbjudas en barnomsorgsplats inom två veckor efter att kommunen mottagit ansökan.

En vårdnadshavare ska meddela kommunen vilken tid faderskapspenningsperioden omfattar, senast två veckor innan perioden inleds.

20 §. Definitioner

Med den tid då vårdnadshavaren

a) *förvärvsarbetar* avses den tid då vårdnadshavaren har beskattningsbar inkomst på grund av anställning eller egen näringsverksamhet,

b) *studerar* avses den tid då vårdnadshavaren är berättigad till studiestöd i enlighet med landskapslagen (2006:71) om studiestöd, eller annars genomgår en utbildning som leder till examen eller genomgår kompletterings- eller vidareutbildning som främjar yrkesfärdigheten och

c) är *arbetssökande* avses den tid då vårdnadshavaren är arbetslös arbetssökande i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet.

5 kap. Avgifter för barnomsorgen

21 §. Kommunal taxa för barnomsorgen

Kommunen ska fastställa en taxa för den avgift som barnets vårdnadshavare ska betala för barnomsorgen. Av en sådan taxa ska åtminstone framgå avgiften för heltidsomsorg och avgiften per timme, om kommunen har beslutat om en timtaxa. Taxan ska avse årets alla månader. En kommun kan besluta om avgiftsfria månader eller om helt avgiftsfri barnomsorg.

22 §. Avgift för kommunal barnomsorg

Barnomsorgsavgiften för heltidsomsorg får vara högst 240 euro per barn och månad. Då avgiften bestäms ska kommunen beakta familjens storlek. All verksamhet ska ingå i barnomsorgsavgiften och avgifter får inte tas för verksamhet utanför barnomsorgsenheten.

Kommunen ska senast tre månader före en ändring av avgifterna införa meddela vårdnadshavarna om ändringen.

23 §. Avgiftsfrihet

Barnomsorgsavgift uppbärs inte under det år ett barn har beviljats uppskov med att inleda sin skolgång eller under den tid faderskapspenningsperioden varar, för den barnomsorg som vårdnadshavaren enligt denna lag har rätt till.

Barnomsorgsavgift uppbärs inte för sådan del av barnomsorgen som ges i habiliterande syfte enligt landskapslagen (1978:48) om tillämpning av lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Barnomsorgsavgift uppbärs inte för förundervisning under minst 20 timmar per vecka under året innan barnet börjar i grundskolan eller får motsvarande undervisning på annat sätt.

24 §. Beräkning av avgiften

Som grund för beräkningen av barnomsorgsavgiften får endast de inkomster läggas som överskrider bruttointkomstgränserna i tabellen nedan. Barnomsorgsavgift får inte tas ut av en familj som har en inkomst som uppgår till högst de belopp som anges i tabellen.

Familjens storlek (antal personer)	Bruttointkomst (euro/månad)
2	1 248
3	1 456
4	1 664
5	1 872
6	2 080

Kommunen fastställer årligen barnomsorgsavgiften. Vårdnadshavaren är skyldig att ge kommunen de uppgifter som kommunen begär in om familjens

förfärvs- och kapitalinkomster. Om inkomsterna varaktigt ändras med minst tio procent efter att beslutet om barnomsorgsavgift har fattats ska vårdnadshavaren informera kommunen, som då ska fastställa en ny barnomsorgsavgift. (2020/72)

24a §. (2020/72) Rätt till uppgifter

Kommunerna har i enlighet med 5 kap. 13 § 25 punkten lagen om inkomstdatasytemet (FFS 53/2018) och trots sekretessbestämmelser och andra begränsningar rätt att erhålla sådana uppgifter ur inkomstregistret som behövs för att fatta beslut om barnomsorgsavgifter.

25 §. Inkomster som beaktas då avgiften fastställs

Som avgiftsgrundande inkomst räknas

- a) den inkomst som barnet har,
- b) den inkomst som den vårdnadshavare som bor med barnet har samt
- c) om barnet bor med endast en vårdnadshavare, den inkomst som en person som är sammanboende med vårdnadshavaren i äktenskap eller i äktenskapsliknande eller i stadigvarande former i gemensamt hushåll har.

Som avgiftsgrundande inkomst betraktas betalda underhållsbidrag för barn, periodiska underhåll till en tidigare make samt en förmån som ska betalas i pengar och vilken i samband med en överlåtelse av en fastighet har förbehållits för en viss tid eller livstid.

26 §. Inkomster som inte beaktas då avgiften fastställs

Som avgiftsgrundande inkomst räknas inte

- a) barnbidrag,
- b) handikappbidrag, vårdbidrag och vårdbidrag för pensionstagare,
- c) barnförhöjning enligt folkpensionslagstiftningen,
- d) bostadsbidrag,
- e) sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas med stöd av olycksfallsförsäkring,
- f) stöd som betalas med anledning av fullgörande av tjänstgöring som avses i militärunderstödslagen (FFS 781/1993),
- g) studiestöd,
- h) stöd för deltagande i sysselsättningsfrämjande utbildning enligt landskapslagen (2015:56) om sysselsättningsfrämjande utbildning,
- i) ersättning för uppehälle enligt lagen om FPAs rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningsförmåner (FFS 566/2005),
- j) sysselsättningsstöd enligt landskapslagen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet,
- k) stipendier och andra understöd som utbetalas för studier, praktik eller annan behörighetshöjande verksamhet,
- l) stöd för närståendevård,
- m) stöd för vård av barn i hemmet samt

LANDSKAPSLAG (2020:32) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

n) familjevårdararvode enligt landskapslagen (2015:18) om tillämpning av familjevårdarlagen.

27 §. *Mat i barnomsorgen*

Ett barn som deltar i daghemsverksamheten och fritidshemsverksamheten ska erbjudas hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov.

28 §. *Definitioner*

Med *heltidsomsorg* avses barnomsorg som överstiger 5 timmar per dygn.

Med *halvtidsomsorg* avses barnomsorg som uppgår till högst 5 timmar per dygn eller högst 25 timmar per vecka.

Till *familjen* hör den eller de vårdnadshavare som bor med barnet. Till familjen hör även den som vårdnadshavaren stadigvarande i äktenskap, registrerat partnerskap eller under äktenskapsliknande former har gemensamt hushåll med och som inte är barnets vårdnadshavare. Till familjen hör även de barn för vilka dessa är underhållsskyldiga om de bor i samma hushåll.

6 kap. Privat barnomsorg

29 §. *Allmänt*

Huvudmannen för privat barnomsorg är en fysisk eller juridisk person. Privat barnomsorgsverksamhet kan bedrivas med eller utan samhällsstöd.

Den som vill bedriva privat daghems- eller fritidshemsverksamhet ska ansöka om tillstånd hos landskapsregeringen innan verksamheten inleds.

Med en förläggningsskommun avses den kommun i vilken barnomsorgsverksamheten bedrivs.

30 §. (2020/52) *Krav på privat barnomsorg utan samhällsstöd*

Privat barnomsorg som bedrivs utan samhällsstöd ska uppfylla de krav som följer av bestämmelserna i 2-5 §§ i del I och 2 § i del II. För verksamheten ska tillstånd sökas enligt 32 § i del II.

31 §. (2020/52) *Rätt till samhällsstöd*

En fysisk eller juridisk person som bedriver privat barnomsorg har rätt till samhällsstöd om verksamheten beviljats tillstånd enligt 32 § i del II och om de krav uppfylls som följer av bestämmelserna i 2-6 §§ i del I samt 2 §, 5-7 §§, 9-12 §§ och 17-18 §§ i del II.

32 §. *Ansökan om tillstånd för privat barnomsorg*

En huvudman som har för avsikt att bedriva privat barnomsorg ska ansöka om tillstånd för detta hos landskapsregeringen innan verksamheten inleds eller väsentligt förändras. Av ansökan ska framgå

1) huvudmannens namn, företags- eller organisationsnummer, kontaktuppgifter samt namn och kontaktuppgifter till den person som ansvarar för verksamheten,

2) adress och kontaktuppgifter till de ställen där avsikten är att den privata barnomsorgsverksamheten ska inledas,

3) myndigheternas godkännande av de inom- och utomhusutrymmen där avsikten är att den privata barnomsorgsverksamheten ska bedrivas,

4) antal barn som avsikten är att ska delta i den privata barnomsorgsverksamheten,

5) namn och kontaktuppgifter för den person som ska verka som ledare för verksamheten, samt uppgifter om dennes utbildning och arbetslivserfarenhet,

6) antalet övrig personal samt uppgifter om personalens utbildning och uppgift i den privata barnomsorgsverksamheten,

7) utdrag ur straffregistret enligt landskapslagen (2004:3) om kontroll över brottslig bakgrund hos personer som ska arbeta med barn,

8) (2020/52) arbetsplanen för verksamheten enligt 2 § i del II samt

9) övriga uppgifter som behövs för att bedöma verksamhetens kvalitet, säkerhet, ändamålsenlighet och förenlighet med lag.

Då landskapsregeringen tagit emot en sådan ansökan som avses i 1 mom. ska landskapsregeringen göra en inspektion på verksamhetsstället för att försäkra sig om att verksamhetsmiljön och den barnomsorg som ges där motsvarar de krav som ställs på barnomsorg. Utrymmen som används för permanent boende får inspekteras bara om det är nödvändigt för att garantera att omgivningen är säker och lämpar sig för barnomsorg och om det inte går att kontrollera detta med tillräckligt stor säkerhet utifrån anmälan eller dess bilagor. I övrigt ska det som bestäms i 34 § förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland följas vid inspektioner. När landskapsregeringen konstaterat att villkoren för privat barnomsorg uppfylls ska landskapsregeringen bevilja tillstånd för att verksamheten inleds eller förändras. Ett tillstånd beviljas för en viss tid eller tillsvidare. (2020/52)

Landskapsregeringen ska meddela förläggningsskommunen om beviljade tillstånd.

Tidigare 2 mom. har blivit 3 mom. genom (2020/52).

33 §. *Antagning av barn*

Huvudmannen för privat barnomsorg beslutar om antagande av barn.

Huvudmannen för samhällsstödd privat barnomsorg får endast neka antagande av ett barn på grund av brist på barnomsorgsplatser.

34 §. *Ledning av samhällsstödd privat barnomsorg*

Samhällsstödd privat barnomsorg ska ledas av en daghemsföreståndare som svarar för att utrymmen, verksamhetsinnehåll och organisation uppfyller de lagstadgade kraven.

35 §. *Taxa för privat barnomsorg*

Huvudmannen för privat samhällsstödd barnomsorg ska fastställa en taxa för de avgifter barnets

LANDSKAPSLAG (2020:32) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

vårdnadshavare ska betala för den barnomsorg barnet utnyttjar. Taxan ska sändas till förläggningskommunen för kännedom.

36 §. Beräkning av ersättningsandel för privat samhällsstödd barnomsorg

För ett barn som erhåller privat samhällsstödd barnomsorg ska barnets hemkommun betala en ersättningsandel till huvudmannen. Ersättningen gäller sådan barnomsorg som vårdnadshavaren enligt 4 kap. i del II har rätt till för sitt barn. Ersättningen får inte oskäligt avvika från vad en motsvarande kommunal barnomsorgsplats kostar. En kommun kan om särskilda skäl föreligger beviljas rätt av landskapsregeringen att inte betala ut en ersättningsandel till ett privat daghem eller fritidshem. (2020/52)

Ersättningsandelen för privat barnomsorg beräknas för varje barn under de månader verksamheten ansvarar för barnomsorgen och vårdnadshavaren inte samtidigt utnyttjar annan kommunalt finansierad barnomsorg för sitt barn.

Ersättningsandelen

a) för *heltidsomsorg* för barn över tre år men under skolåldern är 90 procent av nettodriftskostnaderna för motsvarande kommunala verksamhet.

b) (2020/52) för *heltidsomsorg för barn under tre år* är 175 procent av den ersättningsandel för heltidsomsorg för barn över tre år som avses i a punkten,

c) för *gruppfamiljedaghem* är 90 procent av nettodriftskostnaderna för motsvarande kommunala verksamhet,

d) för *halvtidsomsorg* är 60 procent av ersättningsandelen för heltidsomsorg som avses i a, b och c punkterna ovan samt

e) för *fritidshemsverksamhet* är 90 procent av nettodriftskostnaderna för motsvarande kommunala verksamhet.

Nettodriftskostnaderna är intäkterna minskade med driftskostnaderna. Driftskostnaderna är lön till personal, sociala avgifter, pensioner, materialinköp, köp av övriga tjänster för den egna serviceproduktionen, hyror, interna utgifter, planmässiga avskrivningar på anläggningstillgångar samt kalkylerad ränta på anläggningstillgångar.

Om kommunen inte har sådan motsvarande verksamhet som avses i 3 mom. ska landskapsregeringen på kommunens ansökan fastställa en ersättningsandel utgående från kostnaderna för motsvarande verksamhet i övriga kommuner på Åland.

Ersättningsandelen ska årligen justeras utgående från kommunens senast fastställda bokslut.

37 §. (2020/52) Förseelser mot bestämmelserna om utövande av privat barnomsorg

Den som trots anmärkning enligt 46 § i del II bedriver privat barnomsorg i strid med bestämmelserna

i denna lag, ska för förseelse mot bestämmelserna om utövande av barnomsorg dömas till böter. Tillsynsmyndigheten ska anmäla överträdelsen till Ålands polismyndighet.

7 kap. Stöd för barns utveckling och lärande

38 §. Allmänt

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Stödet ges som allmänpedagogiskt stöd, specialpedagogiskt stöd och mångprofessionellt stöd.

39 §. Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet är en del av barnomsorgens dagliga arbete och riktar sig till alla barn som tillfälligt behöver stöd för sin allsidiga utveckling.

40 §. Specialpedagogiskt stöd

Specialbarnomsorg ges då barnets behov av stöd är regelbundet och då situationen kräver stöd av speciallärare i barnomsorgen. Specialbarnomsorg ska ges av kommunen i den omfattning som barnet har behov av det.

Behovet av specialbarnomsorg utreds av kommunen på begäran av vårdnadshavaren eller av personal i daghemsverksamheten. Utredningen görs av en speciallärare i barnomsorgen i samråd med vårdnadshavarna. På basen av utredningen fattar barnomsorgschefen ett beslut om specialbarnomsorg. De särskilda stödinsatserna ska utformas i samråd med barnets vårdnadshavare. Specialläraren i barnomsorgen ska göra upp en individuell plan för barnets specialpedagogiska stöd. Planen ska utvärderas kontinuerligt, dock minst två gånger per år.

41 §. Mångprofessionellt stöd

Om ett barn trots vidtagna stödåtgärder är i behov av ytterligare specialpedagogiska stödåtgärder ska specialpedagogiskt stöd ges som en del av ett mångprofessionellt stöd. I ett mångprofessionellt stöd ingår även de stödtjänster som ges av Ålands hälso- och sjukvård samt de sociala stödtjänster som barnet är i behov av.

Bestämmelser om utredning, beslutsfattande och uppgörande av en individuell plan för barnets specialpedagogiska stöd finns i 40 § i del II. (2020/52)

8 kap. Ledningsansvar

42 §. Landskapsregeringens ledningsansvar

Landskapsregeringen har ett övergripande ansvar för utvecklingen av barnomsorgen.

Landskapsregeringen beslutar om en läroplan för förundervisningen, som ska vara samordnad med grundskolans läroplan och i tillämpliga delar ligga till grund för all daghems- och fritidshemsverksamhet.

43 §. Kommunens ledningsansvar

Kommunen ska planera, genomföra, uppfölja och utvärdera barnomsorgen i kommunen samt

erbjuda barnomsorg under de tider då vårdnadshavarna behöver det i enlighet med vad som följer av bestämmelserna i 4 kap. i del II. (2020/52)

Kommunen ansvarar för att den kommunala barnomsorgen utövas i enlighet med bestämmelserna i denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag.

9 kap. Tillsyn

44 §. Ansvarig myndighet för tillsyn

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet är tillsynsmyndighet för den kommunala och den privata barnomsorgen.

45 §. (2020/52) Inspektionsrätt

Tillsynsmyndigheten har rätt att inspektera barnomsorgsverksamheten och de lokaler som används för verksamheten.

En inspektör ska ges tillträde till verksamhetsställets alla utrymmen och utan hinder av sekretessbestämmelserna ska alla handlingar som är nödvändiga för inspektionen läggas fram. Utrymmen som används för permanent boende får inspekteras bara om det är nödvändigt för att trygga barnens ställning och garantera behörig service. I övrigt ska det som bestäms i 34 § förvaltningslagen för landskapet Åland följas vid inspektioner.

46 §. Anmärkning och uppmärksamgörande

Om det vid tillsynen över barnomsorgen konstateras att huvudmannen vid ordnandet eller genomförandet av en verksamhet enligt denna lag har förfarit felaktigt eller underlåtit att fullgöra sin skyldighet, kan tillsynsmyndigheten ge huvudmannen eller den tjänsteman som ansvarar för den felaktiga verksamheten, en anmärkning.

Tillsynsmyndigheten kan, om ärendet inte föranleder en anmärkning eller andra åtgärder, uppmärksamgöra den övervakade på att verksamheten ska ordnas på ett behörigt sätt och att god förvaltningssed ska iakttas.

I en anmärkning eller ett uppmärksamgörande som givits av tillsynsmyndigheten enligt denna paragraf får ändring inte sökas genom besvär.

47 §. Förelägganden och tvångsmedel

Om det vid en inspektion upptäcks brister eller andra missförhållanden som äventyrar barnens välbefinnande och säkerhet eller om verksamheten i övrigt strider mot denna lag kan tillsynsmyndigheten meddela ett föreläggande om hur de ska avhjälpas.

När ett föreläggande meddelas ska det utsättas en tid inom vilken nödvändiga åtgärder ska vidtas. Tillsynsmyndigheten kan vid vite eller vid äventyr att verksamheten eller en del av den avbryts, förplikta huvudmannen att iaktta det föreläggande som avses i 1 mom. Om barnens säkerhet kräver det kan tillsynsmyndigheten bestämma att verksamheten

eller en del av den omedelbart ska avbrytas.

Beslut som fattats av tillsynsmyndigheten om avbrytande av verksamheten eller om förbud mot användningen av en verksamhetsenhet eller en del av enheten ska iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

10 kap. Särskilda bestämmelser

48 §. Vård vid olycksfall

Ett barn som råkat ut för ett olycksfall i barnomsorgsverksamheten har rätt till avgiftsfri vård.

Del III GRUNDSKOLAN

1 kap. Läroplikt och rätt till skolgång

1 §. Läroplikt

Ett barn som har sin hemort på Åland enligt lagen om hemkommun är läropliktigt.

Läroplikten innebär en skyldighet för barnet att inhämta grundskolans lärokurs. Läroplikten kan uppfyllas i grundskolan, i en ersättande grundskola eller genom hemundervisning i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

Läroplikten börjar höstterminen det år barnet fyller sju år. Ett barn som på grund av intellektuell funktionsnedsättning inte kan få undervisning i den nioåriga grundskolan blir läropliktigt det år då det fyller sex år.

Läroplikten upphör då eleven uppfyllt sin skyldighet enligt 2 mom. eller senast efter tio år och för ett barn med funktionsnedsättning som avses i 3 mom. senast efter elva år.

2 §. Rätt till skolgång

Varje läropliktigt barn ska erbjudas möjlighet att uppfylla sin läroplikt i grundskolan i sin hemkommun eller i en motsvarande skola för syn- och hörselskadade barn. Kommunen ska även ordna grundskoleundervisning för barn som inte har sin hemkommun på Åland om barnet på grund av sina vårdnadshavares arbete, studier, sjukdom eller motsvarande skäl är bosatt i kommunen. Av särskilda skäl ska kommunen även ordna grundskoleundervisning för andra barn som vistas i kommunen.

Rätten till skolgång börjar då barnet blir läropliktigt. Kommunen kan av särskilda skäl på ansökan av vårdnadshavaren ge ett barn rätt att börja sin skolgång ett år tidigare eller ett år senare än det år då barnet blir läropliktigt.

Rätten till skolgång upphör då barnet gått igenom grundskolan, men senast den 31 juli det år då eleven fyller 18 år.

Trots bestämmelserna i 3 mom. har en person som fyllt 18 år och som saknar ett avgångsbetyg från grundskolan rätt till grundskoleutbildning för andra än läropliktiga i enlighet med bestämmelserna i 8 kap. i del III. (2020/52)

3 §. *Elevernas skyldigheter*

En elev som fullgör sin läroplikt i grundskolan har närvaroplikt och ska utföra sina uppgifter samvetsgrant.

Om en elevs rätt till frånvaro från skolgången bestäms i utbildningsstadgan. Närmare bestämmelser om utbildningsstadgan finns i 4 § i del VI. (2020/52)

Eleverna ska uppträda hänsynsfullt, följa skolans trivselstadga samt hantera skolans egendom med respekt.

Om en elev inte iakttar vad som bestäms i 1 eller 3 mom. kan skolan vidta fostrande samtal och disciplinära åtgärder enligt 13 kap. i del III. (2020/52)

4 §. *Vårdnadshavarens ansvar för att barnet fullgör sin läroplikt*

Vårdnadshavaren för ett läropliktigt barn ska se till att barnet fullgör läroplikten.

En vårdnadshavare för ett läropliktigt barn som inte fullgör sin läroplikt kan dömas till böter för försummad tillsyn över läropliktig.

2 kap. Målsättning, undervisning och läroämnena

5 §. *Målsättning*

Grundskolan ska ge en allmänbildande grundutbildning och ge eleven verktyg som främjar möjligheterna till livslångt lärande. Grundskolan ska i undervisning och övrig verksamhet ge alla elever likvärdiga möjligheter att inhämta och utveckla sådana kunskaper och färdigheter som behövs för en harmonisk och allsidig personlig utveckling. Verksamheten i grundskolan ska stå på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Grundskolan ska vara tillgänglig för alla och stöda elevens utveckling till en trygg, kreativ och ansvarskännande människa och en aktiv samhällsmedborgare.

Grundskolans fostrande verksamhet stöder hemmen och vårdnadshavarna i att främja barnets förutsättningar för utveckling och lärande samt att stärka barnets sociala färdigheter och sunda självkänsla.

Verksamheten främjar de färdigheter och kunskaper som behövs för att leva miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart. Verksamheten främjar demokratiska värderingar, demokratiska arbetsmetoder, jämställdhet, jämlikhet och fredsvilja. Verksamheten främjar mänskliga rättigheter och motverkar aktivt all form av kränkande behandling.

Undervisningen ska ge eleverna insikter i och förståelse för den åländska självstyrelsen, demilitariseringen och kulturen.

Grundskoleutbildningen för personer som har passerat läropliktsåldern har som särskilt mål att med beaktande av elevens livserfarenhet, situation, ålder samt språkliga och kulturella bakgrund ge

eleven en möjlighet att förvärva de kunskaper och färdigheter som ingår i grundskoleutbildningen och förbättra sin lärandeförmåga och sina förutsättningar för fortsatta studier.

6 §. *Undervisningen i grundskolan*

Grundskolans lärokurs omfattar nio läsår.

Undervisningen i grundskolan bedrivs i form av allmänundervisning, specialundervisning och träningsundervisning. Undervisningen ordnas som närundervisning, distansundervisning och som verksamhet utanför skolan. Den huvudsakliga undervisningsformen i grundskolan är närundervisning. (2020/132)

Kommunen ska enligt behov ordna förberedande undervisning för en nyanländ elev med ett annat modersmål än svenska. Efter den förberedande undervisningen kan eleven få ämnesspecifik stöd- undervisning i svenska. Närmare bestämmelser om förberedande undervisning utfärdas i landskapsförordning. (2021/27)

7 §. *Läroämnena*

I grundskolan ges undervisning i läroämnena som dels är gemensamma för alla elever, dels valfria för den enskilda eleven.

De gemensamma läroämnena är svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik, biologi, geografi, kemi, fysik, omgivningskunskap, samhällskunskap, historia, religions- och livsåskådningskunskap, hälsokunskap, elevhandledning, hemkunskap, idrott, bildkonst, musik och slöjd.

Utöver de gemensamma läroämnena svenska och engelska ska eleven under grundskoletiden ges möjlighet att välja minst två språk som valfria ämnen. Kommunen beslutar vilka av språken finska, franska, ryska, spanska och tyska som tillhandahålls som valfria ämnen.

Kommunerna kan som valfritt läroämne erbjuda elever med ett annat hemspråk än svenska undervisning i elevens hemspråk, om hemspråksundervisningen utgör en förutsättning för elevens inläring av svenska språket.

Inom det mångprofessionella stöd som avses i 20 § i del III kan kommunen bevilja undantag från bestämmelserna i 1–3 mom. (2020/52)

Eleven beslutar tillsammans med vårdnadshavaren om vilka valfria läroämnena eleven ska delta i. Skolan har rätt att göra de ändringar i valen som ett ändamålsenligt ordnande av undervisningen kräver. Innan ändringarna görs ska eleven och vårdnadshavaren höras.

Närmare bestämmelser om timfördelningen utfärdas i en landskapsförordning.

7a §. (2020/52) *Försöksverksamhet*

Landskapsregeringen kan ge huvudmannen för en grundskola rätt till försöksverksamhet i syfte

att utveckla utbildningen eller undervisningen. Vid en försöksverksamhet får huvudmannen göra avvikelser från bestämmelserna om ämnen, ämneshelheter och timfördelningen i denna lag och i den förordning som utfärdats med stöd av den.

Huvudmannen ska ansöka om tillstånd till försöksverksamhet hos landskapsregeringen. Ansökan ska innehålla en beskrivning av hur försöket ska genomföras och de avvikelser från timfördelningen som kommer att göras. Landskapsregeringen ska ge tillstånd till försöksverksamhet om huvudmannen har förutsättningar att genomföra försöket på ett sätt som motsvarar syftet och utan att äventyra elevernas undervisningsrelaterade rättigheter. Ett tillstånd kan beviljas för högst tre år och förlängas med högst två år.

8 §. Rätt till individuell elevhandledning

En elev som har gått ut grundskolan och inte erhållit en studieplats inom utbildning på gymnasienivå har rätt till elevhandledning från sin tidigare grundskola under ett år efter att läroplikten har upphört.

9 §. Distansundervisning för läropliktiga

Med distansundervisning för läropliktiga avses en undervisningssituation som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där läraren inte är på samma plats som eleven men där eleven och läraren bör kunna interagera i realtid.

Undervisningen i grundskolan kan ordnas som distansundervisning

- 1) om skolan saknar en behörig lärare i det aktuella ämnet och en sådan inte har kunnat anställas,
- 2) om distansundervisning objektivt motiveras av ett pedagogiskt mervärde,
- 3) för elever som har rätt till undervisning i särskilda situationer i enlighet med bestämmelserna i 24 § i del III eller

- 4) om förutsättningarna för distansundervisning i exceptionella situationer enligt 9a § i del III uppfylls. (2020/132)

Distansundervisning ges av en lärare som är anställd vid en åländsk skola och tas emot av en elev på Åland. Varje grundskola på Åland ska ha möjlighet att ta emot och ge distansundervisning. Bestämmelser om distansundervisning ska ingå i skolans arbetsplan.

Vid distansundervisning ska skolan värna om undervisningsgruppens trygghet, säkerhet och välbefinnande samt trygga elevens möjligheter till kommunikation som främjar lärande. (2020/132)

Bestämmelser om distansundervisning för andra än läropliktiga finns i 45 § i del III. (2020/52)

Närmare bestämmelser om distansundervisning utfärdas i en landskapsförordning.

Tidigare 2-5 mom. har blivit 3-6 mom. genom (2020/132)

9a §. (2020/132) Distansundervisning i exceptionella situationer

Med distansundervisning i exceptionella situationer avses distansundervisning som ges till en eller flera elevgrupper eller enskilda elever då landskapsregeringen eller någon annan myndighet helt eller delvis stängt en grundskola med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar (FFS 1227/2016) för att närundervisning inte kan ordnas på ett tryggt sätt. Vid distansundervisning i exceptionella situationer ska elevens rätt till undervisning tryggas i enlighet med bestämmelserna i denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Distansundervisning i exceptionella situationer får endast i undantagsfall ordnas för elever i årskurserna 1-3, för elever som får mångprofessionellt stöd med stöd av 20 § i del III eller för elever som omfattas av förlängd läroplikt med stöd av 1 § 3 mom. i del III.

Om det genom en helhetsbedömning av en elevs situation konstateras att eleven saknar förutsättningar att följa undervisning som ordnas som distansundervisning kan eleven undantas från distansundervisning i exceptionella situationer. Bedömningen görs av elevens lärare i samråd med skolans rektor eller föreståndare efter att elevens vårdnadshavare blivit hörd.

Vid distansundervisning i exceptionella situationer ska kommunen ordna sådant stöd för lärande och skolgång som avses i 18-23 §§ i del III och sådana barn- och elevhälsotjänster som avses i del IV på det sätt som är möjligt med tanke på de särskilda omständigheterna.

För de elever som omfattas av distansundervisning i exceptionella situationer ska kommunen ordna en avgiftsfri måltid under alla arbetsdagar.

Det organ som ansvarar för förvaltningen av kommunens utbildningsverksamhet fattar beslut om övergång helt eller delvis till distansundervisning i exceptionella situationer. Beslut om distansundervisning i särskilda situationer får fattas för högst en månad åt gången.

Närmare bestämmelser om distansundervisning i exceptionella situationer kan utfärdas i en landskapsförordning.

3 kap. Styrdokument

10 §. Läroplan

Landskapsregeringen ska anta en läroplan för grundskolan och grundskoleutbildningen för andra än läropliktiga. I läroplanen ska målen och innehållet fastställas för undervisningen och den övriga verksamheten i grundskolan.

11 §. (2020/52) Utbildningsstadga

Kommunfullmäktige ska enligt 4 § i del VI anta en utbildningsstadga för grundskolan med de

LANDSKAPSLAG (2020:32) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

allmänna grunderna för grundskolans verksamhet.

12 §. Arbetsplan och trivselstadga

Varje grundskola ska göra en arbetsplan för läsåret som baserar sig på läroplanen. I arbetsplanen ska det finnas bestämmelser om skolans verksamhet under läsåret.

För att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska skolan ha en trivselstadga. Trivselstadgan ingår i arbetsplanen.

Landskapsregeringen utfärdar närmare bestämmelser om innehållet i arbetsplanen. Arbetsplanen ska godkännas av kommunen och skickas till landskapsregeringen för kännedom. (2020/52)

4 kap. Läsår och skolarbete

13 §. Läsår

Grundskolans läsår börjar den 1 augusti och slutar den 31 juli.

14 §. Elevernas skolarbete

Landskapsregeringen fastställer antalet arbetsdagar för elevernas skolarbete så att de omfattar högst 190 arbetsdagar per läsår. Om självständighetsdagen, trettondag eller första maj infaller på en annan vardag än en lördag ska de dagarna frånräknas arbetsdagarna.

Elevernas skolarbete börjar i augusti och slutar senast i juni. Landskapsregeringen fastställer vilken dag läsåret börjar och slutar samt läsårets lov dagar. Eleverna och deras vårdnadshavare ska i god tid underrättas om dessa tidpunkter.

15 §. Arbetsdag

Med arbetsdag avses skoldagar av den längd som fastställs i arbetsplanen.

Arbetsdagen består av lektioner som pågår 60 minuter där undervisning och rastaktiviteter varvas. Minst 25 procent av arbetsdagen ska användas till rastaktiviteter och måltider.

Arbetsdagen delas in så att det är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder och utvecklingsnivå, funktionsnedsättning, läroämnet eller det arbets sätt som tillämpas vid undervisningen.

16 §. Elevernas arbetsmängd

Elevernas arbetsmängd får inte vara större än att de, med beaktande av arbetsdagens längd, skolvägen och hemuppgifterna, får tillräcklig tid för vila, rekreation och fritidsintressen.

Närmare bestämmelser om elevernas arbetsmängd per dag och per vecka kan utfärdas i en landskapsförordning.

5 kap. Stöd för lärande och skolgång

17 §. Stöd för lärande och skolgång

Varje elev i grundskolan har rätt till handledning och stöd enligt behov för sitt lärande och sin skolgång. Stöden ges som allmänpedagogiskt stöd,

specialpedagogiskt stöd och mångprofessionellt stöd.

18 §. Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet är en del av skolans dagliga undervisning och handledning och riktar sig till en elev som tillfälligt behöver stöd för sitt lärande och sin skolgång. Alla elever har vid behov rätt till allmänpedagogiskt stöd. En elev som tillfälligt blivit efter i studierna eller behöver kortvarigt stöd för sitt lärande har rätt att få stödundervisning.

19 §. Specialpedagogiskt stöd

Det specialpedagogiska stödet ges då elevens behov av stöd inte längre kan anses vara tillfälligt utan regelbundet och då situationen kräver flera stödåtgärder samtidigt. Alla stödinsatser, förutom specialundervisning på heltid, kan användas. Ett åtgärdsprogram ska göras upp för eleven.

Ett skriftligt beslut om specialpedagogiskt stöd fattas av skolföreståndaren eller skolans rektor efter att en pedagogisk bedömning gjorts av den ansvariga läraren. Ärendet bereds av skolans barn- och elevhälsogrupp i enlighet med 8 § i del IV. (2020/52)

20 §. Mångprofessionellt stöd

Det mångprofessionella stödet ges till en elev som trots vidtagna stödåtgärder inte når målen för grundskolans allmänna läroplan. Det mångprofessionella stödet innebär att eleven följer en individuellt anpassad lärokurs i ett eller flera läroämnen. För överföring till mångprofessionellt stöd ska ett skriftligt beslut fattas. I beslutet om överföring ingår även beslut om i vilka läroämnen som eleven ska följa anpassad lärokurs. En individuell plan ska göras upp för eleven.

Om en elev har anpassad lärokurs i tre eller flera läroämnen kan ett beslut om mångprofessionellt stöd i specialklass fattas.

Beslut om mångprofessionellt stöd fattas av grundskolechefen eller utbildningschefen efter att en pedagogisk utredning gjorts av en speciallärare. Ärendet bereds av skolföreståndaren eller skolans rektor. Innan beslut fattas ska eleven och vårdnadshavaren samt andra sakkunniga höras. (2021/27)

Behovet av fortsatt mångprofessionellt stöd ska granskas av den ansvariga läraren åtminstone efter årskurs två samt under årskurs sex och åtta. Om det inte finns ett fortsatt behov av mångprofessionellt stöd genom individuellt anpassad läroplan, ska den ansvariga läraren anhålla hos grundskolechefen eller utbildningschefen om att eleven överförs till allmän lärokurs. Grundskolechefen eller utbildningschefen fattar ett skriftligt beslut i ärendet. (2020/52)

21 §. (2020/52) Tolknings- och biträdestjänster och hjälpmedel

En elev som får stöd i sitt lärande och skolgång enligt 18-20 §§ i del III eller annars är i behov av

särskilt stöd har rätt att få sådana tolknings- och biträdestjänster och hjälpmedel vilka är en förutsättning för elevens deltagande i undervisningen. Beslut om tolknings- och biträdestjänster och hjälpmedel kan ingå i beslutet om specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd enligt 19 eller 20 §§. I övriga fall fattar skolförståndaren eller skolans rektor ett skriftligt beslut om tolknings- och biträdestjänster och hjälpmedel efter att en bedömning av behovet gjorts av den ansvariga läraren. Tolknings- och biträdestjänster och hjälpmedel är avgiftsfria för eleven enligt 62 § 2 mom. i del III.

22 §. *Träningsundervisning*

En elev som på grund av en intellektuell funktionsnedsättning inte kan följa grundskolans allmänna läroplan ska fullgöra sin läroplikt inom träningsundervisningen och har elvaårig läroplikt. En individuell plan ska göras upp för eleven.

Ett beslut om överföring till träningsundervisning fattas av grundskolechefen eller utbildningschefen med sektorsövergripande utlåtanden som grund. Innan beslutet fattas ska eleven och vårdnadshavaren samt eventuellt andra sakkunniga höras.

Närmare bestämmelser om träningsundervisning utfärdas i en landskapsförordning.

23 §. *Åtgärdsprogram och individuell plan*

Då ett beslut om specialpedagogiskt stöd eller ett beslut om flexibel undervisningsform fattas ska ett åtgärdsprogram tas fram för ordnandet av undervisningen.

Då ett beslut om mångprofessionellt stöd eller ett beslut om träningsundervisning fattas ska en individuell plan tas fram för ordnande av undervisningen. Åtgärdsprogrammet och den individuella planen ska tas fram i samarbete med eleven och vårdnadshavaren om det inte finns ett uppenbart hinder för det. Åtgärdsprogrammet och den individuella planen ska granskas i enlighet med elevens behov, dock ska åtgärdsprogrammet granskas minst en gång per termin och den individuella planen minst en gång per läsår.

Närmare bestämmelser om åtgärdsprogrammet och om den individuella planen utfärdas i en landskapsförordning.

24 §. *Undervisning i särskilda situationer*

En elev som på grund av psykiska eller fysiska hälsoskäl inte kan gå i skolan har rätt till undervisning i särskilda situationer. Syftet med undervisningen i särskilda situationer är att upprätthålla lärandet då eleven vårdas eller rehabiliteras. (2020/52)

Huvudmannen för skolan där eleven är inskriven ansvarar för undervisningen. Skolförståndaren eller rektorn beslutar om undervisning i särskilda situationer på ansökan av eleven eller elevens vårdnadshavare eller på initiativ av skolan.

Närmare bestämmelser om undervisning i särskilda situationer utfärdas i en landskapsförordning.

25 §. *Flexibel undervisningsform*

Med flexibel undervisningsform avses individanpassad undervisning, lärande och stöd för utveckling som ordnas i enlighet med den allmänna läroplanen i en alternativ lärmiljö. Syftet med flexibel undervisningsform är att minska avbroten i grundskoleutbildningen och förbättra elevens möjligheter att få ett avgångsbetyg.

Flexibel undervisningsform förutsätter inte ett beslut om anpassad lärokurs. Skolförståndaren eller rektorn beslutar om flexibel undervisningsform på ansökan av eleven eller elevens vårdnadshavare eller på initiativ av skolan.

Undervisningen ordnas i små grupper i skolan, på arbetsplatser eller i andra lärmiljöer med hjälp av sektorsövergripande samarbete och stöd- och rådgivningstjänster.

Då ett beslut om flexibel undervisningsform fattas ska ett åtgärdsprogram eller en individuell plan som avses i 23 § i del III tas fram för ordnandet av undervisningen. (2020/52)

Närmare bestämmelser om flexibel undervisningsform utfärdas i landskapsförordning.

26 §. *Särskilda undervisningsarrangemang*

Undervisningen för en elev kan delvis ordnas på något annat sätt än enligt det som bestäms i denna lag eller med stöd av den (2020/52)

- 1) om eleven till någon del redan har kunskaper och färdigheter som motsvarar grundskolans lärokurs,
- 2) om det med hänsyn till elevens förhållanden och tidigare studier är oskäligt att eleven ska genomgå grundskolans lärokurs eller
- 3) om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.

Om elevens vårdnadshavare inte har gjort någon framställning om att elevens undervisning ska ordnas på de sätt som avses i 1 mom. ska elevens vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörd innan ett beslut fattas. (2020/52)

Skolförståndaren eller skolans rektor fattar beslut om särskilda undervisningsarrangemang.

6 kap. Hemundervisning

27 §. (2020/52) *Allmänt*

Med hemundervisning avses att vårdnadshavaren ansvarar för att ett barn som har sin hemort på Åland enligt lagen om hemkommun uppfyller sin läroplikt enligt 1 § i del III. Vårdnadshavaren ansvarar för att barnet tillägnar sig sådana kunskaper och färdigheter som anges i läroplanen för grundskolan.

28 §. (2020/52) *Anmälan*

Vårdnadshavarna ska läsårsvis skriftligt anmäla till hemkommunen att läroplikten fullgörs genom hemundervisning. Till anmälan ska fogas en plan över

LANDSKAPSLAG (2020:32) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

hur vårdnadshavaren ska ordna undervisningen så att hela läroplikten fullgörs. Vid byte av bosättningskommun ska vårdnadshavaren tillstålla den nya kommunen den senaste redogörelsen enligt 29 § 1 mom. i del III över barnets utveckling och framsteg i förhållande till läroplanen.

29 §. *Kommunens tillsyn*

Då ett barn fullgör sin läroplikt genom hemundervisning ska barnets utveckling och framsteg i förhållande till läroplanen prövas av kommunen en gång per termin. Efter tillsynen sammanställer kommunen en skriftlig redogörelse över barnets framsteg vilken ges till vårdnadshavarna. Vårdnadshavarna ska i god tid innan tillsynen lämna in en redogörelse för periodens arbete. Tillsynen tar fasta på barnets framsteg genom diskussioner med barnet, skriftliga och muntliga prov, praktiska prov, studier och portfolier som beskriver studieresultaten.

Om ingen av barnets vårdnadshavare har svenska som modersmål ska barnets kunskaper i ämnet svenska särskilt uppmärksammas vid tillsynen. Barnet kan delta i den förberedande undervisning för elever med annat modersmål än svenska som grundskolan i hemkommunen ordnar.

Om barnets framsteg vid tillsynen är väsentligt lägre än vad som rimligen kan förväntas ska kommunen meddela vårdnadshavarna detta så att de kan åtgärda bristerna under kommande termin. I ett beslut som gäller bedömningen av ett barn som fullgör sin läroplikt genom hemundervisning får ändring sökas så som föreskrivs i del III 9 kap. 55 §. (2020/52)

Om barnets utveckling och lärande under ett läsår uppvisar allvarliga brister och kommunen anser att barnets läroplikt inte fullgörs genom hemundervisningen och att vårdnadshavaren inte uppfyller sin skyldighet att ansvara för att barnet fullgör sin läroplikt, kan kommunen fatta ett beslut om att avbryta hemundervisningen och kräva att barnet uppfyller läroplikten i grundskolan eller i en ersättande grundskola. Ett beslut om avbrytande av hemundervisning ska fattas skriftligen av grundskolechefen eller utbildningschefen. Ärendet bereds av skolföreståndaren eller skolans rektor. Innan beslutet fattas ska barnet och dennes vårdnadshavare samt eventuellt andra sakkunniga höras.

30 §. *Betyg*

Om vårdnadshavaren vill att ett barn som hemundervisas ska få ett betyg som motsvarar avgångsbetyget eller betyg i enskilda ämnen från grundskolan där man antecknar de fullgjorda studierna samt där kunskapsnivån är bedömd, måste den läropliktiga godkännas i en särskild examen. Anmälan av barnet till denna examen måste göras minst ett år i förväg.

En elev har rätt att efter bedömning få betyg över fullgjord enskild lärokurs.

7 kap. *Ersättande grundskolor*

31 §. *Allmänt*

Huvudmannen för en ersättande grundskola är en enskild fysisk eller juridisk person.

32 §. *Tillstånd*

Den som vill bedriva ersättande grundskoleverksamhet ska ansöka om tillstånd hos landskapsregeringen.

Landskapsregeringen kan bevilja tillstånd för en enskild fysisk eller juridisk person att bedriva ersättande grundskoleverksamhet om undervisningen i skolan grundar sig på en erkänd pedagogisk teori eller modell.

Landskapsregeringen kan återkalla tillståndet att bedriva ersättande grundskoleverksamhet om det vid tillsynen upptäcks brister eller om förutsättningarna förändras väsentligt.

33 §. *Läroplan*

Läroplanen för en ersättande grundskola ska sammanställas av skolans direktion och godkännas av landskapsregeringen. Läroplanen får inte stå i strid med läroplanen för grundskolan.

34 §. *Tillämpning av bestämmelserna om grundskolan*

Bestämmelserna om grundskolan i 3-6 §§ i del I, i 1 § i del II, i 5 §, 7 §, 58-61 §§ och 63-81 §§ i del III, i 1-14 §§ i del IV, i 2 § och 8-11 §§ i del V samt i 3-4 §§ i del VII gäller i tillämpliga delar ersättande grundskolor. (2020/52)

Trots bestämmelserna i 1 mom. får en ersättande grundskola vars verksamhet bedrivs utan samhällsstöd, uppbära skäliga avgifter av eleverna.

35 §. *Förvaltning*

Förvaltningen av verksamheten i en ersättande grundskola ska skötas av en direktion som tillsätts av huvudmannen för skolan. Direktionen ansvarar för de uppgifter som enligt denna lag ska skötas av kommunen.

Förläggningsskolan ansvarar för tillsynen över ersättande grundskolor i kommunen. Bestämmelser om tillsyn finns i 85 § i del III. Förläggningsskolan ska meddela landskapsregeringen om brister som upptäcks vid tillsynen. (2020/52)

36 §. *Arbetsordning och arbetsplan*

En ersättande grundskola ska ha en arbetsordning för skolan med bestämmelser om de allmänna grunderna för skolans verksamhet. Arbetsordningen antas av skolans direktion.

Den ersättande grundskolan ska göra upp en arbetsplan för läsåret vilken baserar sig på läroplanen och som följer landskapsregeringens anvisningar. I arbetsplanen ska det finnas närmare bestämmelser

om skolans verksamhet under läsåret.

Arbetsplanen ska godkännas av direktionen och skickas till förläggningsskolorn och landskapsregeringen för kännedom.

37 §. *Antagning av elever*

Huvudmannen för en ersättande grundskola beslutar om antagande av barn till skolan, dock så att huvudmannen endast får neka antagande av ett barn på grund av platsbrist.

38 §. *Finansiering*

En ersättande grundskolas verksamhet kan enligt avtal mellan huvudmannen för den ersättande grundskolan och förläggningsskolorn finansieras av förläggningsskolorn.

Om den ersättande grundskolan finansieras av huvudmannen för skolan har huvudmannen rätt till ett stöd av landskapsregeringen för finansieringen av verksamheten. Stödbeloppet för en ersättande grundskola som finansieras av huvudmannen för skolan utgör 20 procent av ett belopp som med skolans elevunderlag som grund beräknas på det sätt som anges i 9 § landskapslagen (2017:120) om landskapsandelar till kommunerna.

8 kap. Grundskoleutbildning för andra än läropliktiga

39 §. *Rätt till grundskoleutbildning*

En person som har sin hemkommun på Åland enligt lagen om hemkommun, har passerat läropliktsåldern och som saknar ett avgångsbetyg från grundskolan, har rätt att avlägga delar av grundskolans lärokurs eller hela lärokursen.

Närmare bestämmelser om grundskoleutbildning för andra än läropliktiga utfärdas i en landskapsförordning.

40 §. *Innehåll*

Grundskoleutbildningen för andra än läropliktiga består av tre olika skeden beroende på elevens behov av kunskande, läskunnighetsskedet, inledningskedet och slutskedet.

Närmare bestämmelser om timfördelningen och utbildningens omfattning utfärdas i en landskapsförordning.

Bestämmelser om innehållet i grundskolans lärokurs för andra än läropliktiga finns i grundskolans läroplan.

Bestämmelserna i 5 kap. i del III om stöd för lärande och skolgång omfattar i tillämpliga delar elever inom denna utbildningsform. (2020/52)

41 §. *Läskunnighetsskede, inledningsskede och slutskede*

Läskunnighetsskedets syfte är att ge eleven elementära läs- och skrivkunskaper samt grundläggande numeriska färdigheter.

Inledningsskedets syfte är att ge eleven behövliga färdigheter i svenska som andraspråk samt övriga

färdigheter för en övergång till slutskedet. Utbildningen i inledningsskedet omfattar svenska som andraspråk, engelska, matematik, samhällskunskap och kulturkännedom, miljö- och naturkunskap samt hälsokunskap.

Utbildningen i slutskedet omfattar svenska alternativt svenska som andraspråk, engelska, matematik, religions- och livsåskådningskunskap, historia, samhällskunskap, biologi, geografi, hälsokunskap, fysik, kemi samt idrott.

Eleven har rätt till elevhandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter i inlednings- och slutskedet.

Närmare bestämmelser om de olika skedena utfärdas i en landskapsförordning.

42 §. *Tillgodoräknande av kunskaper*

Elevens tidigare kunskaper ska bedömas och kunskaperna ska tillgodoräknas. Elevens utgångsnivå ska vid behov bestämmas i samarbete med andra myndigheter.

43 §. *Individuell studieplan*

Utbildningsanordnaren och eleven ska tillsammans utarbeta en individuell studieplan för eleven. I studieplanen fastställs i vilket skede enligt 41 § i del III som studierna inleds, vilka kurser som ska genomgå och vad som i övrigt hör till studiernas centrala innehåll, studietiden, på vilket sätt studierna ska genomgå samt vilka andra faktorer som är av betydelse för att de mål för utbildningen som anges närmare i läroplanen ska uppnås. (2020/52)

Elevens individuella studieplan kan innefatta studieperioder vid andra läroanstalter och praktikperioder.

44 §. *Fullföljande och avbrytande av studier*

Lärokursen för läskunnighets-, inlednings- och slutskedet omfattar sammanlagt högst fyra år. Den som studerar på heltid ska avlägga studierna inom högst fem år.

En elev anses ha avbrutit studierna om eleven utan att ha anmält ett giltigt skäl uteblir från undervisningen och det är uppenbart att eleven inte slutför studierna i enlighet med sin individuella studieplan.

45 §. *Distansundervisning för andra än läropliktiga*

Grundskoleutbildning för andra än läropliktiga kan helt eller delvis ordnas som distansundervisning. Med distansundervisning för andra än läropliktiga avses en undervisningssituation som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där läraren inte är på samma plats som eleven. Distansundervisningen ges av en lärare som är anställd vid en åländsk skola och tas emot av en elev på Åland. Närmare bestämmelser om distansundervisning för andra än läropliktiga utfärdas i en landskapsförordning.

46 §. *Studiesociala förmåner*

Undervisning, läroböcker och andra läromedel, arbetsredskap och arbetsmaterial är avgiftsfria för eleven.

Den som studerar på heltid har rätt till en avgiftsfri måltid de arbetsdagar då läroplanen förutsätter att eleven är närvarande på utbildningsstället.

En elev ska beviljas ersättning för transport mellan bostaden och skolan under skolans arbetsdagar om färdvägen i ena riktningen är längre än fem kilometer. (2020/52)

Närmare bestämmelser om studiesociala förmåner för andra än läropliktiga utfärdas i en landskapsförordning.

47 §. (2020/52) *Disciplinära åtgärder*

De disciplinära åtgärder som avses i 13 kap. i del III ska tillämpas på den som erhåller grundskoleutbildning för andra än läropliktiga, dock så att en sådan begränsning av rätten att delta i undervisningen som avses i 72 § 3 mom. kan göras för högst ett år.

48 §. (2020/52) *Elevbedömning*

Bestämmelserna om elevbedömning i 9 kap. i del III ska i tillämpliga delar även omfatta grundskoleutbildning för andra än läropliktiga.

9 kap. Elevbedömning

49 §. *Elevbedömning*

Eleven och elevens vårdnadshavare ska fortlöpande få information om elevens framsteg i studierna och om elevens arbete, ansvar och samarbete. Eleven ska ges betyg i enlighet med 50 § i del III. Elevens lärande, arbete, ansvar och samarbete ska bedömas mångsidigt. Syftet med elevbedömningen är att leda och sporra eleven i studierna och att utveckla elevens förutsättningar att bedöma sig själv. (2020/52)

Närmare bestämmelser om fortlöpande bedömning av studieprestationerna och om framsteg i studierna utfärdas i en landskapsförordning.

50 §. *Betyg*

Under läsåret ska eleven ges minst ett mellanbetyg och i slutet av läsåret ett läsårsbetyg.

En elev som har inhämtat grundskolans hela lärokurs får ett avgångsbetyg.

En elev som avbryter studierna utan att ha inhämtat grundskolans hela lärokurs eller utan godkänt betyg i alla läroämnena får ett skiljebetyg.

Landskapsregeringen beslutar om betygsformulär och om vilka uppgifter som ska antecknas i betygen. Närmare bestämmelser om elevbedömning genom betyg kan utfärdas i en landskapsförordning.

51 §. *Bedömning och bedömningsgrunder*

Varje enskilt läroämne samt elevens uppförande bedöms av elevens lärare eller, om lärarna är flera,

lärarna gemensamt. Eleven och elevens vårdnadshavare har rätt att få uppgifter om bedömningsgrunderna och hur de har tillämpats på bedömningen av eleven.

Ett beslut om kvarstannande på årskursen fattas av skolföreståndaren eller skolans rektor i samråd med elevens lärare. En elev kan kvarstanna på årskursen om eleven inte genomfört de olika läroämnena som ingår i årskursens lärokurs med godkänt resultat, eller om kvarstannande på årskursen är ändamålsenligt med tanke på elevens allmänna framgång i skolan. Om elevens vårdnadshavare inte har begärt att eleven ska kvarstanna på årskursen ska vårdnadshavaren beredas tillfälle att bli hörd innan ett beslut om kvarstannande på årskursen fattas.

52 §. *Beslut om betyg*

Beslut om betyg fattas av klassföreståndaren och skolföreståndaren eller rektorn. Skolföreståndaren eller skolans rektor ansvarar för att betyg ges i enlighet med denna lag och bestämmelser utfärdade med stöd av den.

53 §. *Höjning av vitsord*

Den som har ett avgångsbetyg som utfärdats med stöd av denna lag och som vill höja sitt betyg i ett enskilt läroämne har rätt att göra det. Begäran om att få höja vitsord ska göras vid den grundskola som eleven fått sitt avgångsbetyg från eller vid en annan skola på Åland som beviljats tillstånd att bedriva grundskoleutbildning för andra än läropliktiga. Närmare bestämmelser om höjning av vitsord och var detta kan göras utfärdas i en landskapsförordning.

54 §. *Utvärdering av anpassad lärokurs (2020/52)*

Den som genomgått grundskolan och har ett avgångsbetyg som innehåller anpassad lärokurs i ett eller flera läroämnena har rätt att begära att den grundskola som eleven har sitt avgångsbetyg från utvärderar anpassningen. Om utvärderingen visar att en eller flera anpassningar ska avlyftas ska skolan utfärda ett nytt avgångsbetyg.

Närmare bestämmelser om utvärdering av anpassning av lärokurs utfärdas i en landskapsförordning.

55 §. (2020/52) *Rättelse av elevbedömning*

Bestämmelser om rättelse av elevbedömning och gällande beslut om kvarstannande finns i 3 § i del VII.

10 kap. Elevernas delaktighet

56 §. *Elevens rätt till delaktighet*

Elevens delaktighet i utbildningen ska främjas. Utbildningen ska vara tillgänglig för alla och eleven ska ha möjlighet att delta i utvecklingen av den. Eleven ska informeras om alla frågor som direkt berör elevens vardag och ha möjlighet att uttrycka sina åsikter.

Eleverna ska ha tillfälle att under skoltid behandla frågor av gemensamt intresse.

Elevens delaktighet i utbildningen ska anpassas efter elevens ålder, mognad, funktionsnedsättning och förutsättningar. Verksamheten ska planeras som en del av arbetsplanen eller i samband med denna. I planeringen av verksamheten ska delaktighet beaktas i arbetsplanen eller i samband med denna.

57 §. Elevråd

För årskurserna sju till nio ska det finnas ett elevråd som utses av eleverna. För övriga årskurser kan skolan fatta beslut om att ett elevråd ska finnas.

Elevrådet ska höras vid beredningen av arbetsplanen och trivselstadgan och före andra beslut som påverkar eleverna väsentligt. Elevrådet ska leda och samordna elevernas gemensamma aktiviteter och behandla ärenden som gäller eleverna. Elevrådet ska arbeta för att öka elevernas delaktighet och påverkningsmöjligheter.

Kommunen ska höra elevrådet i frågor som berör elever.

Vid varje skola som har ett elevråd ska det finnas en elevrådshandledare med uppgift att stöda och handleda elevrådet i dess uppdrag.

En elev som utsetts till elevrådsrepresentant eller som har ett annat uppdrag att företräda andra elever i frågor som gäller utbildningen, ska få den ledighet från skolarbetet som behövs för uppdraget samt kompensation för den undervisning eleven går miste om på grund av uppdraget.

11 kap. Trygg lärmiljö

58 §. Lärmiljön

Alla elever har rätt till en trygg lärmiljö som präglas av säkerhet, trygghet och studiero under hela dagen. Med lärmiljö avses lokaler, platser, grupper och aktiviteter där lärandet sker.

Alla raster ska vara övervakade.

Skolans undervisning är offentlig men skolföreståndaren eller skolans rektor kan av grundad anledning neka tillträde till undervisningen.

59 §. Inom- och utomhusmiljöer

En grundskolas lokaler ska vara lämpliga för verksamheten. I lokalerna ska det finnas tillgång till sådan pedagogisk och annan utrustning som behövs för verksamheten.

I anslutning till varje skola ska det finnas ett utomhusområde för elevernas aktiviteter med tillgång till utrustning som främjar lek och rörelse. Utomhusområdet ska vara tryggt att vistas på.

Tillgängligheten i skolans inom- och utomhusmiljöer ska säkerställas.

60 §. Åtgärder mot kränkande behandling

Personal vid en grundskola som får kännedom om att en elev har blivit utsatt för kränkande behandling

i samband med skolans verksamhet ska anmäla det till en lärare eller till skolföreståndaren eller skolans rektor.

Läraren, skolföreståndaren eller skolans rektor ska skyndsamt utreda omständigheterna kring de kränkande händelserna och vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolföreståndaren, skolans rektor eller den ansvariga läraren ska meddela om trakasserier, mobbning eller våld som skett i skolan eller under skolvägen och som kommit till hans eller hennes kännedom, till vårdnadshavaren för den elev som gjort sig skyldig till detta och för den elev som utsatts för detta.

61 §. Olagliga eller farliga föremål

En elev får inte medföra eller under arbetsdagen inneha sådana föremål eller ämnen som enligt någon annan lag inte får innehas eller med vilka den egna eller någon annans säkerhet kan äventyras eller som särskilt lämpar sig för att skada egendom och som det inte finns någon godtagbar orsak att inneha.

12 kap. Studiesociala förmåner

62 §. Avgifter för skolgången

Verksamheten och utbildningen i grundskolan är avgiftsfri för eleverna. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läromedel, skoltillbehör, arbetsredskap och arbetsmaterial som behövs för en tidsenlig undervisning och utbildning. Avgifter får inte tas för verksamhet utanför skolan som sker i enlighet med läroplanen.

Elever i behov av särskilt stöd har rätt att avgiftsfritt få sådana tolknings- och biträdestjänster, övriga undervisningstjänster och särskilda hjälpmedel som är en förutsättning för att de ska kunna delta i undervisningen.

63 §. Skolmåltider

Eleverna ska under varje arbetsdag få en fullvärdig måltid samt, om arbetsdagens längd kräver det, ett mellanmål. Måltiden och mellanmålet ska vara näringsmässigt väl sammansatta och tillräckliga, ändamålsenligt ordnade och övervakade samt avgiftsfria för eleverna.

64 §. Elevskjuts och ledsagning

Kommunen ska ordna elevskjuts och ledsagning för

- 1) en elev i årskurserna ett till tre som har en skolväg som är längre än tre kilometer och en elev i årskurs fyra till nio som har en skolväg som är längre än fem kilometer,
- 2) en elev vars skolväg är alltför ansträngande eller farlig med beaktande av elevens ålder eller andra omständigheter samt
- 3) en elev inom träningsundervisningen, om elevskjuts behövs med beaktande av skolvägens längd,

trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet. (2020/52) Elevskjutsen och ledsagningen är avgiftsfri för eleven.

Elevskjutsen är ordnad på ett ändamålsenligt sätt om den dagliga skolfärden inklusive väntetider tar högst tre timmar för en elev i årskurs ett till sex eller i specialklass och högst fyra timmar för en elev i årskurs sju till nio.

Om vårdnadshavaren ansökt om att eleven ska gå i grundskolan i ett annat skoldistrikt i hemkommunen eller i en annan kommun är kommunen inte skyldig att ordna eller bekosta elevskjuts eller ledsagning.

65 §. Väntan i skolan

Om en elev på grund av skolarbetets organisering eller elevskjutsens ordnande måste tillbringa tid i skolan utanför lektionstid ska eleven ha en möjlighet att sköta hemuppgifter eller bedriva andra studier under tillsyn.

66 §. Inkvartering för elever

Om skolresan för en elev inte kan ordnas på det sätt som bestäms i 64 § i del III har eleven rätt till fri inkvartering. (2020/52)

Fri inkvartering för en elev omfattar avgiftsfri kost och logi samt skjuts mellan inkvarteringsstället och hemmet den dag då elevernas skolarbete börjar och slutar samt före och efter veckoslut och andra lov dagar.

En elev har inte rätt till fri inkvartering under jul- och sommarloven och inte utan tvingande skäl under annat lov eller vid avbrott i skolarbetet under minst två dagar.

67 §. Vård vid olycksfall

Ett barn som råkat ut för ett olycksfall i grundskoleverksamheten, under vägen till och från skolan eller på inkvarteringsstället har rätt till avgiftsfri vård.

13 kap. Fostrande samtal och disciplinära åtgärder

68 §. Allmänt

För att ingripa i och förebygga olämpligt beteende hos en elev kan fostrande samtal och disciplinära åtgärder vidtas i enlighet med vad som närmare bestäms i detta kapitel.

Varje grundskola ska göra upp en handlingsplan för fostrande samtal och disciplinära åtgärder. Landskapsregeringen utfärdar anvisningar om hur handlingsplanen ska utarbetas. (2020/52)

Huvudmannen för skolan ska följa upp användningen av fostrande samtal och disciplinära åtgärder minst en gång per läsår.

Tidigare 2 mom. har blivit 3 mom. genom (2020/52).

69 §. Fostrande samtal

En elev som stör undervisningen eller på något annat sätt bryter mot ordningen i skolan, fuskar eller

behandlar andra elever eller skolans personal respektlöst eller på ett sätt som kränker deras människovärde kan som första åtgärd åläggas att delta i ett fostrande samtal i högst två timmar.

Vid ett fostrande samtal specificeras i samråd med eleven den gärning eller försummelse som föranlett samtalet. Vid behov utreds orsakerna till uppförandet samt konsekvenserna av det och de medel som finns för att förbättra elevens uppförande i skolan. Skolföreståndaren eller skolans rektor eller lärare beslutar om fostrande samtal ska hållas. Fostrande samtal ska registreras och vårdnadshavarna ska informeras.

70 §. Utvisning av elev

Läraren kan be en elev som stör undervisningen att avlägsna sig från undervisningsutrymmet för högst den tid som återstår av lektionen, eller utvisa en elev från en skoltillställning.

En elev får inte lämnas utan uppsikt efter att han eller hon har utvisats enligt 1 mom.

71 §. Skriftlig varning

Skolföreståndaren eller skolans rektor kan ge en elev en skriftlig varning, om eleven vid upprepade tillfällen betett sig olämpligt eller stört undervisningen eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse.

72 §. Avstängning för en viss tid

En lärare kan i samråd med skolföreståndaren eller skolans rektor begränsa en elevs rätt att delta i undervisningen genom avstängning för högst den tid som återstår av skoldagen, om det finns risk för att en annan elev eller någon i skolans personal blir lidande av elevens våldsamma eller hotfulla uppförande eller om undervisningen eller någon annan verksamhet i skolan i hög grad försvåras på grund av elevens störande beteende. En elev vars rätt att delta i undervisningen begränsats får inte lämnas utan uppsikt.

Om en elevs rätt att delta i undervisningen begränsats enligt 1 mom. kan skolföreståndaren eller skolans rektor fatta beslut om avstängning för högst en vecka för att utreda fortsatta åtgärder. (2020/52) Kommunen kan fatta beslut om avstängning från undervisningen av en elev för högst tre månader om eleven har gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse eller om eleven uppenbart har stört undervisningen, utsatt en annan elev för mobbing eller vid upprepade tillfällen betett sig olämpligt och inte låtit rätta sig av en skriftlig varning enligt 71 § i del III. Vid behandlingen av ärendet ska det organ som ansvarar för socialvården vara representerat på det sätt som följer av bestämmelserna i landskapslagen (2008:97) om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen. (2021/27)

73 §. Avlägsnande av en elev som uppför sig störande och äventyrlar säkerheten

Om en elev inte lyder en sådan uppmaning att avlägsna sig som avses i 70 § eller 72 § 1 mom. i del III har skolföreståndaren, skolans rektor och läraren rätt att avlägsna eleven från undervisningsutrymmet, eller från en skoltillställning. Skolföreståndaren, rektorn och läraren har också rätt att avlägsna en elev från skolans område, om eleven inte avlägsnar sig efter att ha fått veta att rätten att delta i undervisningen har begränsats. (2020/52)

Om en elev som ska avlägsnas försöker förhindra detta genom att göra motstånd har skolföreståndaren, rektorn och läraren rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att få eleven avlägsnad och som med hänsyn till elevens ålder och situationens hotfullhet eller motståndets allvar och en helhetsbedömning av situationen kan anses vara försvarbara.

Skolföreståndaren, rektorn och läraren kan i de situationer som avses i 1 och 2 mom. agera tillsammans eller var för sig. Det är förbjudet att använda maktmedelsredskap för att avlägsna eleven. Om skolföreståndaren, rektorn eller läraren har använt sig av maktmedel ska han eller hon lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till kommunen.

Bestämmer om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 2 mom. och 7 § i strafflagen (FFS 39/1889).

74 §. Förfarande och verkställighet av disciplinära åtgärder

Innan en elev ges en skriftlig varning enligt 71 § i del III eller stängs av från undervisningen för en viss tid enligt 72 § 2 eller 3 mom. i del III ska den handling eller försummelse som åtgärden grundar sig på preciseras, eleven höras, elevens vårdnadshavare beredas tillfälle att bli hörd samt annan behövlig utredning inhämtas. Beslut ska utfärdas om en åtgärd enligt 71 § eller 72 § 2 och 3 mom. (2020/52) Utvisning av en elev och avstängning enligt 70 § och 72 § 1 mom. ska registreras och elevens vårdnadshavare underrättas. (2020/52)

Socialvårdsmyndigheten i den kommun där skolan är belägen ska meddelas om elevens rätt till undervisning begränsas för en längre tid än en arbetsdag.

Kommunen ska ordna undervisningen så att den elev vars rätt till undervisning begränsas genom avstängning inte blir efter i de framsteg som hans eller hennes årskurs och undervisningsgrupp gör. För den elev som stängts av ska en plan utarbetas utgående från arbetsplanen och undervisningen och lärandet ska följa denna plan.

Om en elev har uppfört sig så våldsamt eller hotfullt att säkerheten för en annan elev eller en person som arbetar i skolan eller i ett annat

undervisningsutrymme blivit lidande eller allvarligt äventyrats, och det finns en uppenbar risk för att det våldsamma eller hotfulla uppförandet upprepas, kan ett beslut om avstängning för en viss tid verkställas innan det har vunnit laga kraft. Ett beslut om verkställighet av ett icke lagakraftvunnet beslut om avstängning och ett beslut om den tidpunkt då verkställigheten inleds ska fattas i samband med att beslutet om avstängningen fattas.

75 §. Verkningarna av ett anhängigt åtal och domstolsbeslut på disciplinärt förfarande

Under den tid då ett åtal mot en elev är anhängigt vid en allmän domstol får inte disciplinärt förfarande av samma skäl inledas eller fortsättas mot eleven.

Om en domstol har frikänt en elev, får inte disciplinärt förfarande av samma skäl inledas eller fortsättas annat än på grund av en sådan omständighet som inte kan betraktas som ett brott men som kan medföra en disciplinär åtgärd.

Om en domstol har dömt en elev till straff, får eleven inte av samma skäl påföras en disciplinär åtgärd. Rätten för en elev att delta i undervisningen kan dock begränsas för en viss tid, om det med hänsyn till elevens brott eller omständigheter i samband med det är motiverat.

75 §. Verkningarna av ett anhängigt åtal och domstolsbeslut på disciplinärt förfarande

Under den tid då ett åtal mot en elev är anhängigt vid en allmän domstol får inte disciplinärt förfarande av samma skäl inledas eller fortsättas mot eleven.

Om en domstol har frikänt en elev, får inte disciplinärt förfarande av samma skäl inledas eller fortsättas annat än på grund av en sådan omständighet som inte kan betraktas som ett brott men som kan medföra en disciplinär åtgärd.

Om en domstol har dömt en elev till straff, får eleven inte av samma skäl påföras en disciplinär åtgärd. Rätten för en elev att delta i undervisningen kan dock begränsas för en viss tid, om det med hänsyn till elevens brott eller omständigheter i samband med det är motiverat.

76 §. (2020/52) Elevhälsotjänster i samband med disciplinära åtgärder

Skolan ska se till att nödvändiga elevhälsotjänster ordnas för en elev som påförts en sådan disciplinär åtgärd som avses i 71 eller 72 §§ i del III.

77 §. Skyldighet för en elev att ersätta skada

Bestämmelser om skyldigheten för en elev att ersätta den skada som han eller hon har orsakat finns i skadeståndslagen (FFS 412/1974). Skador ska anmälas till elevens vårdnadshavare.

Om det med säkerhet är känt vem som utfört gärningen och denne kan identifieras, kan

skolföreståndaren, skolans rektor eller en lärare av pedagogiska skäl bestämma att eleven ska rengöra eller ordna upp skolans egendom eller utrymmen som eleven avsiktligt eller av oaktsamhet smutsat ned eller skapat oreda i. Uppgiften ska utföras under övervakning och den får inte vara farlig eller för tung för eleven med beaktande av elevens ålder och utvecklingsnivå. Det får inte ta mer än två timmar att utföra uppgiften. Om uppgiften utförs vid sidan av elevens arbetsdag ska detta meddelas till elevens vårdnadshavare. Utförandet av uppgiften ska beaktas vid beslut om disciplinära åtgärder enligt denna lag.

14 kap. Granskning och omhändertagande av saker

78 §. (2020/52) Rätt att granska elevens saker

Skolföreståndaren samt skolans rektor och lärare har rätt att under arbetsdagen granska de saker som en elev har med sig och de förvaringsutrymmen i skolan som eleven förfogar över och att utföra en yttlig granskning av elevens kläder för att omhänderta ett förbjudet föremål eller ämne som avses i 61 § i del III och med vilket den egna säkerheten eller någon annans säkerhet kan äventyras, om det är uppenbart att eleven innehar sådana föremål eller ämnen och eleven trots begäran vägrar att överlämna dem eller inte på ett tillförlitligt sätt visar att han eller hon inte innehar sådana.

Eleven ska meddelas orsaken till granskningen innan den utförs. Granskningen av elevens kläder får endast utföras av en person som är av samma kön som eleven. Vid granskningen av elevens kläder ska förutom den som utför granskningen även en annan myndig person som hör till skolans personal närvara. På elevens begäran ska en person som hör till skolans personal och som eleven utser närvara vid granskningen av elevens kläder om denna person är tillgänglig. (2021/27)

En avvikelse från det sätt att utföra granskningen på som föreskrivs i 2 mom. får dock göras om det på grund av ärendets brådskande natur är absolut nödvändigt med tanke på säkerheten. (2021/27)

De rättigheter och skyldigheter som avses i denna paragraf gäller också under den tid som en elev deltar i undervisning eller verksamhet utanför skolan. (2021/27)

79 §. Rätt att omhänderta föremål eller ämnen

Skolföreståndaren samt skolans rektor och lärare har rätt att tillsammans eller var för sig under arbetsdagen ta ifrån en elev ett förbjudet föremål eller ämne eller ett sådant föremål eller ämne som eleven stör undervisningen eller lärandet med.

Om en elev som innehar ett föremål eller ämne som ska omhändertas försöker förhindra omhändertagandet genom att göra motstånd, har skolföreståndaren samt skolans rektor och lärare rätt

att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att frånta eleven föremålet eller ämnet och som med hänsyn till elevens ålder och situationens hotfullhet eller motståndets allvar och en samlad bedömning av situationen, kan anses vara försvarbara. Rätten att använda maktmedel gäller enbart föremål eller ämnen som äventyrar elevens eller andras säkerhet och föremål eller ämnen som eleven stör undervisningen eller lärandet med.

Maktmedelsredskap får inte användas vid omhändertagande enligt 1 eller 2 mom.

Bestämmer om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 2 mom. och 7 § i strafflagen.

De rättigheter och skyldigheter som avses i denna paragraf gäller också under den tid som en elev deltar i undervisning eller verksamhet utanför skolan.

80 §. (2020/52) Allmänna principer för omhändertagande och granskning

De åtgärder som avses i 78 och 79 §§ i del III ska genomföras på ett så säkert sätt som möjligt. Åtgärderna får inte ingripa i elevens personliga integritet i större omfattning än vad som är nödvändigt för att trygga säkerheten och studieron. Vid omhändertagande av föremål och ämnen och vid granskning av en elev ska den diskretion som omständigheterna kräver iakttas.

En skolföreståndare, rektor eller lärare som använt sig av maktmedel enligt 79 § ska lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till kommunen. En granskning av en elev och omhändertagande av föremål och ämnen ska registreras. Elevens vårdnadshavare ska så fort som möjligt informeras om åtgärder enligt 78 och 79 §§.

Huvudmannen för skolan ska följa upp användningen av de åtgärder som avses i 78 och 79 §§ minst en gång per läsår.

81 §. Överlämnande och förstörande av omhändertagna föremål och ämnen

Föremål eller ämnen som använts för att orsaka störningar och som omhändertagits av skolföreståndaren, skolans rektor eller en lärare med stöd av 79 § i del III ska överlämnas till eleven efter lektionen eller skoltillställningen. Om det är sannolikt att det störande beteendet fortsätter efter lektionen ska det föremål eller ämne som använts för att orsaka störningar överlämnas till eleven senast vid arbetsdagens slut. (2020/52)

Förbjudna föremål och ämnen överlämnas till elevens vårdnadshavare. Föremålen och ämnena ska dock överlämnas till polisen eller till någon annan i lag föreskriven myndighet om eleven eller dennes vårdnadshavare inte har laglig rätt att inneha dem.

Före överlämnandet ska föremålet eller ämnet förvaras omsorgsfullt. Överlämnandet ska ske så fort som möjligt efter det att föremålet eller ämnet har omhändertagits.

Om vårdnadshavaren inte inom tre månader efter det att han eller hon fått meddelande om omhändertagandet avhämtar föremålet eller ämnet får det bevisligen förstöras. Överlämnande och förstörande av föremål och ämnen ska registreras.

15 kap. Skoldistrikt och ort för skolgång

82 §. Skoldistrikt

Kommunen utgör ett skoldistrikt. Kommunen kan vid behov delas in i flera skoldistrikt så att det finns en skola i varje distrikt. Då kommunen delas in i skoldistrikt ska bebyggelsen, skolornas placering och kommunikationerna beaktas så att elevernas skolresor blir så trygga och korta som möjligt.

Ett skoldistrikt kan vara gemensamt för två eller flera kommuner.

83 §. Ort för skolgången

En elev ska gå i den grundskola till vars skoldistrikt eleven hör.

Trots bestämmelserna i 1 mom. kan kommunen

1) på ansökan av vårdnadshavaren bevilja en elev rätt att av särskilda skäl gå i en skola i ett annat skoldistrikt i hemkommunen eller i en annan kommun,

2) av särskild orsak bestämma att en elev temporärt under ett eller flera läsår ska gå i någon annan av kommunens grundskolor än i den till vars distrikt eleven hör,

3) bestämma att en viss del av undervisningen i en skola ordnas i en skola i ett annat skoldistrikt i hemkommunen eller i en annan kommun samt

4) bestämma att en elev med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i skola i en annan kommun.

84 §. Gemensamma grundskolor

Två eller flera kommuner kan ha gemensamma grundskolor. En gemensam grundskola förvaltas av den kommun som skolan är belägen i eller av ett kommunalförbund.

16 kap. Ledning, tillsyn och utvärdering (2021/27)

84a §. (2021/27) Ledningsansvar

Landskapsregeringen har ett övergripande ansvar för utvecklingen av grundskolan.

85 §. (2020/52) Tillsynsmyndighet

Landskapsregeringen är tillsynsmyndighet för den kommunala grundskolan. Förläggningkommunen ansvarar i enlighet med 35 § 2 mom. i del III för tillsynen över ersättande grundskolor.

86 §. Inspektionsrätt (2021/27)

Tillsynsmyndigheten har rätt att inspektera grundskoleverksamheten och lokaler som grundskolan

använder i sin verksamhet. En inspektion får göras utan förhandsanmälan. Skolan är på begäran skyldig att utan hinder av sekretessbestämmelserna lämna upplysningar och lägga fram alla handlingar som är nödvändiga för inspektionen.

Polisen ska vid behov ge tillsynsmyndigheten handräckning för utförandet av en inspektion.

Över en inspektion ska det föras protokoll.

87 §. Anmärkning och uppmärksamgörande

Om det vid tillsynen konstateras att huvudmannen vid ordnandet eller genomförandet av en verksamhet enligt denna lag har förfarit felaktigt eller underlåtit att fullgöra sin skyldighet, kan tillsynsmyndigheten ge huvudmannen eller den tjänsteman som ansvarar för den felaktiga verksamheten en anmärkning.

Tillsynsmyndigheten kan, om ärendet inte föranleder en anmärkning eller andra åtgärder, uppmärksamgöra den övervakade på att verksamheten ska ordnas på ett behörigt sätt och att god förvaltningsmedel ska iakttagas.

I en anmärkning eller ett uppmärksamgörande som givits av tillsynsmyndigheten enligt denna paragraf får ändring inte sökas genom besvär.

88 §. Förelägganden och tvångsmedel

Om det vid en inspektion upptäcks brister eller andra missförhållanden som äventyrar elevernas välbefinnande och säkerhet eller om verksamheten i övrigt strider mot denna lag kan tillsynsmyndigheten meddela ett föreläggande om hur de ska avhjälpas.

När ett föreläggande meddelas ska det utsättas en tid inom vilken nödvändiga åtgärder ska vidtas. Tillsynsmyndigheten kan vid vite eller vid äventyr att verksamheten eller en del av den avbryts, förplikta huvudmannen att iaktta det föreläggande som avses i 1 mom. Om elevernas säkerhet kräver det kan tillsynsmyndigheten bestämma att verksamheten eller en del av den omedelbart ska avbrytas.

Beslut som fattats av tillsynsmyndigheten om avbrytande av verksamheten eller om förbud mot användningen av en verksamhetsenhet eller en del av enheten ska iakttagas trots att ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten bestämmer något annat.

89 §. Utvärdering av utbildningen i grundskolan

Skolans huvudman ska utvärdera utbildningen och delta i den utvärdering som landskapsregeringen beslutar om.

Målsättningen med utvärderingen av utbildningen är att säkerställa att syftet med denna lag nås, att stöda en utveckling av utbildningen och att förbättra förutsättningarna för lärande.

Del IV BARN- OCH ELEVVÄLSA

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. (2020/52) Syfte

Barn- och elevhälsan ska arbeta förebyggande och främjande samt upprätthålla barnens och elevernas utveckling och lärande, goda psykiska och fysiska hälsa och sociala välbefinnande. Barn- och elevhälsan ska arbeta för att säkerställa tidigt stöd för dem som behöver det och främja samarbetet med barnens och elevernas familj och andra närstående.

Verksamheten inom barn- och elevhälsan genomförs som ett sektorsövergripande samarbete mellan huvudmannen för barnomsorgen och grundskolan, Ålands hälso- och sjukvård, socialväsensdet samt vid behov andra samarbetspartner.

2 §. (2020/52) Barn- och elevhälsotjänster

Barn- och elevhälsans tjänster omfattar psykolog- och kuratorstjänster enligt 3 § i del IV, stöd för barns och elevers utveckling och lärande enligt 7 kap. i del II och 5 kap. i del III samt rådgivningstjänster för barn under läroplikens åldern och skolhälsovård för elever i grundskolan enligt 28 och 29 §§ i landskapslagen (2011:114) om hälso- och sjukvård.

3 §. Barn- och elevhälsans psykolog- och kuratorstjänster

Med psykolog- och kuratorstjänster avses att barn- och elevhälsans psykolog och kurator ger stöd och handledning för att främja barns och elevers inläring och välbefinnande och sociala färdigheter. Psykolog- och kuratorstjänsterna ska även främja samarbetet mellan barnens och elevernas familj och andra närstående.

Bestämmelser om behörighetsvillkor för att verka som psykolog och kurator inom barn- och elevhälsan utfärdas i en landskapsförordning.

2 kap. Särskilda bestämmelser

4 §. Ansvar för ordnandet

Kommunen ansvarar för att barn- och elevhälsans psykolog- och kuratorstjänster och stöd för barns och elevers utveckling och lärande ordnas. När kommunen ordnar tjänsterna ska den samarbeta med Ålands hälso- och sjukvårds skolhälsovårdspersonal.

Kommunen ansvarar för att ett barn som har sin hemort i kommunen och som fullgör sin läroplikt genom hemundervisning har tillgång till barn- och elevhälsans psykolog- och kuratorstjänster.

Huvudmannen för en privat barnomsorgsenhet eller en ersättande skola ansvarar för att barnen och eleverna har tillgång till barn- och elevhälsans psykolog- och kuratorstjänster.

5 §. Skyldighet att informera och handleda

Huvudmannen för utbildningsverksamheten ansvarar för att barnen och eleverna samt deras

vårdnadshavare får information om sådan barn- och elevhälsa som barnen och eleverna har tillgång till. Barnomsorgens, grundskolans och barn- och elevhälsans personal ska vägleda barnen och eleverna till de tjänster inom barn- och elevhälsan som de behöver.

6 §. Barn- och elevhälsoplan

Varje barnomsorgsenhet och grundskola ska i arbetsplanen beskriva hur barn- och elevhälsan ska genomföras, utvärderas och utvecklas. Landskapsregeringen utfärdar närmare anvisningar om vad barn- och elevhälsoplanen ska omfatta.

7 §. (2020/52) Barn- och elevhälsan i välfärdsplanen för barn och unga

I den välfärdsplan för barn och unga som avses i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen finns en beskrivning av hur barn- och elevhälsoverksamheten genomförs i kommunens barnomsorg och grundskolor.

8 §. Barn- och elevhälsogrupp

I barnomsorgsenheterna och i grundskolorna ska det finnas en barn- och elevhälsogrupp som ansvarar för planeringen, utvecklingen, genomförandet och utvärderingen av barn- och elevhälsan.

Barn- och elevhälsogrupperna ansvarar också för ärenden som gäller utredning av stödbehovet av specialpedagogiskt och mångprofessionellt stöd enligt 19 och 20 §§ i del III och för hur barn- och elevhälsotjänster ska ordnas för ett enskilt barn eller för en enskild elev eller för en viss grupp av barn respektive elever. (2020/52)

Vid behandlingen av ett ärende som gäller ett enskilt barn eller en enskild elev ska bestämmelserna om barnens och elevernas samt deras vårdnadshavares ställning inom elevhälsan enligt 12 § i del IV beaktas. Detsamma gäller vid behandlingen av ett ärende som gäller en grupp av barn respektive elever, om enskilda barn eller elever kan identifieras. (2020/52)

En medlem i barn- och elevhälsogrupperna får inte använda de sekretessbelagda uppgifter som han eller hon får tillgång till som medlem i gruppen för något annat ändamål än barn- och elevhälsa.

9 §. Kontakt för att anlita barn- och elevhälsans psykolog- och kuratorstjänster

Om en anställd vid barnomsorgen, grundskolan eller inom barn- och elevhälsan bedömer att barn- och elevhälsans psykolog- och kuratorstjänster behövs för att förebygga eller övervinna lärandesvårigheter eller sociala eller psykiska svårigheter hos ett barn eller en elev, ska den anställde tillsammans med barnet eller eleven utan dröjsmål kontakta barn- och elevhälsans psykolog eller kurator och lämna de uppgifter som den anställde känner till och som behövs för bedömningen av stödbehovet. Om det inte är möjligt att ta kontakt

tillsammans, ska barnet eller eleven snarast informeras om kontaktagandet och ges möjlighet att samtala om orsakerna till detta.

Även andra personer än de som avses ovan som i sin yrkesuppgift fått veta att ett barn eller en elev behöver stöd, får trots sekretessbestämmelserna kontakta barn- och elevhälsans psykolog eller kurator.

Barnets eller elevens vårdnadshavare ska informeras om kontaktagande, om inte något annat bestäms i lag.

10 §. Rätt till barn- och elevhälsans tjänster

Alla barn och elever ska ha en jämlik tillgång till barn- och elevhälsotjänster.

Ett barn eller en elev ska ges möjlighet till ett personligt samtal med personal från barn- och elevhälsan senast den sjunde arbetsdagen efter det att barnet eller eleven har begärt detta. I brådskande fall ska möjlighet till ett samtal ges senast nästa arbetsdag. Möjligheten till ett personligt samtal gäller också när barnets eller elevens vårdnadshavare eller någon annan har begärt detta, om det inte är uppenbart onödigt.

Utgående från en bedömning som genomförts av barn- och elevhälsans psykolog eller kurator har barnet eller eleven rätt att få tillräckligt stöd och tillräcklig handledning för att problem relaterade till hans eller hennes lärande och utveckling ska kunna förebyggas och övervinnas. Vid behov ska barnet eller eleven hänvisas till andra barn- och elevhälsotjänster och annan verksamhet som stöder barn och unga i behov av särskilt stöd.

11 §. Möjlighet att nå elevhälsovårdare och läkare

Elever ska ha möjlighet att vardagar under tjänstetid få kontakt med elevhälsovården. Bedömning av vårdbehovet och vård som i samband med bedömningen har konstaterats vara medicinskt eller odontologiskt nödvändig ska ordnas i enlighet med landskapslagen om hälso- och sjukvård.

12 §. Barnens, elevernas och deras vårdnadshavares ställning inom barn- och elevhälsan

Barn- och elevhälsans insatser genomförs i samverkan med barnet eller eleven och hans eller hennes vårdnadshavare. Barnets eller elevens egna önskemål och åsikter ska i enlighet med hans eller hennes ålder, mognad och övriga personliga förutsättningar beaktas i åtgärder och avgöranden som gäller honom eller henne.

När barn- och elevhälsogruppen behandlar ett enskilt barn- och elevhälsoärende ska behandlingen grunda sig på barnets eller elevens samtycke, eller om han eller hon inte har förutsättningar att bedöma betydelsen av sitt samtycke, på vårdnadshavarens samtycke.

Ett barn eller en elev får med hänsyn till sin ålder, mognad och övriga personliga förutsättningar samt

sakens natur, av vägande skäl förbjuda att hans eller hennes vårdnadshavare deltar i behandlingen av ett barn- eller elevhälsoärende och förbjuda att sekretessbelagda elevhälsouppgifter som gäller honom eller henne lämnas ut till vårdnadshavaren, om detta inte klart strider mot barnets eller elevens intresse. Vårdnadshavaren har inte rätt att förbjuda en minderårig att använda elevhälsotjänster.

13 §. Barn- och elevhälsans journaler

Individuella möten inom barn- eller elevhälsan som omfattas av landskapslagen (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter ska antecknas i en patientjournal och i andra journalhandlingar i enlighet med bestämmelserna i sistnämnda lag och i bestämmelser som utfärdas med stöd av den.

14 §. Uppföljning och utvärdering

Landskapsregeringen ansvarar för den övergripande uppföljningen och utvärderingen av barn- och elevhälsan i landskapet.

Del V PERSONAL INOM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Allmänt

På anställningsförhållanden inom kommunens barnomsorg och grundskola tillämpas kommunallagen (1997:73) och vad som bestäms med stöd av den, om inte annat framgår av denna lag eller en landskapsförordning som utfärdats med stöd av den.

2 §. Ledningen av enheter för utbildningsverksamheten

Ett daghem leds av en föreståndare. En grundskola leds av en föreståndare eller en rektor. En daghems- eller skolföreståndare eller en rektor ansvarar för fritidshemsverksamhet. För respektive enhet kan en vice föreståndare eller vice rektor utses som fungerar som ställföreträdande ledare. En grundskola kan även ha en biträdande rektor. Föreståndaren eller rektorn leder och utvecklar verksamheten och undervisningen i barnomsorgen respektive grundskolan.

3 §. Personal

I daghemmen ska det finnas lärare inom barnomsorgen och barnskötare. För barn i behov av särskilt stöd ska daghemmen ha assistenter och speciallärare inom barnomsorgen. I familjedaghemmen och gruppfamiljedaghemmen ska det finnas familjedagvårdare. I fritidshemmen kan det finnas barnskötare eller fritidspedagoger. Minimikrav på antalet anställda inom en barnomsorgsenhet finns i 10 § i del II om verksamheternas personaldimensionering. (2021/27)

I grundskolan ska det finnas lärare. Lärartjänster är tjänster som lektor och klasslärare. För barn

LANDSKAPSLAG (2020:32) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

i behov av särskilt stöd ska grundskolan även ha lärartjänster som speciallärare och specialklasslärare samt befattningar som elevassistenter. I varje grundskola ska det antal tjänster som lärare finnas, som grundskolans elevantal och timantal förutsätter. Timlärare kan anställas för de timmar för vilka det inte är ändamålsenligt att inrätta lärartjänster. I daghemmen och grundskolan ska det finnas tillgång till skolkurator och skolpsykolog. Två eller flera daghem eller grundskolor kan ha gemensamma tjänster och befattningar.

3a §. (2020/52) Ansvarsfördelningen inom barnomsorgen

Daghemsföreståndarens uppgift är att ansvara för verksamheten vid daghemmet. Daghemsföreståndaren är chef över personalen på daghemmet, ansvarar för att barnomsorgen och pedagogiken utvecklas, beslutar om enhetens inre organisation och fördelar resurserna inom enheten efter barnens olika förutsättningar och behov.

Lärarna i barnomsorgen ansvarar för förundervisningen och är delaktiga i ledning, planering och utveckling av det pedagogiska arbetet.

Arbetslaget ansvarar för barnens trygghet och säkerhet i all verksamhet inom barnomsorgen.

3b §. (2020/52) Ansvarsfördelningen inom grundskolan

Rektorns eller skolföreståndarens uppgift är att ansvara för verksamheten vid skolan. Rektorn eller skolföreståndaren leder det pedagogiska arbetet, är chef för lärarna och övrig personal på skolan, ansvarar för att verksamheten och det pedagogiska arbetet utvecklas, beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurserna inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov.

Lärarnas uppgift är att ansvara för utvecklingen av sin egen undervisning och undervisningssituationen och för elevernas trygghet och säkerhet i all undervisning och övrig verksamhet.

2 kap. Särskilda bestämmelser

4 §. Kunskaper i svenska

Personal inom den kommunala utbildningsverksamheten ska i tal och skrift ha de kunskaper i svenska som behövs, för vilket närmare bestämmelser utfärdas i en landskapsförordning.

5 §. Behörighetskrav

Bestämmelser om behörighetskrav för personal inom barnomsorgen och grundskolan utfärdas i en landskapsförordning.

Om det inte är möjligt att anställa en person som uppfyller behörighetskraven kan kommunen för högst ett års tid anställa en person som har tillräcklig skicklighet och förmåga att sköta tjänsten eller uppgiften.

6 §. Fortbildning

Den som ordnar utbildningsverksamhet enligt denna lag ska se till att personalen i tillräckligt hög grad deltar i fortbildning som upprätthåller och utvecklar yrkesskickligheten. Fortbildningen ska utvärderas.

7 §. Anställningsvillkor

Om anställningsvillkor gäller vad som överenskommit i tjänstekollektivavtalen. På personal i offentligrättsligt anställningsförhållande tillämpas utöver denna lags bestämmelser, landskapslagen (2004:24) om tillämpning i landskapet Åland av lagstiftning om kommunala tjänstemän. På personal i privaträttsligt anställningsförhållande tillämpas utöver denna lags bestämmelser arbetsavtalslagen (FFS 55/2001).

2 mom. upphävt (2020/52).

I landskapslagen (2004:3) om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som ska arbeta med barn finns bestämmelser om krav på kontrollförfarande som ska göra arbetsgivare medvetna om en eventuell brottslig bakgrund hos dem som ska arbeta med personer som är under 18 år.

8 §. Tjänstemännens och arbetstagarnas allmänna skyldigheter

Tjänstemännen och arbetstagarna ska sköta de uppgifter som tilldelats dem i eller med stöd av denna lag. De ska även delta i utvecklandet av barnomsorgens och grundskolans verksamhet tillsammans med berörda myndigheter. Tjänstemännen och arbetstagarna ska i all verksamhet sträva efter att i samarbete med barnen eller eleverna, deras vårdnadshavare och daghemmets eller skolans personal, nå de mål som ställts upp för barnomsorgen och grundskolan.

9 §. (2020/52) Handlingsssekretess och tystnadsplikt

Handlingar som innehåller uppgifter om personliga eller ekonomiska omständigheter som gäller ett barn, en elev eller medlemmar av barnets eller elevens familj ska hållas hemliga. En sekretessbelagd handling eller en kopia eller utskrift av en sådan handling får inte visas för eller lämnas ut till utomstående.

Den som är anställd eller praktikant hos kommunen, medlem av ett kommunalt organ, verksam vid skolhälsovården, vid en privat barnomsorgsverksamhet eller vid en ersättande skola, får inte för utomstående röja vad han eller hon vid skötseln av sina uppgifter enligt denna lag fått veta om personliga eller ekonomiska omständigheter som rör ett barn, en elev, medlemmar av barnets eller elevens familj, om inte den berörda personen gett sitt samtycke till detta. Om den berörda personen inte själv kan bedöma innebörden av samtycket, ska samtycket begäras av vårdnadshavaren.

Trots bestämmelserna i 1 och 2 mom. eller vad som

särskilt bestäms om sekretess har de personer som är anställda inom den kommunala utbildningsverksamheten eller är verksamma inom skolhälsovården, vid en privat barnomsorgs verksamhet eller vid en ersättande skola rätt att lämna uppgifter till varandra och till organ inom kommunens förvaltning om uppgifterna är nödvändiga för att ett barns barnomsorg och skolgång ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Det som bestäms i 1 och 2 mom. hindrar inte heller att uppgifter lämnas till den som på tjänstens vägnar har rätt att få kännedom om saken.

Om en elev som är under 18 år övergår till verksamhet eller utbildning som en annan utbildningsanordnare ordnar i enlighet med denna lag, landskapslagen (2011:13) om gymnasieutbildning eller landskapslagen (1999:53) om Ålands folkhögskola, ska den tidigare utbildningsanordnaren trots bestämmelserna om sekretess utan dröjsmål lämna uppgifter som är nödvändiga för ordnandet av undervisningen eller utbildningen till den nya utbildningsanordnaren. Motsvarande uppgifter kan lämnas också på begäran av den nya utbildningsanordnaren.

Den som fullgör uppgifter som avses i denna lag har oberoende av skyldigheten att iaktta sekretess, rätt att till polisen anmäla uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av ett hot mot liv eller hälsa eller för förhindrande av en hotande gärning, om han eller hon vid fullgörandet av uppgifterna har fått kännedom om omständigheter som ger skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld. Enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen är förtroendevalda och anställda skyldiga att till det organ som svarar för socialvården i kommunen anmäla om de får vetskap om ett barn vars behov av vård och omsorg förutsätter att behovet av barnskydd utreds.

Den som är anställd inom kommunens utbildningsverksamhet och i sitt arbete har fått kännedom om en person vars behov av socialvård är uppenbart ska i enlighet med 35 § i landskapslagen (2020:12) om socialvård styra personen att söka socialservice eller, om personen samtycker till det, kontakta det organ som svarar för socialvården i kommunen så att stödbehovet kan bedömas. Om ett samtycke inte kan fås och personen är uppenbart oförmögen att svara för sin omsorg, hälsa eller säkerhet eller om ett barns bästa absolut kräver det ska en anmälan om behovet av socialvård göras utan dröjsmål trots sekretessbestämmelserna. Om den anmälningspliktiga personen utan dröjsmål har kontaktat den myndighet som ansvarar för socialvården och uppgett orsakerna till kontakten behöver ingen barnskyddsanmälan göras med anledning av samma uppgifter.

10 §. (2020/132) Brott mot tystnadsplikten

Den som bryter mot tystnadsplikten i 9 § ska dömas för brott mot tystnadsplikten till böter eller fängelse i högst sex månader. Om brottet ska anses som grovt döms till böter eller till fängelse i högst ett år.

11 §. Rätt att få och ge ut uppgift

Huvudmannen för en barnomsorgs verksamhet eller en grundskola ska på begäran ge landskapsregeringen, Ålands statistik- och utredningsbyrå samt det nationella studie- och examensregistret de elevuppgifter som behövs för utvärdering, utveckling, statistikföring och uppföljning av utbildningen.

Uppgifter ur elevregister får lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning till den som har rätt att få uppgifterna. Innan en sådan teknisk anslutning öppnas ska den som lämnar ut uppgifterna försäkra sig om att uppgifterna kommer att skyddas på ett behörigt sätt.

Trots bestämmelser om sekretess har en barnomsorgs- och utbildningsanordnare rätt att avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter av social- och hälsovårdsmyndigheterna om uppgifterna behövs för att kunna ordna barnomsorgen eller skolgången för ett barn eller en elev.

Del VI FÖRVALTNING

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Kommunallagen

Om förvaltningen av kommunens utbildningsverksamhet gäller vad som bestäms i eller med stöd av kommunallagen för landskapet Åland, om undantag inte görs i denna lag eller i den landskapsförordning som utfärdats med stöd av den.

2 §. (2020/52) Förvaltning av utbildningsverksamheten

Förvaltningen av kommunens utbildningsverksamhet samt de särskilda uppgifter som ankommer på kommunen enligt denna lag sköts av en nämnd eller av kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Om förvaltningen av hela eller en del av den kommunala utbildningsverksamheten sköts av ett kommunalförbund ska kommunalförbundet utse ett organ som sköter förvaltningen av den del av den kommunala utbildningsverksamheten som kommunalförbundet sköter och som enligt denna lag ankommer på kommunen. Bestämmelser om samarbete mellan kommuner finns i 12 kap. i kommunallagen.

3 §. Barnomsorgschef, grundskolechef och utbildningschef

För den pedagogiska ledningen och utvecklingen av utbildningsverksamheten ska kommunen utse en barnomsorgschef och en grundskolechef.

Tjänsterna kan utses på viss tid. Kommunen kan välja att istället utse en utbildningschef som handhar barnomsorgschefens och grundskolechefens uppgifter. Kommunen kan även utse en annan tjänsteman i ledande ställning att ha ett övergripande ansvar för kommunens barnomsorg och grundskola samt besluta att till den ansvariga tjänstemannen helt eller delvis överföra de uppgifter som enligt denna lag ankommer på barnomsorgschefen och grundskolechefen.

Tjänsterna kan vara gemensamma för flera kommuner eller för ett kommunalförbund och en eller flera kommuner.

Närmare bestämmelser om behörighetsvillkoren för tjänsterna utfärdas i en landskapsförordning.

2 kap. Utbildningsstadga och kollegium

4 §. (2020/52) Utbildningsstadga

Kommunfullmäktige ska anta en utbildningsstadga för barnomsorgen och grundskolan. Utbildningsstadgan ska innehålla de allmänna grunderna för barnomsorgens och grundskolans verksamhet. Utbildningsstadgan ska skickas till landskapsregeringen för kännedom. Närmare bestämmelser om de allmänna grunderna utfärdas i en landskapsförordning.

5 §. Delegering

I utbildningsstadgan kan bestämmas att en uppgift som enligt denna lag eller de bestämmelser som utfärdats med stöd av den ska skötas av en nämnd, en viss tjänsteman eller av ett organ inom ett kommunalförbund, kan delegeras till en annan kommunal nämnd, tjänsteman eller till ett annat organ inom ett kommunalförbund.

Delegering enligt bestämmelserna i 1 mom. gäller inte

- 1) godkännande av en arbetsplan,
- 2) begränsning av rätten för en elev i grundskolan att delta i undervisningen eller
- 3) antagning eller överflyttning av en elev i grundskolan till mångprofessionellt stöd utan vårdnadshavarens samtycke.

5a §. (2020/132) Erkännande av utländska yrkeskvalifikationer

Yrkeskvalifikationer som har förvärvats i en annan medlemsstat inom Europeiska unionen, i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz erkänns av landskapsregeringen i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (2017:22) om erkännande av yrkeskvalifikationer.

På nordiska medborgares rätt att vara verksamma inom uppgifter inom utbildningssektorn på Åland med stöd av nordiska avtal, ska bestämmelserna i 1 mom. tillämpas.

6 §. Kollegium

Ett daghems kollegium består av daghemsföreståndaren, lärarna i barnomsorgen, lärarna i specialbarnomsorgen, fritidspedagogerna och barnskötarna.

En grundskolas lärarkollegium består av skolföreståndaren eller skolans rektor, biträdande rektorn, lärarna och timlärarna.

Kollegiet ska planera, främja och utveckla arbetet och verka för en god arbetsmiljö.

Del VII SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

1 kap. Finansiering

1 §. Hemkommunernas kostnadsansvar för grundskolan

Om en elev går i en gemensam grundskola, i en grundskola i en annan kommun än hemkommunen eller i en ersättande skola vars verksamhet finansieras av kommunen, ska elevens hemkommun delta i skolans driftskostnader enligt de faktiska kostnaderna, om kommunerna inte kommit överens om någon annan grund för fördelningen av kostnaderna.

Etableringen av en gemensam skola finansieras så att bruttokostnaderna fördelas i förhållande till antalet läropliktiga från respektive deltagande kommun under det år kostnaderna avser, om kommunerna inte kommit överens om någon annan grund för fördelningen av kostnaderna.

Elevens hemkommun ska två gånger per år, i februari och oktober, betala de kostnader eller de landskapsandelar som avses i 1 mom. till grundskolans huvudman om inget annat avtalats.

När hemkommunens kostnadsansvar bestäms beaktas inte de kostnader som avses i 18 § 2 mom. landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna. Med elevens hemkommun avses den kommun, där eleven har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun den 1 september respektive den 1 januari.

2 kap. Ändringssökande

2 §. Kommunala beslut i ärenden som gäller barnomsorg

I ett beslut som gäller barnomsorg för ett barn eller barnomsorgsavgift får rättelse begäras hos kommunen inom 14 dagar efter delfåendet av beslutet. Ett beslut med anledning av begäran om rättelse enligt 1 mom. får överklagas genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (FFS 808/2019). (2020/132)

3 §. Kommunala beslut i ärenden som gäller grundskolan

Om inte annat föreskrivs någon annanstans i lag får rättelse av ett beslut begäras hos kommunen inom

14 dagar efter delfåendet av beslutet, om beslutet gäller

- 1) antagning som elev,
- 2) inledande av skolgång vid en annan tidpunkt enligt 2 § 2 mom. i del III,
- 3) specialpedagogiskt stöd enligt 19 § i del III,
- 4) mångprofessionellt stöd enligt 20 § i del III,
- 5) överföring till träningsundervisning enligt 22 § i del III,
- 6) undervisning i särskilda situationer enligt 24 § i del III,
- 7) flexibel undervisningsform enligt 25 § i del III samt
- 8) särskilda undervisningsarrangemang enligt 26 § i del III. (2020/52)

Ett beslut som gäller avbrytande av hemundervisning enligt 29 § i del III, en skriftlig varning till en elev enligt 71 § i del III, avstängning av en elev för en viss tid enligt 72 § 2 och 3 mom. i del III eller en förmån eller rättighet enligt 62-64, 66 eller 67 § i del III får överklagas genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs i denna lag. (2020/132)

Ett beslut med anledning av en begäran om rättelse enligt 1 mom. får överklagas genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte något annat föreskrivs i denna lag. (2020/132)

Besvär över ett beslut som gäller avbrytande av hemundervisning, en skriftlig varning till en elev, avstängning av en elev för viss tid eller ett ärende som avses i 3 mom. ska anföras inom 14 dagar från det att elevens vårdnadshavare delgavs beslutet. Ärenden som avses i detta moment ska behandlas skyndsamt.

Beslut som gäller bedömning av en elev får inte överklagas genom besvär. Elevens vårdnadshavare eller eleven själv om han eller hon har fyllt 15 år, får hos rektor begära en ny bedömning av studieframstegen eller kvarstannande i årskurs eller en ny slutbedömning inom två månader från delfåendet. I fråga om den nya bedömningen beslutar skolans rektor och elevens lärare gemensamt.

4 §. (2020/132) Beslut av huvudmannen för en ersättande skola

Beslut som huvudmannen för en ersättande skola har fattat enligt denna lag eller en landskapsförordning som har utfärdats med stöd av den får överklagas genom besvär hos Ålands förvaltningsdomstol på det sätt som anges i lagen om rättegång i förvaltningsärenden, om inte rätten till besvär är begränsad enligt lag. Ett beslut som gäller en elev ska överklagas inom 14 dagar.

5 §. Beslut av landskapsregeringen

I beslut som landskapsregeringen har fattat med stöd av denna lag eller en landskapsförordning som har utfärdats med stöd av den får ändring sökas genom besvär i enlighet med bestämmelserna i 25 § i självstyrelselagen för Åland.

6 §. Beslut av tillsynsmyndigheter

I beslut som tillsynsmyndigheten för barnomsorgen har fattat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, om inte rätten till besvär är begränsad enligt lag.

I beslut som landskapsregeringen som tillsynsmyndighet för grundskolan har fattat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär i enlighet med bestämmelserna i 25 § i självstyrelselagen för Åland, om inte rätten till besvär är begränsad enligt lag.

I beslut som en kommun som tillsynsmyndighet för en ersättande skola har fattat med stöd av denna lag får ändring sökas genom besvär i enlighet med bestämmelserna i kommunallagen för landskapet Åland, om inte rätten till besvär är begränsad enligt lag.

7 §. Besvärstörbud

Andra beslut om disciplinära åtgärder enligt 13 kap. i del III, än beslut som gäller skriftlig varning enligt 71 § och avstängning av en elev för en viss tid enligt 72 § 2 och 3 mom., får inte överklagas genom besvär. (2020/52)

Beslut som fattats med anledning av en begäran om en ny bedömning enligt 3 § 5 mom. i del VII får inte överklagas genom besvär. (2020/52)

Beslut om godkännande av en arbetsplan som kommunen eller huvudmannen för en ersättande skola har fattat enligt denna lag får inte överklagas genom besvär.

En anmärkning eller ett uppmärksamgörande som givits av en tillsynsmyndighet enligt denna lag får inte överklagas genom besvär.

Tidigare 2 och 3 mom. har blivit 3 och 4 mom. genom (2020/52).

Del VIII IKRAFTTRÄDANDE

1 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

1 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

Genom ikraftträdandet av denna lag upphävs barnomsorgslagen (2011:86) för landskapet Åland och grundskolelagen (1995:18) för landskapet Åland.

Om det i någon annan lagstiftning hänvisas till

LANDSKAPSLAG (2020:32) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

någon av de upphävda lagarna ska hänvisningarna i tillämpliga delar avse bestämmelserna i denna lag. Åtgärder som verkställigheten av denna lag kräver får vidtas innan lagen träder i kraft.

2 §. Övergångsbestämmelser

De barn som när denna lag träder i kraft har beviljats barnomsorg behåller denna rätt i enlighet med tidigare bestämmelser, oavsett om denna lag berättigar till ifrågavarande barnomsorg, så länge serviceförhållandet fortgår.

En kommun som beviljat insatser för särskilt stöd för ett barn inom barnomsorgen innan denna lag har trätt i kraft är skyldig att slutföra en sådan utredning som avses i 40 § i del II samt att fatta beslut om specialbarnomsorg och vid behov göra upp en individuell plan för barnets specialpedagogiska stöd senast den 31 augusti 2021. (2020/52)

Läroplanen för grundskolan och arbetsplaner som fastställts samt beslut om timfördelning och om grunderna för förundervisning som fattats med stöd av de upphävda lagarna förblir i kraft till den 31 juli 2021. Beslut om läroplan för grundskolan och läroplan för förundervisningen enligt bestämmelserna i denna lag ska fattas så att läroplanerna kan tillämpas från och med den 1 augusti 2021. För en elev som höstterminen 2021 börjar årskurs 9 tillämpas dock den nya läroplanen endast i tillämpliga delar. (2020/52)

Beslut om beviljande av studiesociala förmåner som fattats före lagens ikraftträdande förblir i kraft för den tid de gäller.

Bestämmelserna i 8 kap. i del III om rätt till grundskoleutbildning för andra än läropliktiga tillämpas från och med den 1 augusti 2021. (2020/52)

De beslut om stöd för lärande och skolgång för en elev i grundskolan som fattats före lagens ikraftträdande förblir i kraft. Beslut som fattats före lagens ikraftträdande ska efter lagens ikraftträdande i enlighet med bestämmelserna i 20 § 4 mom. i del III bedömas med bestämda intervaller eller vid behov. (2020/52)

Det krav på kunskaper i svenska som avses i 4 § i del V tillämpas inte för den som innehar en tjänst eller är anställd i arbetsavtalsförhållande inom grundskolan eller barnomsorgen när denna lag träder i kraft. (2020/52)

Den som innehar en tjänst eller är anställd i arbetsavtalsförhållande inom grundskolan eller barnomsorgen när denna lag träder i kraft är fortsatt behörig för tjänsten eller anställningen.

Ikraftträdandebestämmelser och förarbeten

Här finns information om när författningen och ändringar av den har trätt i kraft, samt om författningens och ändringarnas förarbeten. I listan anges också om EU-lagstiftningen berörs. Alla förarbeten finns på Ålands lagtings webbplats.

2020:32

- Lagens del II 6 kap. 32 § 2 mom., del II 9 kap. 45 §, del III 3 kap. 10 § 2 mom., del III 13 kap. 72 § 2 mom., den nästsista och sista meningen i del III 74 § 1 mom., samt del VII 2 kap. 7 § 1 mom. förordnades att förfalla.
- LF 28/2018-2019
- LKU bet. 23/2018-2019

2020/52

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

- LF 11/2019-2020
- LKU bet. 7/2019-2020

2020/72

Denna lag träder i kraft den 1 september 2020.

- LF 7/2019-2020
- SMU bet. 4/2019-2020

2020/132

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2021.

- LF 28/2019-2020
- LKU bet. 20/2019-2020

2021/27

Denna lag träder i kraft den 1 april 2021.

- LF 3/2020-2021
- LKU bet. 5/2020-2021

LANDSKAPSFÖRORDNING (2020:99) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

Landskapsförordning (2020:99) om barnomsorg och grundskola

1 kap. Arbetstid och undervisning

1 §. Timfördelning

Den tid som används för grundskoleutbildning fördelas mellan undervisning i olika ämnen som följer:

ÄMNESGRUPPER OCH LÄROÄMNINGEN	MINIMIALTAL ÅRSVECKOTIMMAR		
	ÅK 1-6	ÅK 7-9	TOTALT ÅK 1-9
Svenska/svenska som andraspråk	34	9	41
Matematik	24	10	34
Miljö och naturkunskap	18	17	35
Omgivningskunskap	11		11
Biologi och geografi	4	8	12
Fysik och kemi	2	6	8
Hälsokunskap	1	3	4
Samhällsorientering	10	11	21
Religions- och livsåskådningskunskap	6	3	9
Historia	3	4	7
Samhällskunskap	1	4	5
Konst- och färdighetsämnen	42	19	61
Musik	6	2	8
Bildkonst	6	2	8
Slöjd	8	3	11
Idrott	12	6	18
Hemkunskap		3	3
Engelska (A1)	8	7	15
Elevhandledning		2	2
TOTALT GEMENSAMMA LÄROÄMNINGEN	136	75	211
VALFRIA LÄROÄMNINGEN/TILLVALSÄMNINGEN	4	11	15
Finska, franska, ryska, spanska, tyska (A2)	4	9	13
Finska, franska, ryska, spanska, tyska (B1)		6	6
Finska, franska, ryska, spanska, tyska (B2)		4	4
SAMMANLAGD UNDERVISNING			
minimi- och maximiantal årsveckotimmar	136-146/150	86-90/96	222-236/246

LANDSKAPSFÖRORDNING (2020:99) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

2 §. *Elevernas arbetsmängd*

I årskurserna 1 och 2 får elevens arbetsdag omfatta högst fem lektioner och under de övriga årskurserna högst sju lektioner. En skolarbetsdag ska bestå av minst fyra lektioner med undantag för terminens första och sista arbetsdag samt situationer där praktiska arrangemang kräver det.

Om avvikande undervisningsarrangemang kräver det kan elevens arbetsdag i årskurs 7-9 tillfälligt vara längre än vad som bestäms i 1 mom.

Grundskoleutbildning ges under 20-21 veckotimmar i årskurserna 1-2, 23-25 veckotimmar i årskurserna 3-4, 25-27 veckotimmar i årskurserna 5-6 och 28-30 veckotimmar i årskurserna 7-9. För elever som läser ett valfritt språk kan timantalet utökas med 2 veckotimmar per årskurs.

3 §. *Distansundervisning för läropliktiga*

Vid distansundervisning ska det finnas en ansvarig lärare vid den mottagande skolan. Utgående från elevens och gruppens behov ska handledning och övervakning ske enligt samma principer som i andra undervisningssituationer. Den undervisande läraren ansvarar för bedömningen.

En grundskola kan anställa en lärare som ger distansundervisning utan att läraren befinner sig på Åland.

3a §. (2021/28) *Förberedande undervisning*

Kommunen ska ordna förberedande undervisning för nyanlända elever i läropliktsåldern som inte har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna tillgodogöra sig grundskoleundervisning på svenska. Med en nyanländ elev avses en elev som har flyttat till Åland och har ett annat modersmål än svenska. Syftet med den förberedande undervisningen är att eleven ska få förutsättningar att klara av att följa allmänundervisningen. I den förberedande undervisningen studerar den nyanlända eleven svenska och vissa läroämnen enligt ett individuellt uppgjort studieprogram som beaktar elevens tidigare kunskaper.

Förberedande undervisning kan ordnas genom samarbete mellan skolor och kommuner. I undantagsfall kan undervisningen ordnas i redan befintliga undervisningsgrupper inom allmänundervisningen. Det fortsatta stödet efter avslutad förberedande undervisning omfattar ämnesstöd i svenska och svenska som andraspråk.

En nyanländ elev har rätt att få förberedande undervisning under minst två (c. 25 veckotimmar) och högst fyra terminer. Den som deltar i undervisningen har rätt att flytta över till grundskolans allmänna undervisning innan två terminer har gått om eleven har kunskaper och förutsättningar för det. Förflyttningen till allmänundervisningen kan ske stegvis på

det sätt som bäst gynnar elevens lärande. Eleven placeras i den årskurs där eleven har förutsättningar för studieframgång, oberoende av åldersgrupp. Elevens utveckling och lärande ska utvärderas genom samtal och mångsidiga uppgifter. Efter avslutad förberedande undervisning ges ett individuellt omdöme där elevens språkutveckling och kunskaper utvärderas utgående från det individuella studieprogrammet. Om elevens tidigare kunskaper möjliggör att eleven kan tillgodogöra sig något eller några ämnen på den nivå som läroplanen anger ska eleven få bli bedömd i dessa ämnen.

Den förberedande undervisningens innehåll och det individuella studieprogrammet beskrivs närmare i grundskolans läroplan.

2 kap. Stöd för lärande och skolgång

4 §. *Träningsundervisning*

En elev som fullgör sin läroplikt inom träningsundervisningen blir läropliktig vid sex års ålder och kan välja att delta i förundervisning inom träningsundervisningen eller inom barnomsorgen det år läroplikten börjar.

Träningsundervisning innebär mångprofessionellt stöd på heltid. Träningsundervisningen följer i den mån det är möjligt grundskolans läroplan och ger undervisning i grundskolans ämnen anpassat efter elevens nivå. Undervisningen för elever med grav intellektuell funktionsnedsättning ordnas så att den är indelad i verksamhetsområden istället för i läroämnen.

5 §. *Åtgärdsprogram och individuell plan*

Ett åtgärdsprogram och en individuell plan är en beskrivning av vilket stöd för lärande och skolgång som eleven behöver och planen ska göras upp i samråd med eleven och vårdnadshavarna.

Åtgärdsprogrammet sammanställs av klassläraren eller klassföreståndaren i samarbete med berörda ämneslärare och speciallärare efter att den pedagogiska bedömningen gjorts.

Den individuella planen sammanställs av specialläraren i samarbete med de ansvariga lärarna efter att den pedagogiska utredningen gjorts.

6 §. *Undervisning i särskilda situationer*

Undervisning i särskilda situationer är en individuell undervisning som anpassas helt och hållet efter elevens behov och förutsättningar. Undervisningen beskrivs i ett åtgärdsprogram som görs upp av den ansvariga läraren tillsammans med berörda lärare och personal inom barn- och elevhälsan. Åtgärdsprogrammet ska innehålla en plan över hur eleven ska återgå till allmänundervisningen.

LANDSKAPSFÖRORDNING (2020:99) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

7 §. *Flexibel undervisningsform*

Den flexibla undervisningsformen är i första hand avsedd för elever i årskurs 7 - 9. Inom den flexibla undervisningsformen ordnas undervisningen som närundervisning i skolan och handledda studier på arbetsplatser och i andra lärmiljöer. Eleverna ska ges uppgifter i enlighet med grundskolans lärokurser och ges möjlighet att visa sina kunskaper i alla ämnen. Skoldagens längd samt tidpunkten för start och slut kan avvika från det som bestäms i 2 §.

Flexibel undervisningsform förutsätter beslut om specialpedagogiskt stöd. Det åtgärdsprogram för elevens lärande som ska tas fram för en elev med flexibel undervisningsform ska även beskriva speciella omständigheter i den flexibla undervisningsformen för eleven, såsom att undervisningen ordnas i lärmiljöer utanför skolan.

En elev som får sin undervisning i en flexibel undervisningsform ska bedömas i grundskolans alla ämnen av undervisande lärare.

En elev som får sin undervisning i en flexibel undervisningsform har rätt till lagstadgat stöd för lärande och skolgång, handledning och elevhälsa.

3 kap. Elevbedömning

8 §. *Elevbedömning*

Bedömningen av lärande och arbete ska alltid utgå från de mål och kunskapskriterier som fastställs i läroplanen. Bedömningen av ansvar och samarbete ska grunda sig på kriterier formulerade i skolans trivselstadga.

Bedömningen ska göras som verbal bedömning för eleverna i årskurserna 1-2 samt som tillägg till sifferbedömning för elever med anpassad lärokurs och i träningsundervisningen. Verbal bedömning kan även ges i alla årskurser som tillägg till sifferbetyg förutom vid slutbedömningen i avgångsbetyget. Till elever med annat modersmål än svenska kan verbal bedömning ges i alla årskurser förutom vid slutbedömningen.

Vid sifferbedömning används skalan 4-10. Vitsordet 5 anger svaga, 6 försvarliga, 7 nöjaktiga, 8 goda, 9 berömliga samt 10 utmärkta kunskaper och färdigheter. En underkänd prestation anges med vitsordet 4.

9 §. *Betyg*

Den verbala bedömningen ges som ett skriftligt omdöme i ett särskilt formulär. I den verbala bedömningen utvärderas elevens kunskaper, färdigheter och utveckling samt ansvar och samarbete. Elevens personlighet ska inte kommenteras.

I årskurserna 1-2 bedöms elevens kunskaper och färdigheter, samt elevens ansvar och samarbete, verbalt. Omdömen om elevens kunskaper och

utveckling inom olika läroämnen ska grunda sig på kriterier för goda kunskaper som finns formulerade i läroplanen. I årskurserna 3-9 bedöms elevens kunskaper och färdigheter med vitsorden 4-10. Elevens ansvar och samarbete bedöms verbalt vid sidan om skalan. För elever i grundskoleutbildning för andra än läropliktiga bedöms läskunnighetsskedet och inledningsskedet verbalt och slutskedet enligt skalan 4-10.

I läsårsbetyget ska en bedömning av elevens prestationer under hela läsåret framgå. Här anges även om eleven flyttas upp från årskursen eller stannar kvar på årskursen. I mellanbetyget framgår endast vilka kunskaper och färdigheter eleven visat under den perioden. I årskurs 9 ges ett avgångsbetyg med en slutbedömning där både tidigare prestationer i årskurserna 7-9 och elevens kunskapsnivå vid slutskedet av lärokursen ska ligga som grund för slutvitsordet.

För en elev som fått mångprofessionellt stöd och följt en eller flera anpassade lärokurser ska de anpassade ämnena markeras med en asterisk i betyget och ett verbalt omdöme ska tillfogas det anpassade läroämnet. En beskrivning av lärokursen och bedömningskriterierna bifogas till betyget.

Skolans föreståndare/rektorer och elevens klasslärare/klassföreståndare ska underteckna betygen. Elevens vårdnadshavare ska bekräfta att de tagit del av bedömningen och betygsuppgifterna. Uppgifter om tidpunkter då betygen ska utfärdas och sättet för hur de ska tillställas eleverna och deras vårdnadshavare ska ingå i skolornas arbetsplaner. Rätt att utfärda avgångsbetyg har den som har rätt att bedriva grundskoleundervisning med stöd av 8 § i del I i landskapslagen om barnomsorg och grundskola.

10 §. *Höjning av vitsord*

En elev som har ett avgångsbetyg och som höjt sitt vitsord i ett enskilt ämne ska få ett betyg över det avlagda vitsordet.

En elev som har ett skiljebetyg och som har påvisat tillräckliga kunskaper i grundskolans hela lärokurs ska få ett avgångsbetyg i vilket de ämnen som godkänts av respektive skola framgår.

11 §. *Utvärdering av anpassad lärokurs*

En elev som genomgått grundskolan och har ett avgångsbetyg som innehåller en eller flera anpassade lärokurser har rätt att få anpassningarna omvärderade under obegränsad tid efter avslutad grundskola.

På speciallärarens begäran ska ämnesläraren inom det läroämnet som ska omvärderas utvärdera om personens kunskaper motsvarar läroplanens kriterier för godkända kunskaper i årskurs 9.

LANDSKAPSFÖRORDNING (2020:99) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

Specialläraren ger sedan i samråd med ämnesläraren ett utlåtande om anpassningen ska avlyftas. Beslut om att en anpassning ska avlyftas fattas i enlighet med 20 § 3 mom. i del III i landskapslagen om barnomsorg och grundskola av grundskolechefen eller utbildningschefen. Om anpassningen avlyfts utfärdas ett nytt avgångsbetyg. I det nya avgångsbetyget ges det tidigare anpassade ämnet vitsordet 5. Eleven kan därefter välja att höja sitt vitsord i enlighet med bestämmelserna i 10 §.

4 kap. Behörighetsvillkor

12 §. Definitioner

Med akademiska poäng avses studiemeriter i enlighet med det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (European Credit Transfer and Accumulation System). Begreppet akademiska poäng motsvaras i Finland till begreppet studiepoäng och i Sverige av begreppet högskolepoäng.

Med kompetenspoäng avses studiemeriter i enlighet med Europaparlamentets och rådets rekommendation 2009/C 155/02 av den 18 juni 2009 om inrättande av ett europeiskt system för meritöverföring inom yrkesutbildningen (ECVET).

Med examen på fördjupad nivå avses en examen som omfattar minst 240 akademiska poäng varav minst 60 akademiska poäng avlagts på fördjupad nivå. Begreppet fördjupad nivå motsvaras i Finland av begreppet högre högskoleexamen och i Sverige av begreppet avancerad nivå.

13 §. Kunskaper i svenska

Den som arbetar som barnomsorgschef, grundskolechef, utbildningschef, rektor, skol- och daghemsföreståndare, klasslärare, lektor, lektor i elevhandledning, specialklasslärare, speciallärare, timplärare, lärare i barnomsorgen, lärare i förundervisningen, socionom i barnomsorgen eller speciallärare i barnomsorgen ska ha utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i svenska.

Den som inte har svenska som modersmål ska visa sina språkkunskaper på det sätt som föreskrivs i statsrådets förordning om bedömning av kunskaper i finska och svenska inom statsförvaltningen (FFS 481/2003).

14 §. Barnomsorgschef, grundskolechef och utbildningschef

Behörig som barnomsorgschef, grundskolechef och utbildningschef är den som har avlagt

- 1) en examen på fördjupad nivå som omfattar minst 240 akademiska poäng med lämplig inriktning vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola,

- 2) studier i ledarskap och/eller förvaltning som omfattar minst 25 akademiska poäng vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola eller en examen i undervisningsförvaltning som omfattar 15 studiepoäng samt

- 3) ett godkänt prov i åländsk barnomsorgs- och grundskolelagstiftning.

De behörighetskrav som anges i 1 mom. gäller även en tjänsteman som med stöd av 3 § i del VI i landskapslagen om barnomsorg och grundskola utsetts att helt eller delvis sköta de uppgifter som ankommer på barnomsorgschefen och grundskolechefen.

15 §. Daghemsföreståndare

Behörig som daghemsföreståndare är den som har avlagt

- 1) en examen med pedagogisk inriktning avsedd för barnomsorg vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola som omfattar minst 180 akademiska poäng,
- 2) studier i ledarskap och/eller förvaltning som omfattar minst 25 akademiska poäng eller en examen i undervisningsförvaltning som omfattar 15 studiepoäng och
- 3) (2021/28) ett godkänt prov i åländsk barnomsorgs- och grundskolelagstiftning samt har
- 4) tillräcklig erfarenhet av omsorg och fostran av barn i daghem.

16 §. Lärare i barnomsorgen

Behörig som lärare i barnomsorgen är den som vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola har avlagt en lärarexamen avsedd för barnomsorg som omfattar minst 180 akademiska poäng eller motsvarande äldre examen.

17 §. Lärare i förundervisningen

Behörig för förundervisningsuppgifter i barnomsorgen är den som uppfyller behörighetskraven för lärare i barnomsorgen enligt 17 § eller har avlagt en lärarexamen avsedd för förundervisning vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola som omfattar minst 240 akademiska poäng.

18 §. Socionom i barnomsorgen

Behörig som socionom i barnomsorgen är den som vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola har avlagt en socionomexamen med pedagogisk inriktning avsedd för barnomsorg som omfattar minst 210 akademiska poäng.

19 §. Speciallärare i barnomsorgen

Behörig som speciallärare i barnomsorgen är den

LANDSKAPSFÖRORDNING (2020:99) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

som vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola har avlagt

- 1) en lärarexamen avsedd för barnomsorg som omfattar minst 210 akademiska poäng och i vilken ingår en studiehelhet om minst 60 akademiska poäng i specialpedagogik eller en motsvarande äldre examen eller
- 2) en lärarexamen avsedd för barnomsorg som omfattar minst 180 akademiska poäng eller en motsvarande äldre examen och en studiehelhet om minst 60 akademiska poäng i specialpedagogik som avlagts utöver examen.

20 §. Barnskötare inom barnomsorgen och familjedagvårdare i gruppfamiljedaghem

Behörig som barnskötare inom barnomsorgen och familjedagvårdare i gruppfamiljedaghem är den som har avlagt en gymnasieexamen avsedd för barnomsorg som omfattar minst 180 kompetenspoäng eller en motsvarande examen.

21 §. Fritidspedagog

Behörig som fritidspedagog är den som vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola har avlagt en examen med pedagogisk inriktning som omfattar minst 180 akademiska poäng eller en motsvarande examen.

22 §. Assistent i barnomsorgen och grundskolan

Behörig som assistent i barnomsorgen och i grundskolan är den som har avlagt en lämplig gymnasieexamen.

23 §. Rektor och skolföreståndare

Behörig som rektor, biträdande rektor och skolföreståndare är den som

- 1) är behörig som lärare i någon av de årskurser som ifrågasvarande skola omfattar,
- 2) har avlagt studier i ledarskap och/eller förvaltning som omfattar minst 25 akademiska poäng eller en examen i undervisningsförvaltning som omfattar 15 studiepoäng samt
- 3) har avlagt ett godkänt prov i åländsk barnomsorgs- och grundskolelagstiftning och som
- 4) har tillräcklig erfarenhet av läraruppgifter.

24 §. Klasslärare

Behörig som klasslärare i årskurs 1–6 är den som vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola har avlagt en lärarexamen avsedd för årskurs 1–6 som omfattar minst 240 akademiska poäng eller en motsvarande äldre examen.

25 §. Lektor

Behörig som lektor i ämnesundervisning är den som vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola har avlagt

- 1) en examen som omfattar minst 240 akademiska poäng eller motsvarande äldre examen,
- 2) minst 60 akademiska poäng i varje undervisningsämne inom ämneslärarexamen eller motsvarande studier samt
- 3) pedagogiska studier för lärare som omfattar minst 60 akademiska poäng.

26 §. Lektor i elevhandledning

Behörig som lektor i elevhandledning är den som vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola har avlagt

- 1) en lärarexamen som omfattar minst 240 akademiska poäng eller motsvarande äldre examen samt
- 2) en studiehelhet om minst 60 akademiska poäng i elevhandledning, som ingår i examen eller som avlagts utöver examen.

27 §. Specialklasslärare

Behörig som specialklasslärare är den som

- 1) uppfyller behörighetskraven för klasslärare enligt 25 § och som vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola har avlagt en studiehelhet för speciallärare som omfattar minst 60 akademiska poäng eller
- 2) som vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola har avlagt en speciallärarexamen som omfattar minst 240 akademiska poäng.

28 §. Speciallärare

Behörig som speciallärare är den som

- 1) uppfyller behörighetskraven som klasslärare eller lektor enligt 25 och 26 §§ och som vid ett universitet eller därmed jämförbar högskola har avlagt en studiehelhet för speciallärare som omfattar minst 60 akademiska poäng eller
- 2) som vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola har avlagt en speciallärarexamen som omfattar minst 240 akademiska poäng eller en motsvarande äldre examen.

29 §. Timlärare

Behörig som timlärare med tillsvidare anställning är den som är behörig för motsvarande tjänst som klasslärare, lektor eller speciallärare.

LANDSKAPSFÖRORDNING (2020:99) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

30 §. *Psykolog och kurator i barnomsorgen och grundskolan*

Behörig som psykolog är den som har rätt enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (FFS 559/1994) att utöva yrket som legitimerad psykolog.

Behörig som kurator är den som har avlagt en examen med lämplig inriktning inom det sociala området som omfattar minst 180 akademiska poäng vid ett universitet eller en därmed jämförbar högskola.

31 §. *Tidsfrist för att uppfylla vissa behörighetskrav*

De behörighetskrav på avlagt prov i åländsk barnomsorgs- och grundskolelagstiftning och på studier i ledarskap och/eller förvaltning som ställs för den som har en tjänst som avses i 15, 16 och 24 §§ ska uppfyllas senast sex månader efter att tjänstutövningen inletts.

De behörighetskrav som ställs för en tjänst som barnomsorgschef ska uppfyllas inom tre år efter att denna förordning trätt i kraft, för den som då förordningen träder i kraft är anställd för att utföra de uppgifter som ankommer på en barnomsorgschef.

6 kap. Förvaltning

32 §. *Utbildningsstadga*

I kommunernas utbildningsstadga ska finnas bestämmelser om de allmänna grunderna för barnomsorgens och grundskolans verksamhet. De allmänna grunderna omfattar

- 1) daghemmens placering,
- 2) indelningen i skoldistrikt och skolornas placering,
- 3) uppgiftsbeskrivning för det kommunala organ som ansvarar för barnomsorg och grundskola och för de tjänstemän och arbetstagare som är underställda organet,
- 4) kommunens delegering av beslutanderätt i frågor som gäller barnomsorg och grundskola,
- 5) rutiner för samarbetet mellan barnomsorg och grundskola,
- 6) rutiner för samarbetet mellan kommunens utbildningsverksamhet och berörda instanser och andra kommuners utbildningsverksamhet och aktörer,
- 7) rutiner för ansökning om barnomsorg,
- 8) inskrivning av elever och förverkligande av undervisningen i grundskolan,
- 9) inskrivning av elever och förverkligande av förberedande undervisning,
- 10) anmälan till hemundervisning,

- 11) anmälan till och förverkligande av grundskoleutbildning för andra än läropliktiga,
- 12) ordnandet av skolskjuts och inkvartering,
- 13) en precisering av vilka typer av tjänster som finns i barnomsorgen och i grundskolan,
- 14) barn- och elevhälsans organisation,
- 15) de främmande språk som är valfria läroämnen för eleverna i grundskolan,
- 16) rutiner för elevernas val av valfria läroämnen,
- 17) elevernas rätt till frånvaro från skolgången,
- 18) rutiner för hur barn och elever ska höras i frågor som berör dem,
- 19) kommunens beredskap att vid behov ordna flexibla undervisningsformer och undervisning i särskilda situationer samt
- 20) utvärdering av hemundervisade barn.

7 kap. Grundskoleundervisning för andra än läropliktiga (2020/117)

33 §. (2020/117) *Rätt till grundskoleutbildning*

Den som saknar ett avgångsbetyg från grundskolan och har passerat läropliktsåldern och som vill få ett avgångsbetyg från grundskolan kan anmäla sig till grundskoleutbildning för andra än läropliktiga (grundskoleutbildning för vuxna).

Anmälan ska riktas till hemkommunen. Hemkommunen beslutar hur undervisningen ska organiseras. Detta kan ske i den egen grundskolan, genom samarbete med en annan kommun eller genom köp av tjänster från en annan offentligt finansierad skola på Åland som beviljats tillstånd att bedriva grundskoleutbildning.

34 §. (2020/117) *Allmänna bestämmelser om timfördelningen och utbildningens omfattning*

Läskunnighetsskedet omfattar 23 obligatoriska kurser och minst 6 valfria kurser. Den studerande ska sammanlagt välja minst 27 kurser.

Inledningsskedet omfattar 34 obligatoriska kurser och minst 10 valfria kurser. Den studerande ska sammanlagt välja minst 38 kurser.

Slutskedet omfattar 39 obligatoriska kurser och minst 10 valfria kurser. Den studerande ska välja minst 46 kurser.

Den studerande har rätt till studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter i inlednings- och slutskedet. Främmande språk och kurs i daktakunskap och användning av digitala verktyg ska erbjudas som valfria kurser.

En kurs omfattar 28 timmar. I närundervisning ska 45 minuter per timme användas för undervisning.

LANDSKAPSFÖRORDNING (2020:99) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

35 §. (2020/117) Timfördelningen i läskunnighetskedet

ÄMNESGRUPPER OCH LÄROÄMNEN	OBLIGATORISKA KURSER	VALFRIA KURSER
Språk, sammanlagt minst	20	
Svenska/svenska som andra språk	20	
Engelska		
Främmande språk		
Matematik	3	
Religions- och livsåskådningskunskap		
Naturvetenskapliga ämnen		
Fysik		
Kemi		
Biologi		
Geografi		
Samhällsvetenskapliga ämnen		
Historia		
Samhällskunskap		
Hälsokunskap		
Idrott		
Datakunskap		
Studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter		
Andra för grundskoleutbildningen lämpliga ämnen minst		
Erbjudna valfria kurser minst		6
SAMMANLAGD UNDERVISNING minst	27	

LANDSKAPSFÖRORDNING (2020:99) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

36 §. (2020/117) Timfördelningen i inledningsskedet

ÄMNESGRUPPER OCH LÄROÄMNEN	OBLIGATORISKA KURSER	VALFRIA KURSER
Språk, sammanlagt minst	21	
Svenska/svenska som andra språk	17	
Engelska	4	
Främmande språk		
Matematik	5	
Religions- och livsåskådningskunskap		
Naturvetenskapliga ämnen	1	
Miljö- och naturkunskap	1	
Samhällsvetenskapliga ämnen	6	
Historia	1	
Samhällskunskap och kulturkännedom	5	
Hälsokunskap	1	
Datakunskap		
Studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter		
Andra för grundskoleutbildningen lämpliga ämnen minst		
Erbjudna valfria kurser minst		10
SAMMANLAGD UNDERVISNING minst	38	

LANDSKAPSFÖRORDNING (2020:99) OM BARNOMSORG OCH GRUNDSKOLA

37 §. (2020/117) *Timfördelningen i slutskedet*

ÄMNESGRUPPER OCH LÄROÄMNINGEN	OBLIGATORISKA KURSER	VALFRJA KURSER
Språk, sammanlagt minst	20	
Svenska/svenska som andra språk	12	
Engelska	8	
Främmande språk		
Matematik	8	
Religions- och livsåskådningskunskap	1	
Naturvetenskapliga ämnen	4	
Fysik	1	
Kemi	1	
Biologi	1	
Geografi	1	
Samhällsvetenskapliga ämnen	3	
Historia	1	
Samhällskunskap	2	
Hälsokunskap	1	
Idrott	1	
Datakunskap		
Studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter		
Andra för grundskoleutbildningen lämpliga ämnen minst		
Erbjudna valfria kurser minst		10
SAMMANLAGD UNDERVISNING minst	46	

38 §. (2020/117) *Studiesociala förmåner*

Ersättning för transport mellan skolan och bostaden ges i första hand i form av ett personligt buskort och i andra hand i form av kilometerersättning enligt landskapsregeringens fastställda trafiktaxa för personbefordran med buss i yrkesmässig trafik för den aktuella färdvägen.

Ersättning för skolskjuts mellan bostaden och skolan beviljas inte studerande som har rätt till bostadstillägg enligt landskapslagen (2006:71) om studiestöd.

Tidigare 7 kap. har blivit 8 kap. genom (2020/117).

8 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelse)

39 §. (2020/117) *Rätt till grundskoleutbildning*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen kräver får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Tidigare 33 § har blivit 39 § genom (2020/117).

Ikraftträdandebestämmelser

Här finns information om när författningen och ändringar av den har trätt i kraft. I listan anges också om EU-lagstiftningen berörs.

2020:99

2020/117

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2021.

2021/28

Denna lag träder i kraft den 1 april 2021.

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2021.

